

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2024/36109009325674500

INFLÁCIA A JEJ DOPAD NA PODNIKATEĽSKÝ
SEKTOR

Diplomová práca

2024

Bc. Zuzana Holubčíková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

INFLÁCIA A JEJ DOPAD NA PODNIKATEĽSKÝ
SEKTOR

Diplomová práca

Študijný program: Financie a dane

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD

Bratislava 2024

Bc. Zuzana Holubčíková

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že diplomovú prácu som vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Svojím podpisom zároveň potvrdzujem, že odovzdaná elektronická verzia práce je identická s jej tlačenou verziou a som oboznámená so skutočnosťou, že sa práca bude archivovať v Slovenskej ekonomickej knižnici a ďalej bude sprístupnená tretím osobám prostredníctvom internetovej databázy elektronických záverečných prác.

V Bratislave 2.5.2024

Bc. Zuzana Holubčíková

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela veľmi pekne poďakovať vedúcej diplomovej práce doc. Ing. Kataríne Belanovej, PhD. za jej čas, trpezlivosť, odbornú pomoc a jej cenné pripomienky, ktoré mi pomohli pri spracovaní práce.

ABSTRAKT

HOLUBČÍKOVÁ, Zuzana: *Inflácia a jej dopad na podnikateľský sektor*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci záverečnej práce : doc. Ing. Katarína Belanová, PhD. - Bratislava: NHF EU, 2024, 81 strán.

Hlavným cieľom diplomovej práce je empirická analýza vplyvu inflácie na podnikateľskú sféru v SR. Súčasťou práce je aj navrhnutie konkrétnych opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov inflácie a prispôbiť sa meniacim podmienkam na trhu.

V teoretickej časti predstavujeme dôležitosť podnikateľského sektora a jeho štruktúru. Na základe získaných údajov z obdobia rokov 2016 – 2022 sme v praktickej časti analyzovali a porovnali tržby jednotlivých podnikov v rôznych odvetviach priemyslu. Takto sa nám podarilo posúdiť, ako inflácia ovplyvnila vývoj tržieb a celkovú hospodársku situáciu v jednotlivých odvetviach priemyslu počas sledovaného obdobia. Na záver predstavujeme rôzne stratégie, ktoré môžu podniky použiť na minimalizáciu negatívnych dopadov inflácie a na adaptáciu na meniace sa ekonomické podmienky. Tiež sa uvádza význam analýzy vývoja tržieb pre porozumenie dynamiky podnikateľského sektora v kontexte inflačných tlakov.

Kľúčové slová: inflácia, meranie inflácie, druhy inflácie, náklady inflácie, vplyv inflácie na podnikateľskú sféru, okolie podniku, priemysel

ABSTRACT

HOLUBČÍKOVÁ, Zuzana : *Inflation and its Impact on the Business Sector* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. – Supervisors: doc. Ing. Katarína Belanová PhD. – Bratislava: NHF EU, 2024, pages: 81.

The main objective of the thesis is an empirical analysis of the impact of inflation on the business sphere in the Slovak Republic. Part of the thesis is also to propose specific measures to mitigate the adverse effects of inflation and to adapt to changing market conditions.

In the theoretical part we present the importance of the business sector and its structure. In the practical part, we analyze and compare the sales of different enterprises in different industries based on the data collected from 2016-2022. In this way, we were able to assess how inflation has affected the development of sales and the overall economic situation in different industries during the period under review. Finally, we present various strategies that businesses can use to minimize the negative effects of inflation and to adapt to changing economic conditions. The importance of analyzing the evolution of sales for understanding the dynamics of the business sector in the context of inflationary pressures is also presented.

Keywords: inflation, measurement of inflation, types of inflation, causes of inflation, impact of inflation on the business sphere, business environment, industry

Obsah

ÚVOD	13
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	14
1.1 CHARAKTERISTIKA INFLÁCIE	14
1.2 TEORETICKÉ PRÍSTUPY K INFLÁCII	14
1.2.1 <i>Keynesovská teória inflácie</i>	14
1.2.2 <i>Monetaristická teória inflácie</i>	15
1.3 MERANIE INFLÁCIE	17
1.3.1 <i>Index spotrebiteľských cien (CPI – Consumer Price Index)</i>	17
1.3.2 <i>Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP – Harmonised Index of Consumer Price)</i>	18
1.3.3 <i>Index cien priemyselných výrobcov (PPI - Produce price Index)</i>	19
1.3.4 <i>Deflátor HDP (IPD – Implicit Price Deflator)</i>	19
1.4 ČLENENIE INFLÁCIE	20
1.5 NÁKLADY INFLÁCIE	25
1.6 SPÔSOBY ZNIŽOVANIA INFLÁCIE	27
1.7 VPLYV INFLÁCIE NA PODNIKATEĽSKÉ SFÉRU	27
1.7.1 <i>Podnik ako základná jednotka podnikania</i>	27
1.7.2 <i>Finančná politika podniku</i>	28
<i>Vplyv národného okolia podniku na finančnú politiku</i>	29
<i>Vplyv špecifického okolia podniku na finančnú politiku</i>	32
1.8 VÝVOJ INFLÁCIE OD ROKU 2019	32
2 CIEĽ PRÁCE	36
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	37
4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA	39
ZÁVER	78
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	79

Zoznam ilustrácií a tabuliek

Obrázok 1 Monetaristický prístup k inflácii.....	16
Obrázok 2 Dopytová inflácia.....	23
Obrázok 3 Nákladová inflácia	24
Obrázok 4 Model OLS - závislosť medzi infláciou a tržbami.....	72
Obrázok 5 Grafické zobrazenie závislosti inflácie a tržieb	73
Obrázok 6 Model OLS – závislosť medzi infláciou, HDP na obyvateľa a tržbami	74
Tabuľka 1 Vývoj inflácie v eurozóne a na Slovensku v rokoch 2019 - 2023	34
Tabuľka 2 Tržby podniku Schaeffler Kysuce, spol. s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	40
Tabuľka 3 Tržby spoločnosti TATRAVAGÓNKA, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	41
Tabuľka 4 Tržby podniku Embraco Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	42
Tabuľka 5 Tržby podniku Volkswagen Slovakia, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022	43
Tabuľka 6 Tržby podniku KIA Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022.....	44
Tabuľka 7 Tržby podniku Mobis Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022...	45
Tabuľka 8 Tržby podniku SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022.....	47
Tabuľka 9 Tržby podniku Foxconn Slovakia, spol. s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 – 2022	48
Tabuľka 10 Tržby podniku Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	48
Tabuľka 11 Tržby spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022	50
Tabuľka 12 Tržby spoločnosti Slovalco, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	51
Tabuľka 13 Tržby podniku Bekaert Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	52
Tabuľka 14 Tržby podniku SLOVNAFT, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022	53
Tabuľka 15 Tržby podniku APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	54
Tabuľka 16 Tržby podniku RONA SK, s.r.o. v tisícoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	55

Tabuľka 17 Tržby podniku Gabor spol., s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	57
Tabuľka 18 Tržby podniku TATRA TEXTIL, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 – 2022	58
Tabuľka 19 Tržby podniku RIEKER OBUV, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	58
Tabuľka 20 Tržby podniku Nestlé Slovensko, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	60
Tabuľka 21 Tržby podniku TAURIS, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	61
Tabuľka 22 Tržby spoločnosti Tatranský mliekareň, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	61
Tabuľka 23 Tržby spoločnosti Saneca Pharmaceuticals, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022.....	63
Tabuľka 24 Tržby podniku HBM Pharma, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	63
Tabuľka 25 Tržby podniku UNIMED PHARMA, spol. s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 -2022.....	64
Tabuľka 26 Tržby spoločnosti Mondi SCP, a.s. v miliónoch. EUR v rokoch 2016 - 2022.....	66
Tabuľka 27 Tržby podniku DECODOM, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 - 2022.....	67
Tabuľka 28 Tržby podniku Metsa Tissue Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	67
Tabuľka 29 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022	68
Tabuľka 30 Tržby spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022.....	69
Tabuľka 31 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne – energetické služby, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022	70
 Graf 1 Vývoj inflácie v eurozóne a na Slovensku v rokoch 2019 – 2023	34
Graf 2 Tržby spoločnosti Schaeffler Kysuce, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	40
Graf 3 tržby spoločnosti TATRAVAGÓNKA, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	41
Graf 4 Tržby podniku Embraco Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	42
Graf 5 Tržby podniku Volkswagen Slovakia, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 - 2022.....	43
Graf 6 Tržby podniku KIA Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022	44
Graf 7 Tržby podniku Mobis Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	45

Graf 8 Tržby podniku SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022	47
Graf 9 Tržby spoločnosti Foxconn Slovakia spol. s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	48
Graf 10 Tržby podniku Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	49
Graf 11 Tržby spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022	50
Graf 12 Tržby spoločnosti Slovalco, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	51
Graf 13 Tržby podniku Bekaert Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	52
Graf 14 Tržby podniku SLOVNAFT, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	54
Graf 15 Tržby podniku APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	55
Graf 16 Tržby podniku RONA SK, s.r.o. v tisícoch EUR v rokoch 2016 – 2022.....	56
Graf 17 Tržby podniku Gabor spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	57
Graf 18 Tržby podniku TATRA TEXTIL, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2015 – 2022.....	58
Graf 19 Tržby podniku RIEKER OBUV, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	59
Graf 20 Tržby podniku Nestlé Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	60
Graf 21 Tržby podniku TAURIS, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	61
Graf 22 Tržby spoločnosti Tatranská mliekareň, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	62
Graf 23 Tržby spoločnosti Saneca Pharmaceuticals, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	63
Graf 24 Tržby podniku HBM Pharma, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	64
Graf 25 Tržby podniku UNIMED PHARMA, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	65
Graf 26 Tržby spoločnosti Mondi SCP, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022.....	66
Graf 27 Tržby podniku DECODOM, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	67
Graf 28 Tržby podniku Metsa Tissue Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022	68
Graf 29 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022	69
Graf 30 Tržby spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022	70
Graf 31 Tržby podniku Slovenské elektrárne – energetické služby, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 - 2022	71

Zoznam skratiek

AS	Agregátna ponuka
AD	Agregátny dopyt
HDP	Hrubý domáci produkt
CPI	Index spotrebiteľských cien
HICP	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien
SR	Slovenská republika
ECB	Európska centrálna banka
KH	Kritická hodnota
VH	Výsledná hodnota

Úvod

Jedným zo základných pojmov v oblasti ekonómie a financií je inflácia, ktorá má zásadný dopad na podnikateľský sektor a jeho aktivity. Jej vplyv sa preukazuje na rôznych formách a úrovniach, ovplyvňuje zisky, ceny výrobných faktorov, investície a dopyt po tovaroch a službách.

Inflácia významne ovplyvňuje každodenný život ľudí, dynamiku ekonomík a rozhodnutia centrálnych bánk a dotýka sa rôznych aspektov spoločnosti. Od základov ekonomickej teórie po každodenné rozhodnutia v rodinnom rozpočte je inflácia neodmysliteľnou súčasťou našej ekonomickej reality.

V súčasnosti sa inflácia stáva stredobodom pozornosti ekonomických analytikov a investorov, ktorí sa snažia predvídať vývoj inflácie a vyhodnocovať jej vplyv na hospodárstvo a finančný trh.

V prvej kapitole sa venujeme súčasnému stavu riešenej problematiky na území Slovenska a v zahraničí. Súčasťou prvej kapitoly je teoretické vymedzenie pojmu inflácia. Rozoberáme jednotlivé druhy inflácie, merania inflácie, náklady inflácie, ale aj riešenia inflácie. V tejto kapitole ďalej charakterizujeme podnikateľský sektor, finančnú politiku podniku, ale aj vplyv okolia na podnik. Záverom kapitoly je vývoj inflácie od roku 2019 po súčasnosť.

Cieľu diplomovej práce sme sa venovali v rámci druhej kapitoly, kde sme skúmali vplyv inflácie na vývoj tržieb.

Metodika a metódy skúmania, ktoré sme použili v diplomovej práci sú bližšie charakterizované v tretej kapitole. V tejto časti sme charakterizovali vzorce, ktoré sme použili pri lineárno regresnom modeli na zistenie vzájomného vzťahu medzi infláciou a tržbami.

Štvrtá časť záverečnej práce pozostáva z teoretického vymedzenia pojmu priemysel, odvetví priemyslu a vlastného skúmania vývoja tržieb rôznych priemyselných odvetví na Slovensku od roku 2016 do roku 2022. Na záver sme využili matematicko – štatistickú metódu odhadu najmenších štvorcov, ktorou sme skúmali vzájomný vzťah inflácie a tržieb. Tento vzťah sme potvrdili aj ďalšou pridanou premennou HDP na obyvateľa, ktorou sa tento vzťah výraznejšie potvrdil.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Charakteristika inflácie

Slovo inflácia pochádza z latinského slova *inflare*, čo znamená nafukovať, zväčšovať objem, vyhnat' ceny do výšky. V trhovej ekonomike sa ceny tovarov a služieb môžu kedykoľvek zmeniť, niektoré ceny môžu rásť, iné zas klesať. Inflácia je makroekonomický jav, ku ktorému dochádza, keď nastane dlhotrvajúci nárast celkovej cenovej hladiny alebo nastane zníženie kúpnej sily peňažnej jednotky.

Ak ľudia majú stále viac peňazí a množstvo tovarov a služieb v ekonomike je stále rovnaké, dochádza k zvýšeniu dopytu po tovaroch a službách, čo následne vyvolá rast cien a následne peniaze strácajú hodnotu (LISÝ a kol., 2016).

Inflácia nenastane jednorazovým zvýšením cien, ale dynamickým, postupným a dlhším priebehom rastu cenovej hladiny produktov a služieb. V hospodárskej praxi sa napriek tomu zvykne každé zvýšenie cien označovať za infláciu.

1.2 Teoretické prístupy k inflácii

Dôvody rastu cenovej hladiny a analýza účinkov inflácie boli predmetom záujmu rôznych škôl ekonomického myslenia. **Merkantilisti** spozorovali, že existuje pozitívna korelácia medzi úrovňou cenovej hladiny a rastom množstva peňazí v obehu. Z ich pozorovania vznikla ranná verzia kvantitatívnej teórie peňazí, ktorú možno dnes pokladať za všeobecné vysvetlenie vzniku inflácie z dlhodobého hľadiska.

Vývoj inflácie môže však z krátkodobého a strednodobého hľadiska ovplyvňovať aj vývoj dopytu a ponuky v ekonomike, ceny a úrokové miery. Tu nastáva otázka, či krátkodobé a strednodobé faktory môžu ovplyvniť smer vývoja ekonomiky.

Monetaristi tvrdili, že mzdy a ceny sú pomerne pružné, čo má zanedbateľný vplyv na vývoj cenovej hladiny. Na druhej strane **keynesovci** tvrdili, že nesúmernosť medzi mzdou a pružnosťou ceny spôsobuje, že krátkodobé aj strednodobé faktory môžu ovplyvniť dlhodobý vývoj inflácie.

1.2.1 Keynesovská teória inflácie

J. M. Keynes o inflácii napísal: „*Neexistuje rafinovanejší a ani spoľahlivejší prostriedok na rozvrátenie existujúcich základov spoločnosti, než je znehodnotenie meny. Stálym inflačným procesom je vláda schopná tajne konfiškovať bohatstvo ľudí.*“

Keynesovci vychádzajú z predpokladu, že inflácia v ekonomike je výsledkom súboru faktorov, ktoré sa preukazujú v raste celkovej cenovej hladiny. Keynesovsky orientovaní ekonómovia pripisujú pri rozbere inflácie pozornosť reálnym faktorom, pri

ktorých môže vzniknúť inflácia. Trh peňazí pokladajú za nestály a upozorňujú na to, že centrálna banka nie je schopná monitorovať ponuku peňazí, pretože ponuka peňazí sa prispôsobuje dopytu po bankovom úvere, ktorý poskytujú obchodné banky. Ale tento názor nie je prijímaný, pretože obchodné banky síce poskytujú úverovou činnosťou do obehu peniaze, ale tento vplyv s rastom úrokových mier klesá.

Podľa keynesovských ekonómov k inflácii dôjde vtedy, ak je dopyt po finálnych tovaroch a službách vyšší ako stupeň tovaru pri plnej úrovni použitia všetkých faktorov. Z hľadiska keynesovského prístupu môžu byť zdrojom nadmerného rastu agregátneho dopytu a následne aj inflácie nadmerné prírastky celkových agregátnych výdavkov v ekonomike napr. investícií alebo vládnych výdavkov (ČAPLÁNOVÁ, 2013).

1.2.2 Monetaristická teória inflácie

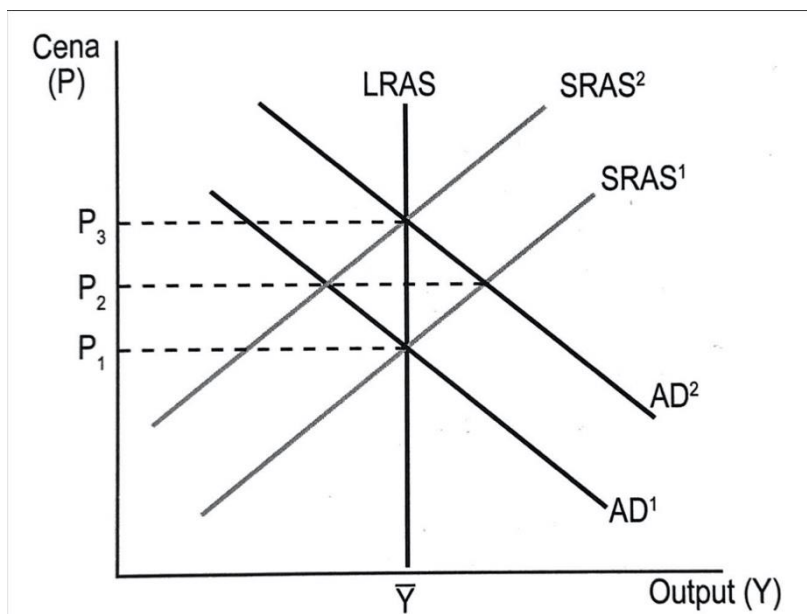
Podľa monetaristov najvýznamnejším faktorom, ktorý ovplyvňuje výšku cenovej hladiny sú peňažné zásoby. Milton Friedman, predstaviteľ monetárnej ekonomiky, pokladal infláciu za monetárny jav. Predstavitelia monetarizmu vychádzajú z kvantitatívnej teórie peňazí, ktorú možno vyjadriť pomocou vzorca:

$$M \cdot V = P \cdot T$$

kde:

- M predstavuje ponuku peňazí,
- V je rýchlosť obratu peňazí,
- P je cenová hladina,
- T predstavuje objem transakcií (ČAPLÁNOVÁ, 2013).

Monetaristi predpokladajú, že v krátkom období je tempo obratu peňažnej jednotky bez zmeny, pretože inštitucionálne faktory sú v krátkom období taktiež bez zmeny alebo sa menia len v nepodstatnej miere. Z krátkodobého hľadiska pokladajú za stály aj objem transakcií, preto rast peňažnej zásoby povedie k rastu cenovej hladiny. Z dlhodobého hľadiska rýchlosť obratu peňažnej jednotky spôsobujú zmenu v mechanizmoch platobného styku.

Obrázok 1 Monetaristický prístup k inflácii

Zdroj: Čaplánová A. – Martincová M., 2013, str.11

V nasledujúcom AD-AS modeli, ktorý je na obrázku 1 môžeme monetaristickú infláciu vysvetliť nasledovne: ak vzrastie ponuka peňazí, spotrebitelia majú k dispozícii viac peňazí na nákup statkov, čo vedie k posunu funkcie agregátneho dopytu doprava z AD^1 na AD^2 . Firmy zareagujú tak, že zvýšia output pozdĺž krátkodobej funkcie agregátnej ponuky $SRAS^1$, reálny produkt sa dostane nad úroveň potenciálneho produktu a v ekonomike existuje inflačná medzera. V krátkom období budú zamestnanci firiem pracovať viac, pretože si budú myslieť, že ak rastie nominálna mzda tak rastie aj reálna mzda. Keď si zamestnanci uvedomia, že sa ich mzdy nezmenili, a ak chce firma zamestnať ďalších pracovníkov, bude im musieť zaplatiť viac ako konkurencia, a to vytvára tlak na rast cien miezd. Ekonomika funguje nad úrovňou potenciálneho produktu, vzniká nedostatok voľných kapitálových zdrojov, a tým sa vytvára tlak aj na rast cien kapitálu. Kvôli týmto nárastom cien vzrastú aj výrobné náklady firiem, ktoré zistia, že väčšie množstvo produkcie tovarov im neprinesol vyšší zisk, tak obmedzia produkciu a krátkodobá funkcia agregátnej ponuky sa posunie smerom doľava, na úroveň $SRAS^2$. Ekonomika sa vráti späť do svojej rovnováhy, ale pri vyššej cenovej hladine (ČAPLÁNOVÁ, 2013).

Friedman očakával, že rast peňažnej rezervy ovplyvní reálne makroekonomické veličiny v časovom rozhl'ade 9 - 12 mesiacov a bude pretrvávajúť ďalší rok, kým sa makroekonomický output vráti na svoju začiatočnú úroveň cenovej hladiny.

1.3 Meranie inflácie

„Pojmom inflácia sa vyjadruje rast celkovej cenovej hladiny za určité časové obdobie. S rastom cenovej hladiny dochádza k poklesu kúpnej sily peňažnej jednotky, t.j. inflácia vedie k poklesu reálnej hodnoty peňazí v ekonomike.“¹ Nie je veľkým problémom merať vývoj ceny jedného statku, dokonca máme na výber rôzne metódy merania, a to v percentách, násobkoch alebo pomocou indexov. Veľkým problémom však je súhrnné meranie vývoja ceny veľkého množstva statkov, kde cena niektorých statkov klesá, zatiaľ čo cena niektorých statkov rastie.

Informácie o zmene cenovej hladiny patria k najsledovanejším informáciám z oblasti ekonomického života a to preto, lebo sa od inflácie odvodzujú hospodárske a ekonomické prepočty, napr. výpočet miezd, dôchodkov a životných nákladov.

1.3.1 Index spotrebiteľských cien (CPI – Consumer Price Index)

Týmto indexom vyjadrujeme zmenu cien produktov a služieb, ktoré kupujú domácnosti.

Meranie vývoja cenovej hladiny pomocou indexu spotrebiteľských cien je založené na porovnávaní nákladov na nákup spotrebného koša výrobkov a služieb v dvoch porovnávaných obdobiach.

„Spotrebný koš je súborom výrobkov a služieb, ktoré spotrebuje domácnosť. Náklady na nákup zvoleného koša v danom bežnom roku sú porovnávané s nákladmi na nákup toho istého koša v základnom roku, teda v roku, ktorý sme si stanovili ako predvolený rok.“²

Postupujeme podľa tohto vzorca:

$$CPI = \frac{\text{hodnota daného spotrebného koša v cenách bežného roka}}{\text{hodnota daného spotrebného koša v cenách základného roka}} \times 100$$

Hodnota spotrebného koša sa vypočíta tak, že množstvo daného produktu alebo služby je násobené jeho cenou v príslušnom čase. Ak je výsledná hodnota indexu väčšia ako 100, znamená to, že došlo k rastu cenovej hladiny, teda prebieha inflácia.

Index spotrebiteľských cien možno vyjadriť aj pomocou vzorca:

$$CPI = \frac{\sum_{i=1}^n P_{t,i} \cdot Q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n P_{0,i} \cdot Q_{0,i}}$$

¹ČAPLÁNOVÁ, Anetta – MARTINCOVÁ Marta. Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál z makroekonomického pohľadu, Bratislava : Wolters Kluwer, 2013, str. 15, ISBN 978-80-8168-024-3

²JUREČKA, Václav a kol. Makroekonomia, Praha : Grada, 2017, str. 129, ISBN 978-80-271-9265-6

kde:

- $P_{t,i}$ je cena statku i v období t ,
- $P_{0,i}$ sú ceny statkov zahrnutých v spotrebnom koši v základnom období 0,
- $Q_{0,i}$ množstvo statku i v základnom období 0 (LISÝ a kol., 2016).

Potrebné je si uvedomiť, že toto meranie môže mať určité obmedzenia. Meranie inflácie pomocou indexu CPI môže viesť k vyššiemu odhadu rastu cenovej hladiny ako v skutočnosti môže vzniknúť. Rast akosti tovarov sa môže preukázať vo zvýšení ceny, ale zároveň môže priniesť aj vyššiu užitočnosť pre spotrebiteľa. Treba poukázať aj na to, že s rastom nominálnych cien tovarov a služieb rastú aj nominálne mzdy, čo znamená, že reálna cena statku môže zostať aj pri jeho vyššej nominálnej cene nezmenená, prípadne ak je nárast nominálnych miezd vyšší ako rast ceny daného statku, môže poklesnúť. „Štruktúra spotreby domácností sa postupne mení a ak sa týmito zmenám neprispôbi štruktúra spotrebného koša, ale zostane nezmenená, CPI nezohľadňuje dostatočne presne štruktúru spotreby priemernej domácnosti, a teda ani vplyv zmien cenovej hladiny na spotrebiteľov.“³

1.3.2 Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP – Harmonised Index of Consumer Price)

Na základe vývoja spotrebiteľských cien harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien sa meria miera inflácie v eurozóne. V každej krajine eurozóny sa používa rovnaká metodika výpočtu, čo zabezpečuje porovnateľnosť vývoja spotrebiteľských cien medzi osobitnými krajinami.

Skupinám produktov sa pripisujú váhy podľa ich významu v spotrebe priemernej domácnosti. Podľa platných pravidiel sa váhy týchto produktov aktualizujú každý rok, aby bol index v súlade s meniacimi sa spotrebnými zvyklosťami. Na základe prieskumov sa zaznamenávajú národné priemery, v ktorých domácnosti uvádzajú, na aké produkty a služby vynakladajú svoje dôchodky bez rozdielu na to, či sú členovia domácnosti bohatí, chudobní, mladí alebo starí.

Spotrebné zvyklosti sa môžu líšiť v každej krajine, a to na základe odlišných národných zvyklostí, životného štýlu a tradícií. HICP berie do úvahy spotrebu všetkých domácností krajiny, nie abstraktnej priemernej domácnosti.

³ČAPLÁNOVÁ, Anetta – MARTINCOVÁ Marta. Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál z makroekonomického pohľadu, Bratislava : Wolters Kluwer, 2013, str. 16, ISBN 978-80-8168-024-3

„Rozdiel medzi indexmi CPI a HICP je v tom, že index HICP obsahuje aj zmenu cien potravín, alkoholických nápojov, tabaku a tabakových výrobkov, pričom tento index nie je očistený od vplyvu zmien nepriamych daní. V metodike CPI sú ceny potravín zahrnuté do obchodovateľných tovarov so zahraničím.“⁴

1.3.3 Index cien priemyselných výrobcov (PPI - Produce price Index)

Tento index zaraďujeme k najstarším a pravidelne meraným štatistickým indexom. Jeho využitie je najmä v cenovej hladine vo veľkoobchodoch. Z formálneho hľadiska má obdobnú konštrukciu, resp. vnútornú štruktúru ako CPI. Obsahuje a sleduje 3 400 rôznych cien, produktov a služieb z oblasti potravín, priemyselných výrobkov, banských produktov (LISÝ a kol., 2016). Hospodárska prax používa index cien priemyselných výrobcov hlavne pre jeho vysokú vykazovaciu detailnosť.

„Do tohto indexu však nie je zahrnutá ťažba a úprava uránových a toriových rúd, vydavateľská činnosť, výroba jadrových palív, výroba zbraní a munície, výroba lietadiel a kozmických lodí, práce výrobnej povahy a opravárstva.“⁵

1.3.4 Deflátor HDP (IPD – Implicit Price Deflator)

Nakoľko tento index zahŕňa všetky finálne tovary a služby, ktoré sú vyrábané v danej ekonomike za rok, je najpresnejší a najkomplexnejší. Index, ktorý zaznamenáva zmeny cenovej hladiny nepriamo pomocou vzájomného podielu nominálnym HDP a reálnym HDP. „Deflátor HDP zaznamenáva ceny všetkých komponentov HDP (spotreba, investície, vládne nákupy, čistý export), a nie iba zmenu cien pre jeden sektor v ekonomike a berie do úvahy aj variabilné váhy tovarov a služieb a meniace sa podiely rozličných komodít.“⁶

Hodnotu deflátoru môžeme vypočítať podľa vzorca:

$$\text{Deflátor HDP} = \frac{HDP_n}{HDP_r} = \frac{\sum P_t \cdot Q_t}{\sum P_0 \cdot Q_t}$$

kde:

- HDP_n je nominálny HDP,
- HDP_r je reálny HDP,
- P_t je cena tovarov a služieb v bežnom období,
- P_0 je cena tovarov a služieb v základnom období,

⁴LISÝ, Ján a kol. Ekonómia, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, str. 457, ISBN 978-80-7552-275-7

⁵tamtiež str. 459

⁶tamtiež str. 460

- Q_t je množstvo celkovej produkcie tovarov a služieb v bežnom období (LISÝ a kol., 2016).

Hlavným rozdielom medzi CPI a deflátorom HDP spočíva v tom, že deflátor HDP zahŕňa tovary a služby vyprodukované len v domácej ekonomike, zatiaľ čo súčasťou indexu CPI sú tovary a služby vyrobené v domácej krajine, ale aj importované tovary. Ďalším rozdielom je, že index CPI vychádza zo zafixovaných váh tovarov a služieb, zatiaľ čo deflátor HDP pozostáva z variabilných váh tovarov a služieb spotrebného koša, ktoré majú podiel na vzniku celkového HDP.

„Laspeyresov a Paascheho index, na ktorých základe sa počíta index CPI, resp. deflátor HDP, nie sú dokonalými indikátormi zmien cenovej hladiny, lebo ignorujú fakt, že spotrebitelia môžu substituovať drahšie tovary lacnejšími tovarmi, resp. niektoré komodity môže substitúcia spôsobiť zníženie celkového blahobytu spotrebiteľov.“⁷

1.4 Členenie inflácie

Členenie inflácie z rôznych hľadísk nám umožňuje pochopiť jej pôvod, dynamiku a dopady, čo je kľúčové pre efektívne riadenie hospodárstva. Tieto hľadiská môžu zahŕňať príčiny inflácie, jej úroveň a intenzitu, ako aj dôsledky pre ekonomiku a jednotlivcov.

Z kvantitatívneho hľadiska členíme infláciu na miernu, cválajúcu a hyperinfláciu.

Miernu infláciu, ktorá je určená jednociferným tempom rastu cenovej hladiny v rozmedzí od 1 % do 9 %. Je charakteristická pomalým a predvídateľným rastom cien. Ceny sa nemenia. Ľudia si robia peňažné zásoby a držia hotovosť, pretože vedia, že ich súčasné peniaze budú mať rovnakú hodnotu aj v budúcnosti.

Cválajúca inflácia je charakterizovaná dvojciferným až trojciferným tempom rastu cenovej hladiny v rozmedzí od 10 % do 999 %. Keď sa cválajúca ekonomika prejaví naplno začnú vznikať ekonomické problémy. Ľudia nedôverujú peniazom, a tak držia peniaze v hotovosti na minime, s ktorými zaplatia len bežné denné platby. Subjekty v ekonomickom prostredí začnú investovať zostatkové peniaze do nehnuteľností, do nákupov tovarov a služieb.

Hyperinflácia je určená štvorciferným a viacciferným tempom rastu cenovej hladiny. Peniaze strácajú svoju hodnotu a nespĺňajú funkciu výmenného obchodu, ceny tovarov a služieb sú veľmi nestále. Ľudia úplne odmietajú držbu peňazí v hotovosti a snažia sa kupovať produkty skôr, ako peniaze, ktoré majú stratiť hodnotu. „Ceny sa

⁷LISÝ, Ján a kol. Ekonómia, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, str. 460, ISBN 978-80-7552-275-7

menia každý deň, každú hodinu. Nastáva rapídne prerozdelenie bohatstva, mnoho ľudí sa dostáva na hranicu biedy.“⁸

Z hľadiska očakávanie delíme infláciu na očakávanú a neočakávanú.

Anticipovaná, očakávaná alebo zabudovaná inflácia sa v ekonomike prejavuje v následku rastu cien v prechádzajúcom období. Na základe predchádzajúceho inflačného obdobia dokážu ekonomické subjekty očakávať, že ceny tovarov a služieb budú rásť. Ak sú inflačné očakávania ekonomických subjektov pomerne nízke, tak očakávaná inflácia je pre ekonomiku zdrojom problému, ktorý nastáva ak inflačné očakávania ekonomických subjektov vzrastú. Riešením takéhoto problému je, že sa ich tvorcovia hospodárskej politiky snažia ovplyvniť tak, aby ich očakávania klesli. Anticipovanú mieru inflácie, ktorá je súčasťou zmlúv a neformálnych dohôd nazývame inertná inflácia.

Neanticipovaná alebo neočakávaná inflácia sa prejavuje ako náhly rast cien tovarov a služieb, na ktorú sa ekonomické subjekty nedokážu vopred pripraviť. Nárast cien tovarov a služieb zo dňa na deň spôsobuje cenové šoky, kvôli ktorým vzniká inflačná neistota.

Z hľadiska proporcionality členíme infláciu na proporcionálnu alebo neproporcionálnu.

Proporcionálna inflácia nastáva vtedy, keď v ekonomike rastie cenová hladina tovarov a služieb, ale pomer cien sa nemení. Napríklad, ak sa zvýši cena jedného produktu o 15%, tak o rovnakú výšku sa zvýšia ceny ostatných tovarov a služieb v ekonomike. Tento stav však v praxi nastáva len ojedinele, lebo vychádza z rovnomerného rastu cien tovarov a služieb pri súbežnej rovnakej miere rastu nominálnych miezd.

Neporcionálnu infláciu môžeme charakterizovať ako ekonomický jav, pri ktorom dochádza k rastu cenovej hladiny tovarov a služieb, ale súčasne nastáva zmena cien jednotlivých tovarov a služieb. Napríklad, ak sa zvýši cena jedného produktu o 15%, tak cena iného produktu môže vzrásť len o 8%. Ceny niektorých tovarov môžu prudko vzrásť a cena iných tovarov môže rásť mierne. Takáto inflácia vzniká vtedy, keď ceny produktov a služieb rastú, ale mzdy ostávajú na rovnakej úrovni alebo rastú pomalým tempom.

Z hľadiska viditeľnosti delíme infláciu na otvorenú, potláčanú alebo skrytú.

Otvorená inflácia je ekonomický stav, kedy nastáva k viditeľnému rastu cien tovarov a služieb a ekonomické subjekty sa k tomuto javu prispôbujú. V hospodárskej praxi neexistuje ekonomika, ktorej by boli iba pružné mzdy a ceny. Môže nastať makroekonomická nerovnováha, pretože vlády sa snažia kontrolovať tvorbu cien

⁸tamtiež str. 464

niektorých tovarov a služieb, čo nazývame regulované ceny. Inflácia je najviac otvorená vtedy, keď sú ceny statkov a produktov pružnejšie a regulované ceny sú určené len pre určité komodity.

Potláčaná inflácia nastáva vtedy, keď je v ekonomike nestabilita na trhu tovarov a služieb. Niektoré ekonomické školy ju nazývajú aj bloková inflácia, pretože ekonomické authority prijímajú opatrenia na potlačenie, zmiernenie alebo zastavenie vysokej miery inflácie. Výsledkom regulácie cien zo strany štátu má za následok, že systém cenotvorby je narušený. Ak sa vysokú mieru inflácie nepodari odstrániť, môže sa prejaviť ako otvorená ekonomika.

Skrytá inflácia je situácia v ekonomike, kedy sa ceny statkov a služieb menia, ale cenové indexy neprejavujú prítomnosť inflácie. V reálnej ekonomike sú cenové indexy vytvorené tak, že nedokážu signalizovať všetky pohyby cien statkov v národnom hospodárstve. Takýto nedostatok v cenových indexoch môže predpokladať vznik čiernych trhov, na ktorých sú spotrebitelia ochotní zaplatiť akúkoľvek cenu, len aby získali potrebný statok alebo službu.

Z hľadiska prístupu k rastu celkovej cenovej hladiny členíme infláciu na cenovú alebo peňažnú.

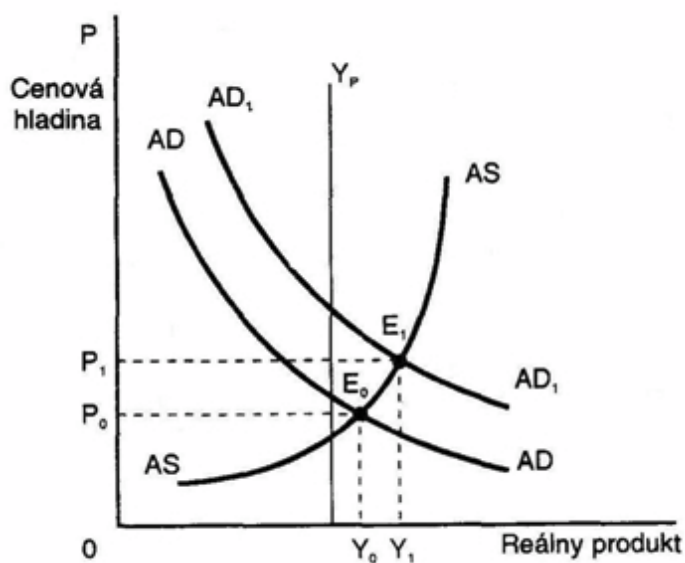
Cenová inflácia je inflácia, ktorá vzniká v ekonomike pri nevyužitých výrobných kapacitách a nezamestnanosti. Rast cenovej hladiny spôsobuje pokles reálnych miezd, pretože nominálne mzdy sú na trhu práce fixne dané a ponuka práce prevyšuje dopyt po práci. Takýto druh inflácie môže byť spôsobený rastom nominálnych miezd, investícií alebo štátnych výdavkov. „V ekonomickej teórii pri tejto inflácii vzniká Fisherov efekt, podľa ktorého sa nominálna úroková miera prispôbuje očakávanej inflácii. Ak sa očakáva rast inflácie, nominálna úroková miera rastie takým tempom, aby sa očakávaná reálna úroková miera nezmenila“⁹

Peňažná inflácia nastáva v ekonomike pri nadmernej emisii peňazí centrálnou bankou. Friedmanov zákon hovorí, že miera rastu cenovej hladiny kopíruje mieru rastu peňažnej zásoby s dvojročným oneskorením. Toto časové oneskorenie je len psychologický efekt, pretože subjekty si počas neho zvyknú na život s vyššou peňažnou zásobou. Centrálna banka nemôže vykonať reguláciu ponuky peňazí, pretože by spôsobila cyklické výjavy v miere rastu cenovej hladiny a spôsobila by vznik inflácie.

Z hľadiska príčiny vzniku delíme infláciu na dopytovú a nákladovú.

⁹LISÝ, Ján a kol. Ekonómia, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, str. 467, ISBN 978-80-7552-275-7

Dopytová inflácia je vážny ekonomický problém, ktorý nastáva pri raste agregátneho dopytu a ten prevýši výrobný potenciál ekonomiky a zvýši sa kompletná cenová hladina. „Zdrojom dopytovej inflácie sú faktory, ktoré vedú k rastu akejkoľvek z častí agregátneho dopytu napr. rast množstva peňazí v obeh, pokles daňových sadzieb alebo rast vládnych výdavkov.“¹⁰ Ďalším zdrojom dopytovej inflácie môže byť rast spotrebných výdavkov domácností, ktorý je vyvolaný rastom spotrebiteľského optimizmu, kedy domácnosti očakávajú do budúcnosti pozitívny vývoj, v dôsledku čoho nemajú potrebu šetriť si na horšie časy a budú zvyšovať svoje výdavky. Prostredníctvom rastu celkovej cenovej hladiny môžu inflačné procesy obmedziť kúpnu silu všetkých ekonomických subjektov a obnoviť makroekonomickú rovnováhu. Tento proces sa deje na základe začiatočného inflačného impulzu, ktorý vyvolal zvýšenie agregátneho dopytu. Inflačný impulz nevyvolá infláciu, ale ak sa centrálna banka prispôsobí a emituje do obehu nové peniaze čím zvýši peňažnú zásobu a ekonomické subjekty si budú môcť dovoliť kúpu prebytočného množstva produktov, ktoré prevýši úroveň potenciálneho produktu, tak svojím rozhodnutím centrálna banka zvýši celkovú peňažnú hladinu a vyvolá infláciu.

Obrázok 2 Dopytová inflácia

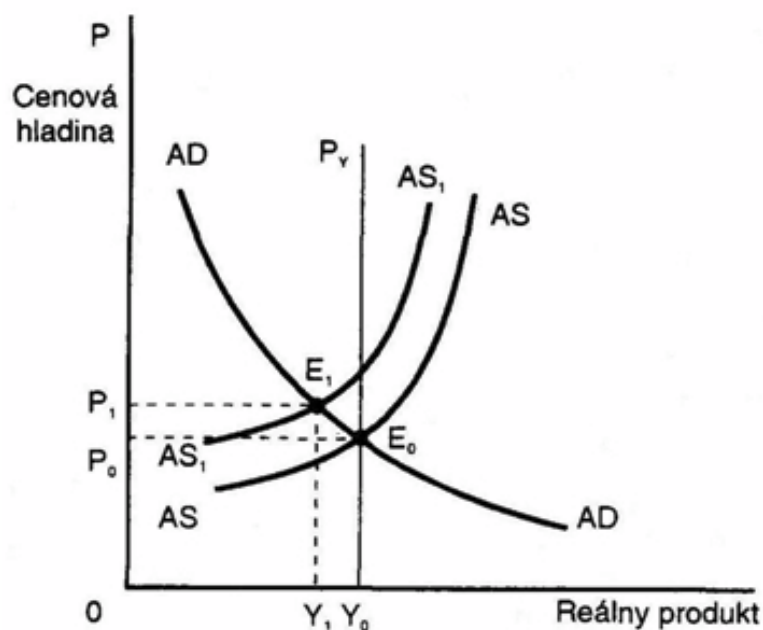
Zdroj: <https://www.euroekonom.sk/ekonomika/vseobecna-ekonomicka-teoria/inflacia/>

Na obrázku 2 môžeme sledovať, že zvýšenie agregátneho dopytu z AD_1 do AD_2 nad úroveň potenciálneho produktu sa vytvorí nová makroekonomická rovnováha E_2 , ktorá

¹⁰ČAPLÁNOVÁ, Anetta – MARTINCOVÁ, Marta. Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál z makroekonomického pohľadu, Bratislava : Wolters Kluwer, 2013, str. 18, ISBN 978-80-8168-024-3

sa dosiahne pri vyššej cenovej hladine a pri existencii inflačnej medzery, ktorá vznikne ako rozdiel medzi skutočným produktom Y_2 a potenciálnym produktom Y_P . Ak centrálna banka emituje viac peňazí do obehu, tak ekonomické subjekty získajú hotovosť na nákup tovarov a služieb a makroekonomická rovnováha sa dostáva do bodu E_3 . Reálny produkt sa nemení, len sa zvyšuje celková cenová hladina. Tento druh inflácie sa nazýva aj dopytom ťahaná inflácia.

Nákladovú infláciu charakterizujeme ako infláciu, ktorá vzniká pri vzniku nákladových šokov, ktoré sa prejavujú v raste cien výrobných vstupov ako sú suroviny, mzdy a energie alebo môžu vzniknúť z nedostatku dodávok materiálov ako sú ropa, suroviny a energia. Tieto faktory môžeme považovať za prvotné inflačné impulzy, kvôli ktorým vzniká nákladová inflácia. Aby ekonomika ďalej fungovala, musí byť táto inflácia riadená pomocou expanzívnej monetárnej politiky, čiže tieto faktory musia byť kontrolované centrálnou bankou. Zdrojom nákladovej inflácie je rast výrobných nákladov výrobcov, ktorí zvyšujú ceny svojej výroby. Pri vyšších cenách bude vyžadované množstvo produktov nižšie, tak výrobcovia znížia výrobu statkov a agregátna ponuka sa zníži, čo v ekonomike vyvolá pokles produktu a zamestnanosti. Ďalším zdrojom je zvyšovanie nominálnych miezd zamestnancom prostredníctvom odborov, ktorí nezvyšovali produktivitu svojej práce. Nominálne mzdy sú jedným z hlavných zložiek firmy. Ak sa nominálne mzdy zvyšujú, tak sa musí nastať aj rast cien tovarov a služieb.

Obrázok 3 Nákladová inflácia

Zdroj: <https://www.euroekonom.sk/ekonomika/vseobecna-ekonomicka-teoria/inflacia/>

Obrázok 3 vychádza z makroekonomickej rovnováhy v bode E_1 , ktorá sa dosiahne na úrovni potenciálneho produktu Y_P pri úrovni cenovej hladiny P_1 . Zvýšenie výrobných nákladov posúva krivky AS_1 do AS_2 a tým vzniká nová makroekonomická rovnováha v bode E_2 . Ak centrálna banka zvýši ponuku peňazí v obeh, nastane rast cenovej hladiny do bodu P_2 , pre ktorú zodpovedá potenciálny produkt P_2 . Posun krivky agregátnej ponuky doľava posúva so sebou ceny agregátneho dopytu za pomoci zníženia skutočného produktu. Tento druh inflácie nazývame aj nákladmi tlačená inflácia.

Z hľadiska pôsobenia ekonomických a mimoekonomických faktorov člením infláciu na importovanú a zmiešanú.

Importovaná inflácia vzniká, keď nastane situácia, pri ktorej dochádza k prelievaniu inflácie medzi jednotlivými krajinami, podľa závislosti od zmien vo vývoji medzinárodných menových vzťahov a v závislosti od zahraničného obchodu. „Napríklad ak ekonomika SR závisí od dovozu ropy a ropných produktov zo zahraničia a uvedená komodita nemá blízky substitút, tak v prípade zvýšenia ceny dovážanej komodity v zahraničnej ekonomike by sa v dôsledku nevyhnutnosti zachovania produkcie v SR mohla zvýšená cena dovážanej komodity premietnuť do zvýšenia celkovej cenovej hladiny.“¹¹

Zmiešaná inflácia je charakterizovaná hľadaním príčiny inflačného vývoja na strane agregátnej ponuky a agregátneho dopytu. Ekonomická teória sa snaží skúmať zmeny v AD a AS v meniacich sa podmienkach na svetových trhoch. Zmiešaná inflácia skúma reakciu cenových a mzdových zmien na AD a AS.

1.5 Náklady inflácie

Bežní ľudia a ekonómovia sú si vedomí, že inflácia prináša pre ekonomiku aj spoločnosť ekonomické náklady a negatívne dôsledky. Často nie je zrejmé, v čom náklady inflácie spočívajú.

Najčastejším nákladom inflácie sú *náklady drania* podrážok. Tieto náklady majú v čase inflácie vplyv na všetky ekonomické subjekty, ktoré disponujú menšími peňažnými prostriedkami v hotovosti, lebo samotná držba hotovosti prináša zníženie reálnej hodnoty peňazí. Čím viac rastie inflácia, tým menšiu hotovosť držia ekonomické subjekty a radšej chodia do banky častejšie, kde držia väčšiu časť svojich peňažných prostriedkov na vyššie úročených úsporových účtoch.

¹¹LISÝ, Ján a kol. Ekonómia, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, str. 470, ISBN 978-80-7552-275-7

Za reálne náklady inflácie v tomto prípade môžeme považovať množstvo hotovostných operácií v banke, náklady na zamestnancov bánk, cestovanie do banky. Čím je miera inflácie vyššia, tým väčší význam majú tieto náklady. S využívaním elektronického bankovníctva by sme mohli predpokladať, že tieto náklady budú klesať.

Ďalším nákladom inflácie je „šum“ v cenovom systéme. Infláciou vzniká v ekonomike „šum“, ktorý sťažuje prenos informácií, a tým sa znižuje efektívnosť trhu a vznikajú ekonomické náklady. Pri vysokej inflácii sa cenový „šum“ veľmi ťažko interpretuje a núti ekonomické subjekty rozmyšľať nad tým, či zvýšenie cien tovarov a služieb spôsobil vysoký dopyt po komoditách alebo to zapríčinila prebiehajúca inflácia. Nadobudnúť pravdivé informácie je zložité hlavne na čas, preto je reakcia ekonomických subjektov na zmeny cien v danom čase pomalšia alebo náhodná.

Náklady „jedálneho lístka“ sú charakteristické pri prebiehajúcej inflácii, kedy firmy nemenia ceny svojich komodít každý deň, lebo so zmenami cien prichádzajú náklady napr. zmena cenníka, zmena katalógu, náklady na inzerciu nových cien. V snahe čo najlepšie optimalizovať náklady, ktoré firma vynaloží na úpravu cenníkov počas hyperinflácie bude tieto zmeny upravovať v periodických intervaloch a nie plynulo.

Ďalším nákladom inflácie je *neočakávané prerozdelenie bohatstva*. Tento náklad môže nastať medzi rôznymi ekonomickými subjektmi. Napríklad ak by si zamestnanci dohodli so svojím zamestnávateľom výšku miezd na ďalšie štyri roky a ich mzdy by sa neupravovali podľa veľkosti inflácie, tak by pri rýchlom vzniku vysokej inflácie boli bezmocní. Pri vysokej inflácii je kúpna sila ich miezd nízka, tým pádom zamestnávateľ vypláca nižšie mzdy zamestnancom. V tomto prípade je dôsledkom inflácie prerozdelenie miezd medzi ekonomickými subjektmi v prospech zamestnávateľa.

Ďalším príkladom môže byť hypotéka, kde pri podpísaní zmluvy je popísaná miera inflácie, ktorá sa bude stále zvyšovať. Dlžník je v tomto prípade vo výhode, pretože banka ako veriteľ od neho dostane prostredníctvom splátok reálne nižšiu hodnotu peňazí. Reálna hodnota bohatstva sa nezmení, ale dlžník na inflácii získa a banka stratí. Neočakávaná vysoká miera inflácie má pozitívny smer pre dlžníka a negatívny pre veriteľov.

Narušenie dlhodobých plánov nastáva vtedy, keď veľké množstvo ekonomických rozhodnutí domácností a firiem je plánované na dlhšie obdobie, preto inflácia môže tieto plány komplikovať. Je náročné rozhodnúť sa koľko peňažných prostriedkov máme v súčasnosti odložiť, aby sme si zabezpečili lepší život v dôchodkovom veku. Pri vysokej miere inflácie je veľmi ťažké rozhodnúť sa koľko zaplatíme v budúcnosti za svoj životný

štýl. Môžeme sa rozhodnúť či budeme šetriť na dôchodok malou sumou alebo si budeme šetriť väčšou sumou a obetujeme časť svojich súčasných príjmov na neistú budúcnosť v dôchodkovom veku. Inflácia bude pre nás v oboch rozhodnutiach nákladná.

1.6 Spôsoby znižovania inflácie

Ak by sme chceli „liečiť“ ekonomiku z dopytovej inflácie, najskôr musíme poznať príčiny, ktoré ju spôsobujú. Dopytom ťahanú infláciu spôsobuje expanzívna monetárna politika a expanzívna fiškálna politika, preto treba znížiť mieru rastu peňažných prostriedkov alebo znížiť množstvo vládnych výdavkov. Ekonomická teória pozná dve metódy na zníženie inflácie.

Prvou metódou je *metóda cold turkey*, ktorá vychádza zo zníženia miery rastu AD, realizovaním antiinflačnej politiky, pomocou ktorej sa znížia ceny komodít v priebehu niekoľkých rokov. Objem skutočného produktu v ekonomike sa dostáva do stavu recesie a nezamestnanosť rastie. Aplikáciou rýchleho zníženia miery rastu AD sa rýchlo zníži aj miera rastu inflácie v prvých rokoch. V ďalšom období sa miera inflácie ustáli na stabilnej úrovni. Nákladom alebo dôsledkom tejto metódy je vysoká nezamestnanosť, výrazný zostup reálneho produktu pod úroveň potenciálneho produktu.

Druhou metódou je *gradualistická metóda*, ktorá vychádza z pozvoľného znižovania miery rastu AD, teda nominálneho produktu. Použitím tejto metódy miera inflácie a množstvo reálneho produktu začne pomaly klesať. Ekonomika sa dostáva do miernejšej recesie, pokles nezamestnanosti nie je taký výrazný, ale recesia v národnom hospodárstve pretrváva oveľa dlhší čas.

Ponukové šoky, pri ktorých sa prejavujú negatívne inflačné efekty spôsobujú *ponukovú infláciu*. Na liečenie ponukovej inflácie treba uplatniť rozdielne druhy politík, ktoré odstraňujú príčiny vzniku ponukových šokov. „V teórii sa aplikuje na tento typ inflácie racionálna dôchodková politika, ktorá v sebe zahŕňa kontrolu cien a miezd. Tieto opatrenia sa v praxi realizujú metódou vládneho zmrazenia cien a miezd alebo metódou tripartitných rokovaní.“¹² Efekt zmrazenia cien musí byť podporený znížením rastu AS, lebo sa docielilo žiadané zníženie miery inflácie.

1.7 Vplyv inflácie na podnikateľskú sféru

1.7.1 Podnik ako základná jednotka podnikania

Za základnú jednotku podnikania sa považuje podnik, v ktorom sa realizuje poskytovanie služieb a výroba produktov. S pojmom podnik sa úzko spája aj pojem firma,

12 LISÝ, Ján a kol. Ekonómia, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, str. 474, ISBN 978-80-7552-275-7

ktorý znamená obchodné pomenovanie podnikateľského právneho subjektu, pod ktorým vykonáva svoje právne úkony. K názvu firmy sa musí pripojiť druh jeho právnej formy, napr. akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná obchodná spoločnosť, znamená to obchodné meno podniku.

Podnik môže mať rozličnú právnu formu, ktorá zodpovedá zameraniu vyrábaných výrobkov a poskytovaných služieb, predstavám podnikateľa, ktorý je zodpovedný za jeho činnosť. K pojmu podnik neexistuje jedna priama definícia, nakoľko ide o zložitý mechanizmus, ktorý je skúmaný z rozličných hľadísk a do úvahy sa berie aj jeho účel, na ktorý sa samotný podnik zameriava.

Podnik budeme chápať v tom najširšom zmysle slova, t.j. ako pojem, ktorý vystihuje všetky hospodárske a právne vlastnosti vnútorného súhrnného hospodárenia. Ak budeme podnik definovať takýmto spôsobom, tak môžeme do podniku zahrnúť aj domácnosti a výrobné miesta všetkých podnikateľských foriem (SIVÁK a kol., 2018).

1.7.2 Finančná politika podniku

Rôzne aspekty finančnej správy v podnikoch nie sú platné pre každú firmu. Existujú určité faktory, ktoré vedú k odlišnému prístupu podnikov k riešeniu finančných otázok v rámci konkrétneho finančného okruhu. Dôležité je uvedomiť si, že rôzne faktory neovplyvňujú finančnú politiku podniku nezávisle, ale sú navzájom prepojené.

Finančnú politiku podnikov najviac ovplyvňujú nasledujúce základné faktory:

- ciele podnikateľskej činnosti,
- odvetvie podnikateľskej činnosti,
- okolie podnikateľského subjektu,
- zvolená právna forma podnikateľskej činnosti (SIVÁK a kol., 2018).

Z hľadiska zamerania práce budeme ďalej bližšie rozoberať vplyv okolia podniku. Každý podnik existuje, rozvíja sa alebo upadá v závislosti od ekonomických subjektov alebo organizácií, ktoré ho obklopujú a ovplyvňujú jeho rozhodovanie. Úspešnosť finančného rozhodovania a finančnej politiky ako celku závisí od stavu a vývoja okolia podniku, ktorý je sledovaný a zo zozbieraných poznatkov sú vyvozené závery.

Pre podniky, ktoré majú ambície rozvíjať sa a existovať v svetovom hospodárskom prostredí je dôležité nielen vnútroštátne makroekonomické prostredie, ale aj svetové okolie, ktoré musia poznať a zapájať sa do jeho vývojových trendov.

Vplyv okolia na finančnú politiku môžeme rozdeliť do troch skupín:

- svetové okolie podniku,
- národné okolie podniku,
- špecifické okolie podniku.

Svetová ekonomika sa vyvíja so striedavými obdobiami rastu a poklesu. Obdobia hospodárskeho úspechu bývajú prerušované rôznymi krízovými udalosťami, ktoré môžu mať lokálny charakter alebo ovplyvňovať širšie regióny a celosvetové trhy, hlavne vzhľadom na stále narastajúce prepájanie trhov.

V národnom okolí podniku má najvýznamnejší vplyv na finančné riadenie podniku miera inflácie. Pri skúmaní inflácie sa najviac zameriavame na príčiny, ktoré infláciu spôsobujú, pôsobenie inflácie na ekonomické subjekty v podniku a tempo inflácie.

Vplyv národného okolia podniku na finančnú politiku

Národné okolie podniku je ovplyvňované dvojakým spôsobom, a to svetovým hospodárstvom a domácou hospodárskou politikou.

Hospodárska politika je súbor opatrení, rozhodnutí a stratégií, pomocou ktorých štát riadi a formuje hospodárstvo danej krajiny. Cieľom hospodárskej politiky môže byť podpora rastu a zamestnanosti, dosiahnutie makroekonomickej stability, kontrola inflácie. Existujú viaceré typy hospodárskej politiky, ktoré sa uskutočňujú v čiastkových politikách napr. sociálna, fiškálna, menová politika a pod. Za osobitne dôležité zložky, ktoré najvýznamnejšie ovplyvňujú národné okolie zaradujeme:

- mieru inflácie,
- vplyv verejných financií,
- monetárnej politiky a stav meny,
- vývoj konjunktúry,
- rozvoj finančnej infraštruktúry,
- ďalšie zložky regulačného prostredia.

Vplyv inflácie na podnikateľský sektor má hlavne negatívne účinky. Zmeny relatívnych cien sú spôsobené nerovnomernými zmenami vo výrobných faktoroch a podnikových produktoch. Menia sa cenové informácie, ktoré sú potrebné pri podnikových rozhodovaniach. Čím je vyššia miera inflácie, tým sú zmeny rýchlejšie, preto majú podniky problémy s primeraným reagovaním.

Pôsobením inflácie dochádza k majetkovým presunom. Pohľadávky veriteľov sa splácajú v nominálne rovnakej výške, ale reálna hodnota peňazí je v dôsledku inflácie

znížená, preto strácajú. Dlžníci platia dlhy znehodnocujúcimi peniazmi, preto získavajú. Pri vysokej miere inflácie sa využíva viac naturálna výmena, pretože finančné aktíva sa znehodnocujú.

Nominálna úroková miera rastie, pretože sa prispôsobuje miere inflácie. Podľa úrokovej miery sa zvyšuje inflačná prémia. Príčinou rozdielnej úrokovej miery v jednotlivých štátoch je rozdielne tempo rastu inflácie.

Inflácia spôsobuje zmenu daňového zaťaženia ekonomickým subjektov. „Odpisy z dlhodobého hmotného majetku sa vykonávajú zo vstupných cien, ktoré sa po celú životnosť nemenia. Počas životnosti dlhodobého hmotného majetku tak umožňujú sústrediť zdroje zodpovedajúcej pôvodnej vstupnej cene príslušnej zložky dlhodobého majetku.“¹³ Pri obnove obdobnej zložky majetku je cena vplyvom inflácie vyššia. Pri takomto spôsobe odpisovania je nadhodnotený zisk základom pre odvod dane z príjmov, pričom náklady daných odpisov sú podhodnotené. Čím je inflácia vyššia, tým je intenzívnejší negatívny vplyv daných skutočností na podnik.

Veriteľom sa zdaňuje celý príjem z úrokov aj napriek tomu, že jeho súčasťou sú úrokové výnosy, ktorých časť kompenzuje infláciu. Daňové zaťaženie subjektov sa zvyšuje pri progresívnych daňových sadzbách, pretože ich daňový základ pod vplyvom inflačného rastu dôchodkov prechádza do vyšších pásiem progresie (SIVÁK a kol., 2018).

Podniky majú skúsenosť skôr s negatívnymi ako s pozitívnymi vplyvmi. Z dlhodobého hľadiska mali niektoré krajiny negatívne skúsenosti s deflačným vývojom, teda znižovaním hladiny cien, pretože má v podnikateľskej sfére a hospodárstve nepriaznivé následky:

- znižovanie tržieb, pretože realizačné ceny sú nižšie, čo vedie k znižovaniu dopytu, pretože odberatelia odkladajú nákup zložiek dlhodobého majetku a obyvateľstvo nákup dlhodobých spotrebných výrobkov,
- podniky splácajú záväzky v znehodnocujúcich peniazoch, čo spolu s nižšími ziskami vedie k tomu, že niektoré podniky nie sú schopné splácať úvery v bankách, čo spôsobuje problémy bankám,
- obmedzené alternatívny centrálnej banky na oživenie ekonomiky znižovaním úrokových mier.

Nepriaznivý vplyv inflácie je aj na investičné rozhodovanie podnikov, pretože sa znižuje spoľahlivosť odhadu očakávaných ziskov a investičných nákladov. Nízka miera

¹³SIVÁK a kol. *Financie podnikateľskej sféry*, Bratislava : SPRITZ 2. s.r.o., 2018, str. 50, ISBN 978-80-89710-42-3

inflácie má pri investíciách s dlhšou životnosťou vplyv na peňažné príjmy, teda aj na čistú súčasnú hodnotu výnosnosti.

Kvôli inflácii rastie cena investičného majetku alebo ceny obežného majetku, ktoré zaradujeme medzi kapitálové výdavky. Inflácia môže mať negatívny vplyv pri investíciách dlhou dobou obstarania, pretože sa môžu zvyšovať ceny. Menej citelný vplyv inflácie je pri investičnom majetku, ktorý sa kupuje hneď.

Vplyv inflácie na očakávané peňažné príjmy závisí hlavne od vzťahu medzi rastom cien vstupov a rastom realizačných cien. Neutrálny vplyv inflácie sa predpokladá, keď rast cien vstupov a výstupov je rovnaký.

Keď posudzujeme efektívnosť investície a používame diskontnú sadzbu na diskontovanie predpokladaných peňažných príjmov, je dôležité poznamenať, že cena kapitálu sa každý rok zvýši o inflačnú prémiiu.

Najčastejšie sa v prípade použitia čistej súčasnej hodnoty uvádza postup, pri ktorom sa o mieru inflácie najskôr zmenia očakávané peňažné príjmy. Následne upravené peňažné príjmy sa diskontujú reálnou úrokovou sadzbou:

$$\text{ČSH} = -KV + \sum_{j=1}^n \frac{\frac{PP_j}{(1+f)^j}}{(1+r_{EF})^j}$$

kde:

- r_{EF} – reálna úroková miera,
- r – úroková sadzba,
- f – ročná miera inflácie,
- KV – kapitálové výdavky projektu,
- CF_j – očakávané peňažné príjmy projektu v j -tom roku,
- n – životnosť projektu,

pričom:

$$r_{EF} = \frac{(1+r)}{(1-f)} - 1$$

Takýto spôsob výpočtu vyjadruje, že inflácia znižuje diskontný faktor a zároveň znehodnocuje očakávané peňažné príjmy projektu.

V prípade rovnakého pôsobenia inflácie na budúce peňažné toky a zároveň na požadovanú výnosnosť projektu sa miera inflácia stáva nepodstatným faktorom hodnotenia efektívnosti projektu. V praxi pôsobí inflácia inak na ceny vyrobených produktov a poskytovaných služieb a inak na ceny vstupov podniku. „Podnik napriek rastúcej cene

vstupných výrobných faktorov, nemôže vždy v rovnakej miere zvýšiť predajné ceny svojich produktov alebo služieb, inak by stratil zákazníkov.“¹⁴ Až na skutočných výsledkoch podniku sa zistí v akej miere pôsobila inflácia a s čím bude musieť podnik kalkulovať pri budúcich investíciách.

K chybám, ktoré nastanú pri výpočtoch dochádza vtedy, keď niektoré veličiny boli zahrnuté v nominálnych hodnotách a iné v reálnych hodnotách. Dôležité je, aby sme výpočty uskutočňovali len so všetkými veličinami zahrnutými v nominálnych hodnotách alebo všetkými veličinami zahrnutými v reálnych hodnotách.

Vplyv špecifického okolia podniku na finančnú politiku

Špecifické okolie podniku tvoria organizácie, podnikateľské subjekty a orgány, s ktorými je podnik neustále v spojení, teda vytvárajú ekonomické mikroprostredie pre podnik. Tieto vzťahy sú obojstranné, pretože aj podnik pôsobí na tieto subjekty. „Najintenzívnejšie sú vzťahy podnikov:

- k dodávateľom,
- k odberateľom,
- k bankám,
- k poisťovniam,
- k ďalším orgánom a organizáciám.“¹⁵

1.8 Vývoj inflácie od roku 2019

Celková miera inflácie v eurozóne v roku 2019 dosahovala v priemere 1,2 %, čo predstavuje pokles oproti minulému roku. Rada guvernérov v ECB prijala ďalšie opatrenia, ktorými boli nastavenie menovej politiky a zníženie úrokovej sadzby. Miera inflácie na Slovensku, ktorá bola meraná CPI indexom dosiahla v priemere hodnotu 2,7 % (LAGARDOVÁ, 2020).

V roku 2020 klesla miera inflácie na 0,3 % v eurozóne v dôsledku klesajúcich cien energií, ale aj zasiahnutím krízou v doprave a hotelových ubytovaniach. ECB uvoľnila nastavenia svojej menovej politiky a zaviedla komplexný súbor opatrení, ktorý niekoľkokrát obmenila, aby sa udržala stabilizácia v politike. Na Slovensku bola miera inflácie meraná CPI indexom v priemere 1,9 %.

¹⁴SIVÁK a kol. Financie podnikateľskej sféry, Bratislava : SPRITZ 2. s.r.o., 2018, str. 191, ISBN 978-80-89710-42-3

¹⁵SIVÁK a kol. Financie podnikateľskej sféry, Bratislava : SPRITZ 2. s.r.o., 2018, str. 62, ISBN 978-80-89710-42-3

V roku 2021 eurozóna začala s postupným a stabilným zotavovaním ekonomiky, čo viedlo k výraznému hospodárskemu nárastu. Hoci na začiatku roku 2021 bola inflácia v eurozóne veľmi nízka, ponukové obmedzenia, oživenie svetového dopytu a rýchly rast cien energií viedli k jej výraznému nárastu. Ročná celková inflácia v roku 2021 v eurozóne dosiahla v priemere 2,6 % a na Slovensku miera inflácie meraná CPI dosiahla v priemere 3,2 %.

V období oživenia dopytu a umiernenia inflácie poskytovala Európska centrálna banka významnú podporu cez menovú politiku s cieľom zvýšiť infláciu na inflačný cieľ na úrovni 2 % v strednodobom horizonte. Aj napriek rastu inflácie ECB prejavovala dôslednosť v udržiavaní svojho menového kurzu, aby predišla príliš skorému sprisneniu menových podmienok v reakcii na ponukové šoky.

Miera inflácie meraná indexom CPI dosiahla v roku 2022 v priemere 12,8 %. Vysoký rast cien spôsobilo hlavne zvýšenie cien energií, nárast cien potravín a pohonných hmôt. Vysoká inflácia spôsobuje stratu kúpnej sily európskych pracovníkov, spotrebiteľov a podnikov, čo spôsobuje znížený dopyt a znížený rast krajiny. „Mnohé podniky uskutočňovali početné investície s cieľom znížiť svoju spotrebu energie a zväčšiť kapacitu na zlepšenie prístupu k energiám z obnoviteľných zdrojov.“¹⁶

Priemerná inflácia za celý rok 2023 dosiahla 10,5 %, čo je štvrtá najvyššia hodnota v 30 – ročnej histórii samostatného Slovenska. Zásadnejšiemu a rýchlejšiemu poklesu inflácie na Slovensku budú prekážať ceny energií. ECB nezmenila svoje nastavenie menovej politiky a nezvýšila ani základné úrokové sadzby.

Prudký nárast inflácie bol výsledkom výnimočných ziskov firiem. Avšak tento tlak sa teraz rýchlo zmierňuje, keďže spotrebiteľia začínajú šetriť a míňať menej. Pre centrálnych bankárov by bolo potešujúce, ak by spotrebiteľia vykazovali nižšiu toleranciu voči platbám za vyššie ziskové marže. Zníženie týchto marží môže prispieť k súčasnému spomaleniu inflácie a očakáva sa, že mzdy budú rásť rýchlejšie. Pracujúci obyvatelia sa snažia obnoviť svoju zníženú kúpnu silu.

Manažéri v maloobchode s potravinami prejavujú relatívnu opatrnosť v súvislosti s očakávaním budúceho vývoja miery inflácie. Po výraznom náraste cien potravín, marží a ziskov sú opatrní aj pri nábore nových zamestnancov, najmä ak predpokladajú nátlak na rast miezd. Na druhej strane predajcovia motorových vozidiel hlásia oživenie záujmu o kúpu auta, takže predpokladajú aj nábor nových zamestnancov.

¹⁶ROPKE, Oliver. Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, 2023, [elektronický zdroj. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023IE0695>]

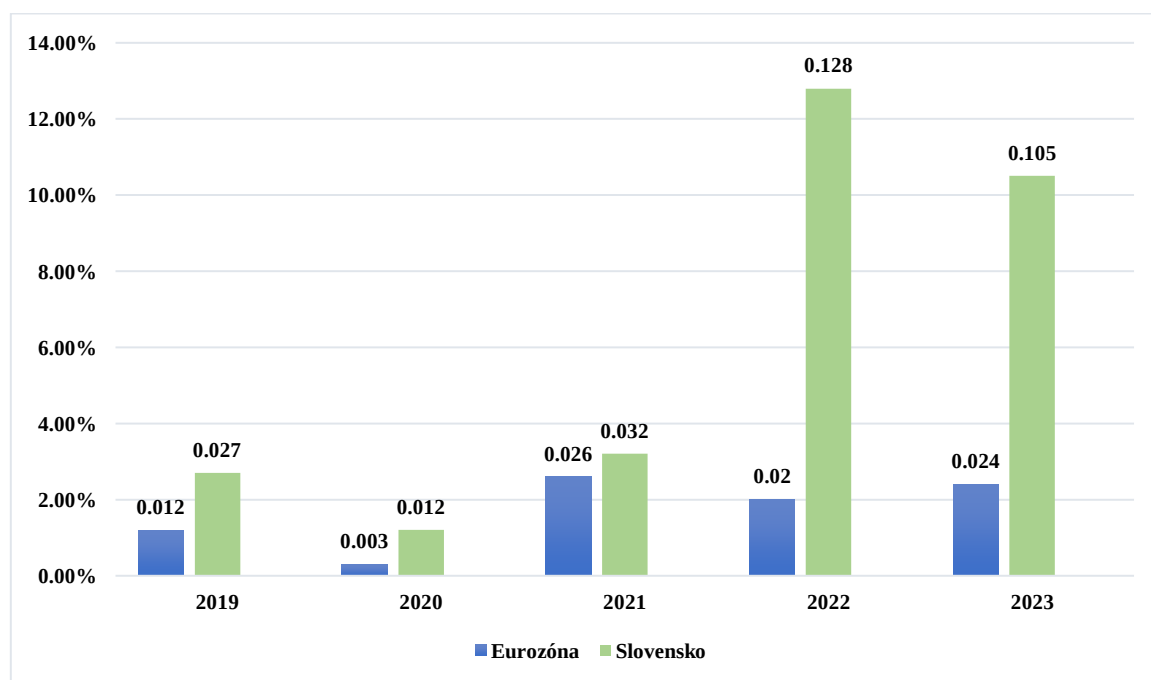
Deflácia v spotrebiteľských cenách a dvojciferný pokles v zahraničnom obchode naznačujú, že nízky domáci dopyt bude mať brzdiaci vplyv na globálnu ekonomiku. Negatívne trendy sa prejavujú aj v stavebnom sektore, kde prísna menová politika zvyrazňuje jeho ťarchu. S pozitívnym akcentom však možno konštatovať, že napriek pesimistickým vyhladkam má priemysel stále vysokú zásobu nevybavených objednávok, čo môže prispieť k dočasnej odolnosti ekonomík s ťažiskom na priemysle.

Nestálosť cien služieb je dôvodom, prečo Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj predpokladá, že miera inflácie zostane nad 2 % v eurozóne počas celého roku 2024. Vzhľadom na túto situáciu sa očakáva, že kľúčové úrokové sadzby začnú klesať, pravdepodobne koncom budúceho roka.

Tabuľka 1 Vývoj inflácie v eurozóne a na Slovensku v rokoch 2019 - 2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Eurozóna	1,2 %	0,3 %	2,6 %	2 %	2,4 %
Slovensko	2,7 %	1,2 %	3,2 %	12,8 %	10,5 %

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 1 Vývoj inflácie v eurozóne a na Slovensku v rokoch 2019 – 2023

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafickom zobrazení 1 môžeme pozorovať vývoj inflácie v eurozóne a na Slovensku v priebehu sledovaného časového obdobia. Môžeme skonštatovať, že inflácia na

Slovensku bola v každom sledovanom roku vyššia ako celková inflácia v eurozóne. Maximálna hodnota inflácie, ktorá bola dosiahnutá v našom časovom období je v roku 2022 vo výške 12 % na Slovensku. Minimálna hodnota, ktorá bola dosiahnutá v priebehu nášho sledovaného obdobia bola vo výške 1,20 % v roku 2020 na Slovensku. V eurozóne bola maximálna hodnota inflácie v roku 2021 vo výške 2,60 % a minimálna hodnota inflácie bola v roku 2020 vo výške 0,30 %.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je empirická analýza vplyvu inflácie na podnikateľskú sféru v SR. Súčasťou práce je aj navrhnutie konkrétnych opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov inflácie a prispôbiť sa meniacim podmienkam na trhu.

Popri hlavnom celi sme si zadefinovali aj parciálne ciele, ktorými sú:

- charakterizovať infláciu a podnikateľský sektor z teoretického hľadiska,
- výpočet a grafické zobrazenie závislosti medzi infláciou a tržbami danej krajiny,
- charakterizovať súčasný stav riešenej problematiky priemyslu z teoretického hľadiska,
- analyzovať a spracovať údaje získané o tržbách podnikov v rôznych odvetviach priemyslu.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Na preukázanie hlavného cieľa sme pri zistení vzájomného vzťahu inflácie a tržieb použili matematicko – štatistickú metódu odhadu najmenších štvorcov, ktorá sa používa na odhad parametrov v modeli. Pri určení lineárneho regresného modelu budeme vychádzať z nasledovnej rovnice:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 * x_i + u_i$$

kde:

- y_i - závislá premenná,
- x_i – nezávislá premenná,
- β_0 - regresná konštanta,
- β_1 – regresný koeficient,
- u_i – náhodná chyba.

Na potvrdenie vzájomného vzťahu medzi infláciou a tržbami sme si vybrali ďalšiu premennú a to HDP a obyvateľa. Pri určení lineárneho regresného modelu budeme vychádzať z nasledujúcej rovnice:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 * x_1 + \beta_2 * x_2 + u_i$$

kde:

- y_i - závislá premenná,
- x_1 – nezávislá premenná,
- x_2 – nezávislá premenná,
- β_0 - regresná konštanta,
- β_1 – regresný koeficient,
- β_2 – regresný koeficient,
- u_i – náhodná chyba.

Proces prípravy a spracovania diplomovej práce sme rozdelili na dve časti, teoretická časť a praktická, resp. aplikačná časť. V rámci teoretickej časti sme teoreticky definovali infláciu a jej štruktúru, podnikateľský sektor, finančnú politiku, vplyv okolia na finančnú politiku, vývoj a vplyv inflácie na Slovensko a eurozónu.

V praktickej časti sme skúmali vzájomný vzťah inflácie a tržieb pomocou ekonometrického programu GRET. Ďalej sme pozorovali vývoj tržieb jednotlivých spoločností v rôznych odvetviach priemyslu v období rokov 2016 – 2022.

V rámci spracovania diplomovej práce sme použili nasledovné metódy skúmania:

- analýza – táto metóda bola využitá v oboch častiach záverečnej práce, aplikovali sme ju na skúmanie informácií či už z literárnych alebo elektronických zdrojov, ale aj na skúmanie údajov v praktickej časti,
- syntéza – použili sme ju pri zjednotení a integrácii údajov, ktoré sme získali, táto metóda nám umožnila spojiť informácie a poznatky z rôznych zdrojov,
- systematizácia – zahŕňa dôkladný zber dostupných knižných a internetových zdrojov,
- komparácia – túto metódu sme využili na porovnávanie výsledkov, ktoré sme dosiahli v rámci nášho vlastného výskumu.

4 Výsledky práce a diskusia

V tejto časti práce aplikujeme lineárny regresný model pre zistenie vplyvu inflácie na tržby podnikov. Nakoľko sme v predchádzajúcich kapitolách nespomenuli pojem priemysel, tak sa mu bližšie budeme venovať v tejto kapitole, ako aj jednotlivým odvetviam priemyslu na Slovensku. Z každého odvetvia priemyslu sme si vybrali 3 podniky, prostredníctvom ktorých sme analyzovali vývoj tržieb od roku 2016 po rok 2022.

4.1 Vývoj priemyslu na Slovensku

Priemysel tvorí zásadnú časť slovenskej ekonomiky. Prispieva k vytváraniu národného dôchodku zhruba jednou tretinou. Jeho súčasný stav, štruktúra a geografické rozloženie je formované minulým vývojom.

Rozvoj priemyselnej výroby na Slovensku začal v 19. storočí. Z malých remeselných dielní a manufaktúr postupne vyrastali veľké továrne, kde sa začala aplikovať strojová výroba. Tento prechod bol kľúčovým momentom, kedy sa začala utvárať moderná priemyselná štruktúra.

Strojová technika sa rozšírila aj do ďalších odvetví a zásadne ovplyvnila ich rozvoj. Tradičné sektory ako napr. banský, drevársky, textilný, sklársky a papierenský priemysel zažívali dynamický rozvoj. Na nižších územiach krajiny sa intenzívne spracovávali poľnohospodárske produkty v potravinárskom sektore.

Na konci 19. storočia sa začal rozširovať aj chemický priemysel hlavne v Bratislave, kde bola možnosť dovozu surovín po Dunaji. Zavádzaním strojov do výroby a výrazný rozvoj železničnej dopravy viedli k vzniku strojárskych opravárenských podnikov.

Počas hospodárskej krízy sa usilovalo o potlačenie aktivity konkurenčných podnikov na Slovensku. Priemyselná výroba bola riadená plánovito a jednotlivé odvetvia sa rozvíjali podľa potrieb celého Česko-Slovenska. Veľký dôraz sa kládol predovšetkým na ťažkú strojársku výrobu, hutníctvo, chemický priemysel a výrobu stavebného materiálu.

Po prechode na trhové hospodárstvo sa priemysel začal transformovať. Mnohé závody prestúpili zo štátneho vlastníctva do súkromného. Mnohé veľké podniky sa rozdelili na menšie, ktoré sú flexibilnejšie voči dopytu trhu.

V súčasnosti je najviac rozšíreným priemyslom na Slovensku automobilový, elektrotechnický, farmaceutický, papierenský, drevársky, chemický a priemysel energetiky.

Strojársky priemysel

Strojársky priemysel predstavuje jeden z kľúčových sektorov slovenskej ekonomiky. Okrem bohatej historickej tradície je tesne prepojený aj s dominantným automobilovým priemyslom. Vzhľadom na svoju všestrannosť má strojárstvo veľký potenciál na rozšírenie slovenskej ekonomiky smerom k iným odvetviam ako napr.: zbrojársky, letecký alebo vesmírny priemysel.

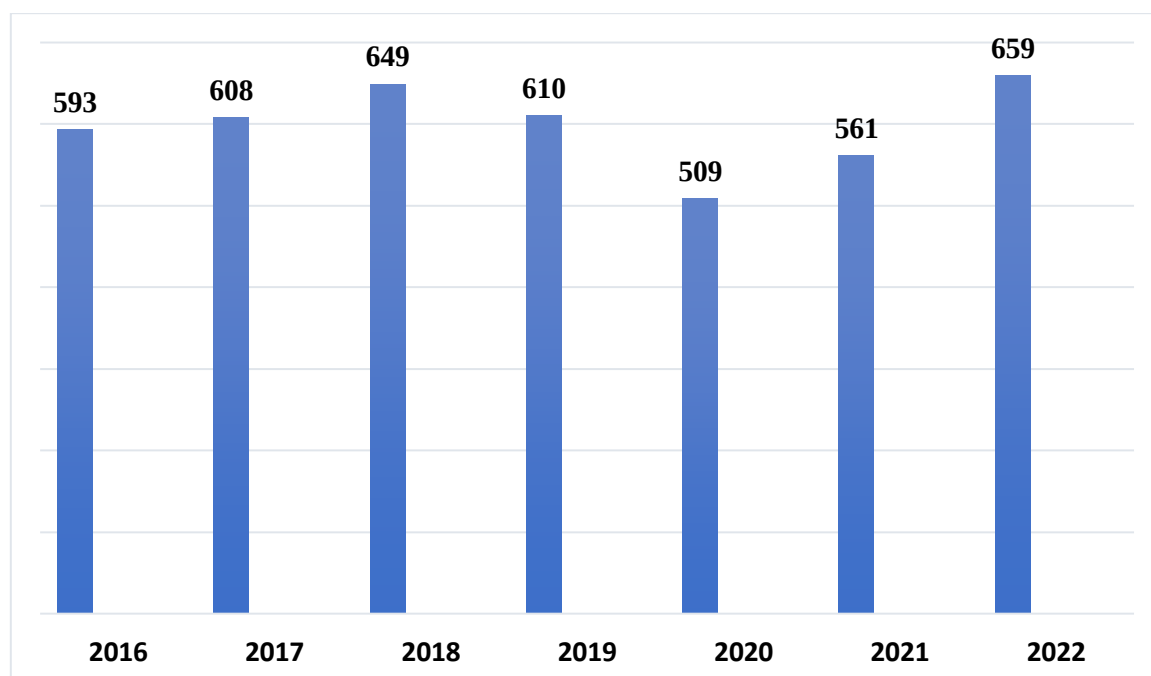
Slovensko ponúka priaznivé podmienky pre výskum a vývoj, čo prilákalo nie len domáce firmy, ale aj zahraničné spoločnosti s inovatívnymi riešeniami a technológiami.

V tomto odvetví priemyslu sme si vybrali 3 podniky. Prvým podnikom je Schaeffler Kysuce, spol. s.r.o., ktorého výroba je zameraná na ložiská, komponenty pre motory. V tabuľke 2 môžeme pozorovať aké tržby dosiahol podnik v priebehu rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb daného podniku v našom sledovanom období sa pohybuje na úrovni okolo 598 mil. EUR.

Tabuľka 2 Tržby podniku Schaeffler Kysuce, spol. s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 -2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	593 mil.	608 mil.	649 mil.	610 mil.	509 mil.	561 mil.	659 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 2 Tržby spoločnosti Schaeffler Kysuce, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

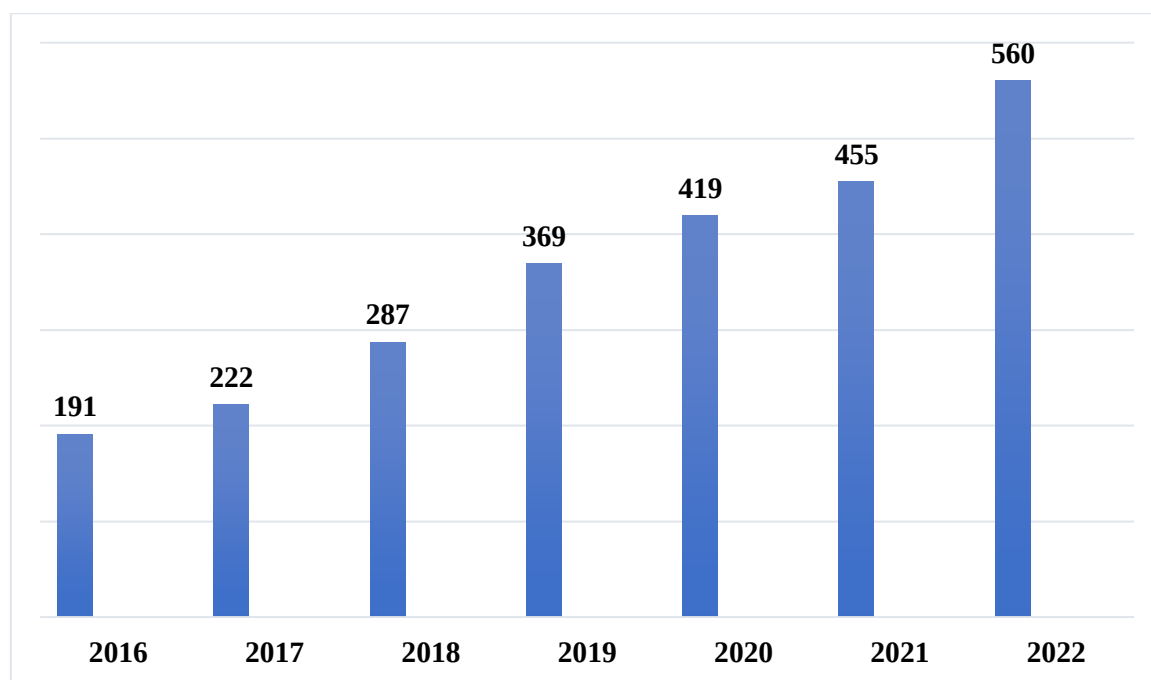
V grafickom zobrazení 2 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 po rok 2018, kedy tržby dosiahli úroveň 649 mil. EUR. Po roku 2018 začali tržby klesať a dosiahli minimálnu hodnotu tržieb v našom sledovanom období a to 509 mil. EUR v roku 2020. Maximálnu hodnotu dosiahnutých tržieb zaznamenávame v roku 2022, kedy tržby dosiahli výšku 659 mil. EUR.

Druhou spoločnosťou, ktorú sme si vybrali z tohto odvetvia je TATRAVAGÓNKA, a.s., ktorá je zameraná na výrobu vozňov pre železničnú dopravu. V tabuľkovom zobrazení 3 môžeme sledovať vývoj tržieb spoločnosti v priebehu rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb spoločnosti sa pohybuje okolo 358 mil. EUR.

Tabuľka 3 Tržby spoločnosti TATRAVAGÓNKA, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	191 mil.	222 mil.	287 mil.	369 mil.	419 mil.	455 mil.	560 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 3 tržby spoločnosti TATRAVAGÓNKA, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 3 môžeme sledovať postupný rast tržieb spoločnosti. V roku 2016 dosiahla spoločnosť minimálnu hodnotu tržieb vo výške 191 mil. EUR a v roku 2022 dosiahla spoločnosť maximálnu hodnotu tržieb vo výške 560 mil. EUR.

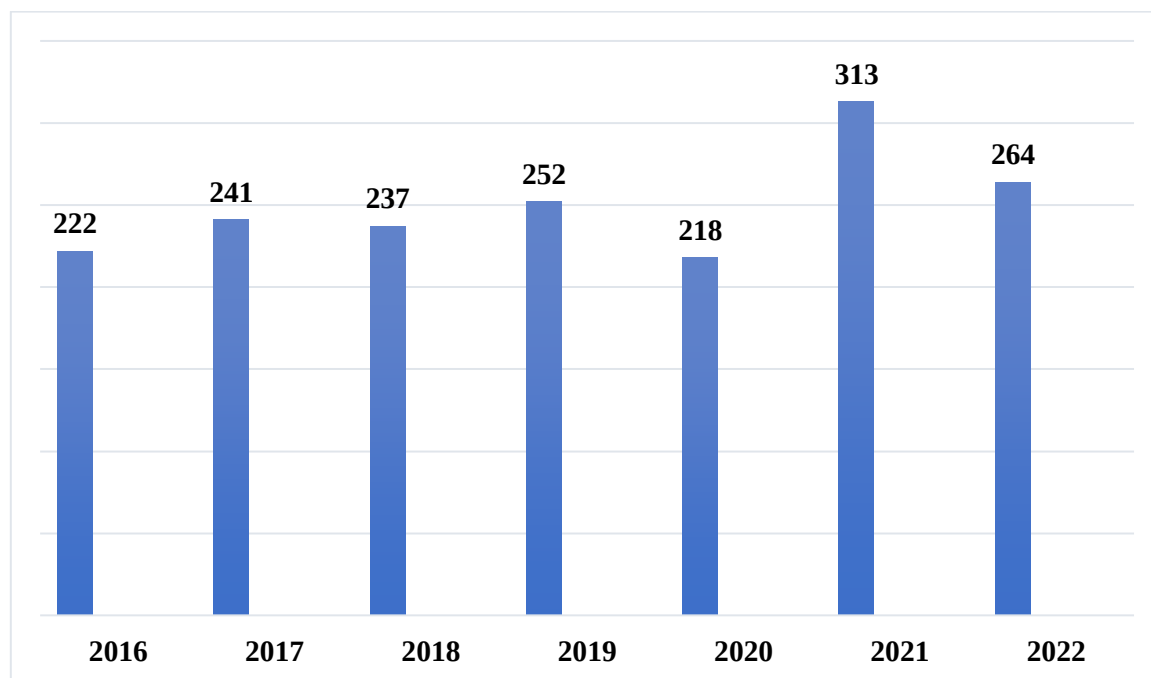
Posledným podnikom z tohto odvetvia je Embraco Slovakia, s.r.o.. Výroba a predaj daného podniku je zameraný na komponenty pre chladiace prístroje, motory práčok

a sušičiek. V tabuľke 4 môžeme pozorovať aké tržby dosiahol podnik v priebehu rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb tohto podniku je 250 mil. EUR.

Tabuľka 4 Tržby podniku Embraco Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	222 mil.	241 mil.	237 mil.	252 mil.	218 mil.	313 mil.	264 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 4 Tržby podniku Embraco Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 4 môžeme pozorovať kolísanie tržieb od roku 2016 po rok 2020. V roku 2021 tržby stúpili na hodnotu 313 mil. EUR, čo môžeme považovať aj za maximálnu výšku tržieb v našom sledovanom období. Avšak tržby v roku 2022 opäť poklesli na hodnotu 264 mil. EUR.

Automobilový priemysel

Vývoj automobilového priemyslu na Slovensku a jeho začlenenie medzi svetové automobilové centrá sa datuje do 90. rokov minulého storočia, keď nemecká automobilová spoločnosť Volkswagen otvorila závod na výrobu automobilov v blízkosti Bratislavy. Týmto spôsobom začalo Slovensko novú éru rozvoja priemyselnej výroby, najmä v sektoroch strojárstva a automobilovej výroby.

Automobilky ako PSA Citroen, Kia Motors a Volkswagen produkujú obrovské množstvo nových vozidiel. Avšak, zameranie sa na automobilový priemysel prináša aj

svoje nevýhody. Nakoľko v pomere medzi počtom obyvateľov a počtom vyrobených automobilov patríme medzi svetovú špičku čo znamená, že sme ako ekonomika veľmi závislí na tomto odvetví. Počas hospodárskej krízy alebo obdobia nízkeho dopytu po automobiloch môže nastať zvýšená nezamestnanosť.

Automobilový priemysel na Slovensku zamestnáva viac ako 260 000 ľudí, tvorí 10 % podiel na tvorbe HDP a 40 % podiel na exporte SR (SARIO).

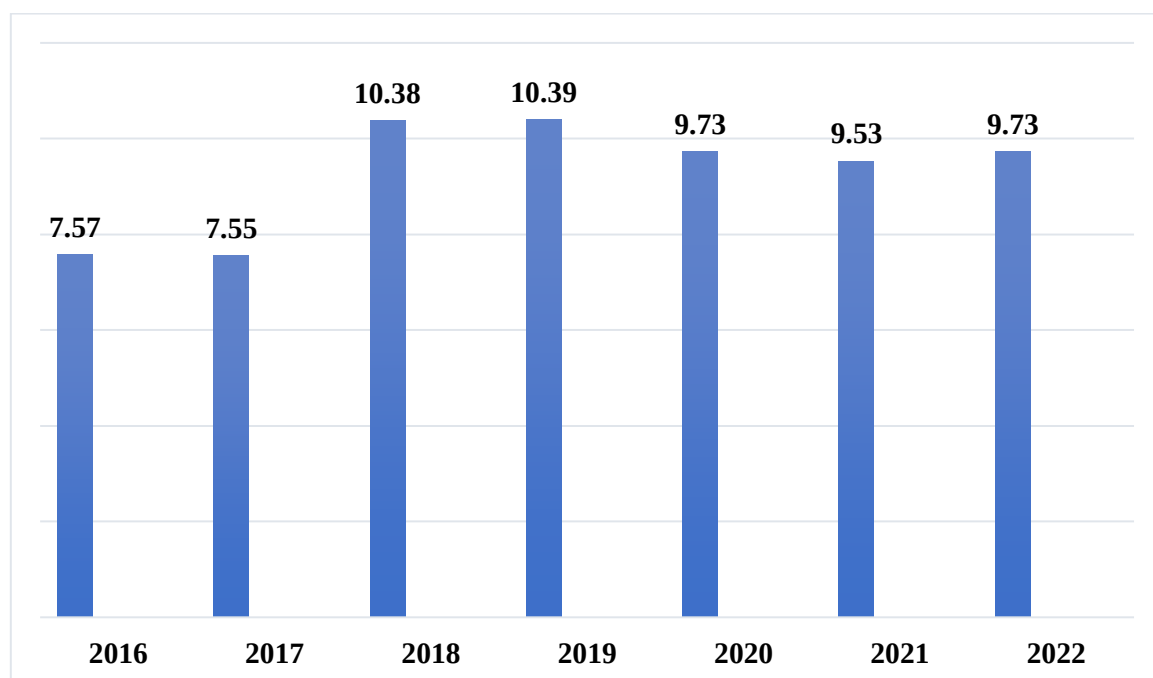
Z tohto odvetvia sme si vybrali 3 podniky, ktorým priblížime vývoj tržieb. Našimi vybranými podnikmi bude Volkswagen Slovakia, a.s., KIA Slovakia, s.r.o., Mobis Slovakia, s.r.o. Tržby týchto spoločností sú tvorené výrobou a predajom automobilových vozidiel.

Bratislavský podnik Volkswagen Slovakia je jediný závod, ktorý pod jednou strechou vyrába štyri rôzne značky áut a viac ako 99 % produkcie je exportované do zahraničia. Tabuľkové zobrazenie 5 nám približuje vývoj tržieb v určitom časovom úseku. V priemere sa hodnoty tržieb podniku pohybujú okolo 9,6 miliárd EUR.

Tabuľka 5 Tržby podniku Volkswagen Slovakia, a.s. v miliárdach EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	7,57 mld.	7,55 mld.	10,38 mld.	10,39 mld.	9,73 mld.	9,53 mld.	9,73 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 5 Tržby podniku Volkswagen Slovakia, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 - 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

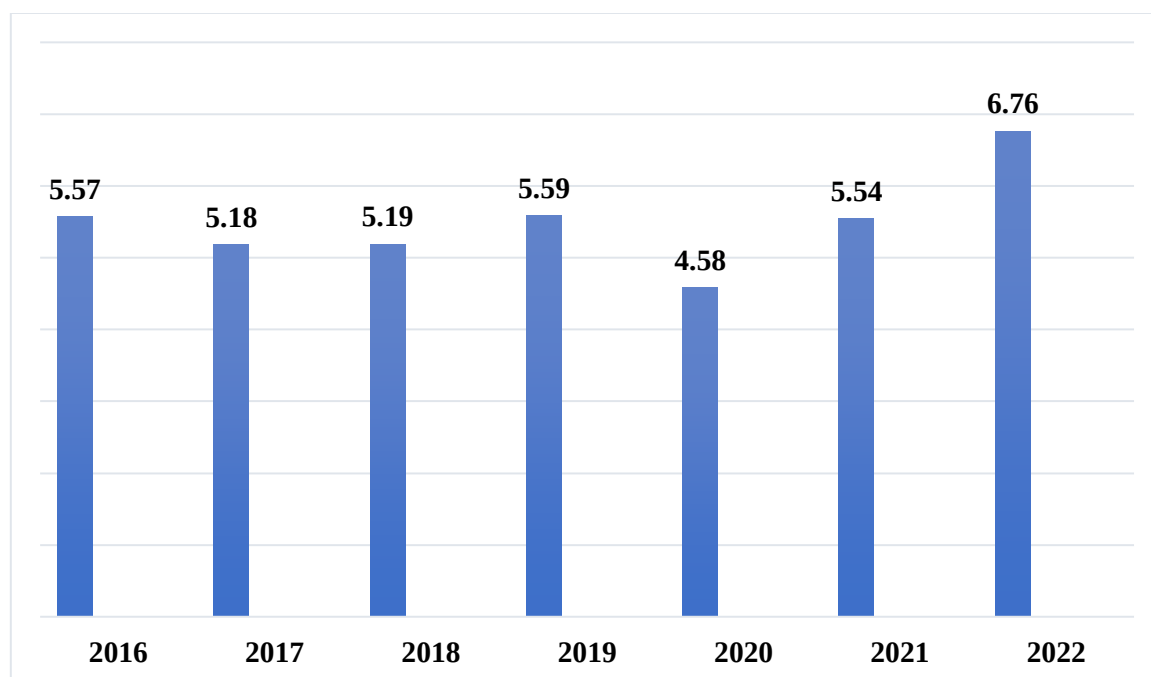
Od roku 2016 až po rok 2019 môžeme vidieť, že tržby spoločnosti postupne rástli, kedy dosiahli hodnotu až 10, 39 miliárd EUR v roku 2019. V rokoch 2020 a 2021 tržby mierne poklesli. Po uvoľnení opatrení sa situácia obnovila a podnik začal fungovať v normálnom režime, čo pozorujeme aj na výške tržieb, ktoré opäť v roku 2022 vzrástli na 9,73 miliárd EUR.

Ďalším podnikom z tohto odvetvia bude KIA Slovakia, ktorej výroba sa taktiež zameriava na výrobu a predaj automobilov. Tabuľkové zobrazenie 6 nám priblíži aké tržby mal podnik od roku 2016 do roku 2022. V priemere sa hodnoty tržieb v podniku pohybujú okolo 5,49 mld. EUR.

Tabuľka 6 Tržby podniku KIA Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	5,57 mld.	5,18 mld.	5,19 mld.	5,59 mld.	4,58 mld.	5,54 mld.	6,76 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 6 Tržby podniku KIA Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Od roku 2016 až po rok 2018 môžeme vidieť, že tržby spoločnosti mierne klesli, kedy dosiahli hodnotu 5,19 mld. EUR v roku 2018. Avšak, v roku 2019 vzrástli na úroveň 5,59 mld. EUR, ale v roku 2020 tržby klesli na 4, 58 mld. EUR, nakoľko bola v tomto období znížená kúpna sila, čo bolo zapríčinené aj mierou inflácie. Po ustálení situácie

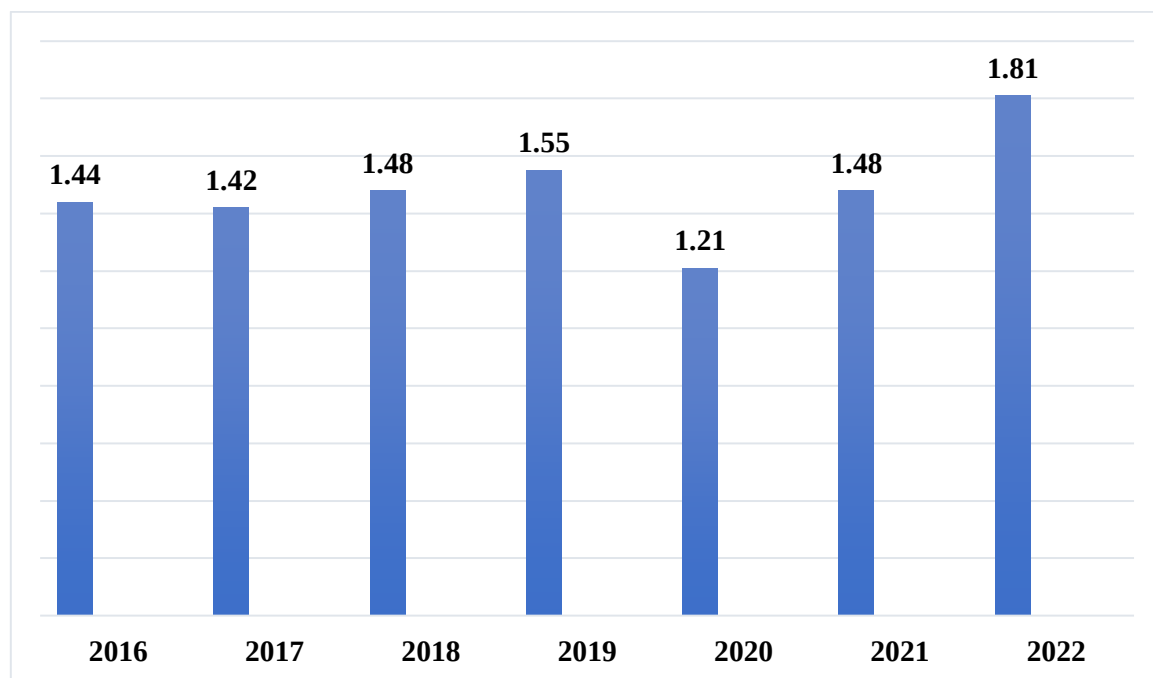
v krajine tržby v roku 2021 – 2022 opäť vzrástli, a to na úroveň 6,76 mld. EUR za rok 2022.

Posledným vybraným podnikom v automobilovom priemysle je spoločnosť Mobis Slovakia, s.r.o., ktorá je taktiež zameraná na výrobu a predaj motorových vozidiel. Tabuľka 7 nám približuje vývoj tržieb od roku 2016 po rok 2022. Priemerná hodnota tržieb v tejto spoločnosti sa pohybuje okolo 1,5 mld. EUR.

Tabuľka 7 Tržby podniku Mobis Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	1, 44 mld.	1,42 mld.	1,48 mld.	1,55 mld.	1,21 mld.	1,48 mld.	1,81 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 7 Tržby podniku Mobis Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Od roku 2016 až po rok 2019 môžeme vidieť, že tržby spoločnosti postupne rástli, kedy dosiahli hodnotu až 1,55 miliárd EUR v roku 2019. V rokoch 2020 tržby mierne poklesli, čo môže mať za následok zvýšenie nákladov na výrobu alebo zníženie kúpnej sily v dôsledku inflácie. V rokoch 2021 – 2022 môžeme pozorovať zvýšenie tržieb až na úroveň 1,81 mld. EUR v roku 2022.

Elektrotechnický priemysel

Je jedným z hlavných pilierov slovenskej ekonomiky. Výrobky tohto odvetvia ovplyvňujú kvalitu nášho života, či už sú žiarovky alebo domáce spotrebiče.

Prvé firmy, ktoré začali uberať smerom elektrotechnického priemyslu vznikali v 19. storočí. Centrom elektrotechnického priemyslu sa stala Bratislava, kde vznikol podnik na výrobu káblov a izolačných materiálov. Tento podnik vyvážal produkty po celej Európe, aj do zahraničia. Avšak, v tejto dobe bola pomerne vysoká konkurencia, hlavne zo zahraničia, a tak mnoho firiem elektrotechnického priemyslu prebrali zahraničné podniky, napríklad Siemens.

Po roku 1989 sa preukázalo, že elektrotechnický priemysel zaostáva oproti zahraničnej konkurencii a nastala recesia. Od polovice 90-tych rokov 20. storočia nastal nepretržitý nárast tržieb, pridanej hodnoty a zamestnanosti. V tomto období elektrotechnický priemysel na Slovensku rástol najrýchlejšie spomedzi všetkých odvetví priemyselnej výroby. Tento rýchly nárast rozvoja odvetvia môžu zahraniční investori (KULLA, 2013).

Celkový rast elektrotechnického priemyslu bol ovplyvnený rozšírením finálnych výrobkov ako napr.: televízory, DVD rekordéry, ale aj výrobou naviazanou na automobilový priemysel. Najviac sledovaným ukazovateľom sú tržby, ale pridaná hodnota vytvára významne reálnejší obraz výkonnosti elektrotechnického priemyslu.

Medzi najvýznamnejšie podniky elektrotechnického priemyslu na Slovensku sú Samsung Electronics Slovakia, Foxconn a dcérske spoločnosti Panasonicu.

Súčasný rýchly rozvoj elektrotechnického priemyslu poskytuje aj vysokú perspektívu v nasledujúcich rokoch. Rozširovaním výrobných procesov na Slovensku sa vytvára nové prostredie pre výskumno – vývojové centrá a budú mať dopad na rast pridanej hodnoty v tomto odvetví aj v budúcnosti.

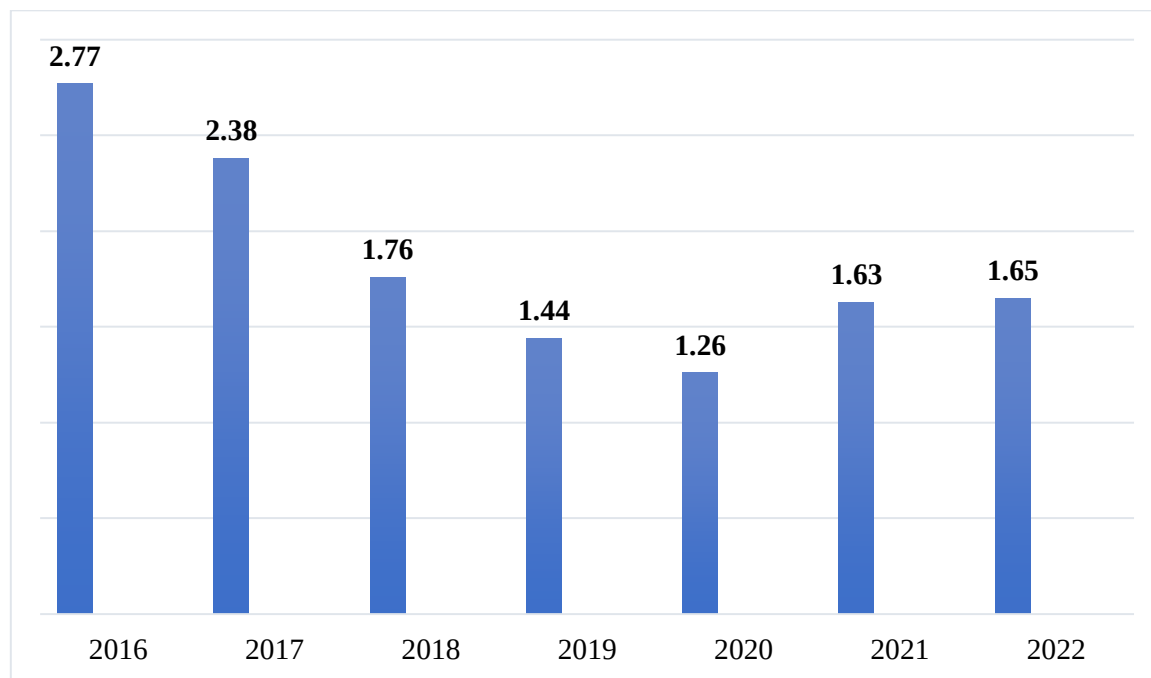
Z tohto odvetvia sme si vybrali 3 podniky, ktorým priblížime vývoj tržieb. Našimi vybranými podnikmi bude SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o., Foxconn Slovakia spol., s.r.o. a Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o. Tržby týchto spoločností sú tvorené výrobou a predajom televízorov, veľkoformátových panelov a elektronických súčiastok.

Naším prvým podnikom, ktorý budeme analyzovať je SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o., ktorého výroba sa zameriava hlavne na televízory a veľkoformátové panely. Tabuľkovom zobrazení 8 nám priblíži vývoj tržieb tohto podniku v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb pre túto spoločnosť predstavuje 1,84 mld. EUR.

Tabuľka 8 Tržby podniku SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	2,77 mld.	2,38 mld.	1,76 mld.	1,44 mld.	1,26 mld.	1,63 mld.	1,65 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 8 Tržby podniku SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

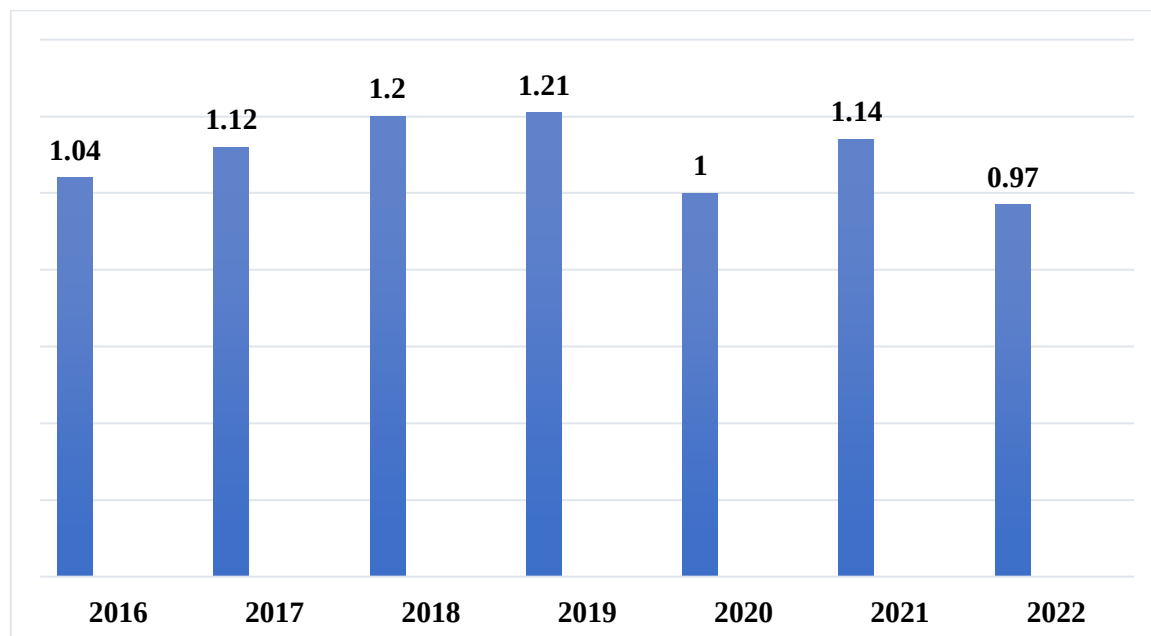
V roku 2016 dosiahla spoločnosť vo svojich tržbách maximum v našom sledovanom období, a to 2, 77 mld. EUR. Od roku 2017 až po rok 2020 môžeme pozorovať klesanie tržieb až na úroveň 1,26 mld. EUR v roku 2020, čo môže mať za následok vyššia miera inflácie v tomto roku. Po ustálení situácie v krajine začali tržby podniku rásť v rokoch 2021 – 2022 a to na úroveň 1,65 mld. EUR v roku 2022.

Ďalšou spoločnosťou, ktorú sme si vybrali z tohto odvetvia bude Foxconn Slovakia, spol. s.r.o., ktorá je zameraná na výrobu a predaj LCD, OLED televízorov a dosiek plošných spojov SMT technológiou. Tabuľkové zobrazenie 9 nám priblíži aké tržby mal podnik od roku 2016 po rok 2022. Priemerná hodnota tržieb tohto podniku predstavuje 1,10 mld. EUR.

Tabuľka 9 Tržby podniku Foxconn Slovakia, spol. s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 – 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	1,04 mld.	1,12 mld.	1,20 mld.	1,21 mld.	1,00 mld.	1,14 mld.	0,97 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 9 Tržby spoločnosti Foxconn Slovakia spol. s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

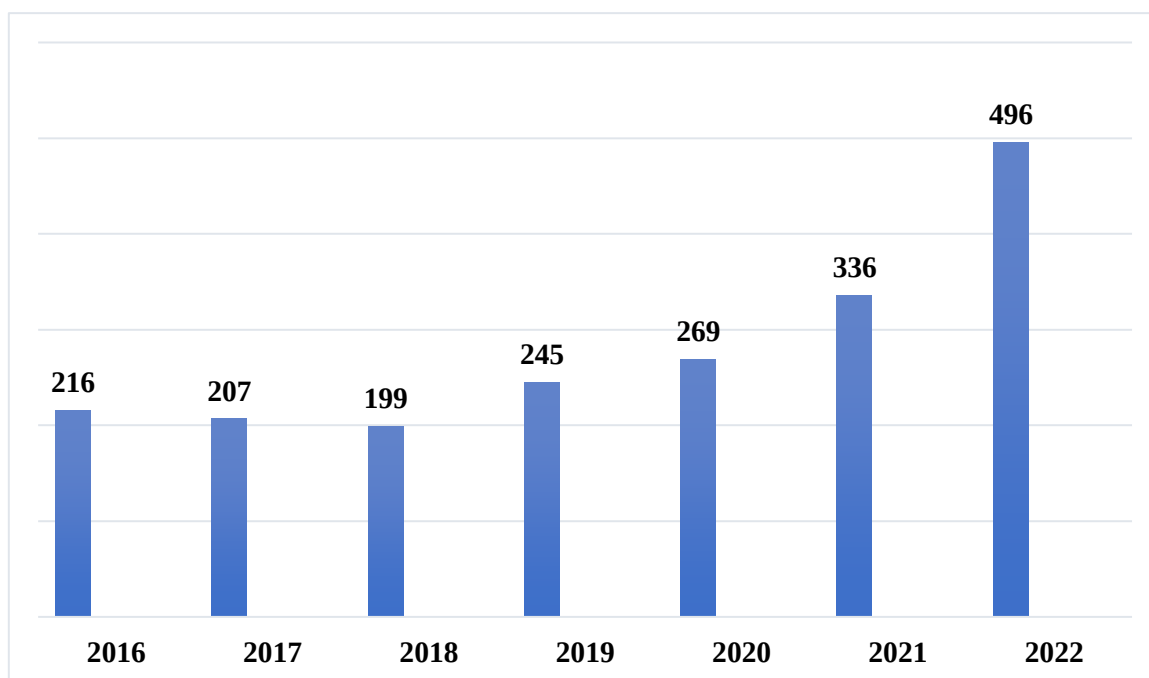
V grafe 9 môžeme pozorovať, že tržby v spoločnosti od roku 2016 do roku 2019 postupne rástli. V roku 2019 spoločnosť dosiahla maximálnu úroveň tržieb, a to 1,21 mld. EUR. V roku 2020 tržby poklesli na hodnotu 1 mld. EUR, čo mohla zapríčiniť aj miera inflácie, ktorá sa pohybovala v priemere okolo 1,9 %. V roku 2021 tržby podniku vzrástli na 1,14 mld. EUR, ale v roku 2022 opäť klesli na úroveň 0,97 mld. EUR.

Posledným vybraným podnikom v elektrotechnickom priemysle, ktorý sme si vybrali je Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o., ktorý sa zaoberá výrobou a predajom elektronických súčiastok. V tabuľke 10 môžeme pozorovať vývoj tržieb spoločnosti v priebehu rokov od 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v tomto sledovanom období je 281 mil. EUR.

Tabuľka 10 Tržby podniku Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	216 mil.	207 mil.	199 mil.	245 mil.	269 mil.	336 mil.	496 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 10 Tržby podniku Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

V grafe 10 môžeme sledovať postupné narastanie tržieb od roku 2016 po rok 2022. Minimálnu hodnotu tržieb spoločnosť dosiahla v roku 2018, kedy sa úroveň tržieb pohybovala na úrovni 199 mil. EUR. Maximálnu úroveň tržieb vo výške 496 mil. EUR dosiahla spoločnosť v roku 2022.

Hutnícky a zlievarenský priemysel

Na území Slovenska sa hutnícky priemysel rozrastal hlavne na východnom území, nakoľko toto územie oplývalo bohatstvom železnej rudy, medi, zlata, striebra, niklu, kobaltu a ortuti. K priaznivým prírodným podmienkam pre zavádzanie hutníckeho priemyslu patrili aj rozsiahle lesy a vodné zdroje.

Toto odvetvie zahŕňa podniky, ktoré sa venujú výrobe kovových materiálov a výrobkov. Zaraduje sa sem aj výroba strojov a zariadení, výroba fixných a mobilných zariadení, výroba dopravných prostriedkov a ich súčiastok.

Dominantné postavenie v rámci hutníckeho priemyslu na území Slovenska a jeden z najväčších producentov ocele v strednej Európe je podnik U.S. STEEL Košice. Rizikovými faktormi pre tento podnik je nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, sprísňovanie emisných noriem, rekordné ceny elektrickej energie a potreba modernizácie existujúcich výrobných kapacít. Ďalšími podstatnými podnikmi hutníctva sú Slovalco, a.s.,

Bekaert Hlohovec, a.s., Železiarne Podbrezová, a.s. a OFZ, a.s. a mnoho ďalších (STRAPÁČ, 2018).

Hutnícky priemysel je jedným z hlavných odvetví, ktorý pomohol s celému priemyslu Slovenska a stal sa hlavným dôvodom jeho rastu. Za úspechom tohto odvetvia stálo najmä zvýšenie ceny ocele, zníženie dovozu jednotlivých oceľových produktov a export produktov do zahraničia.

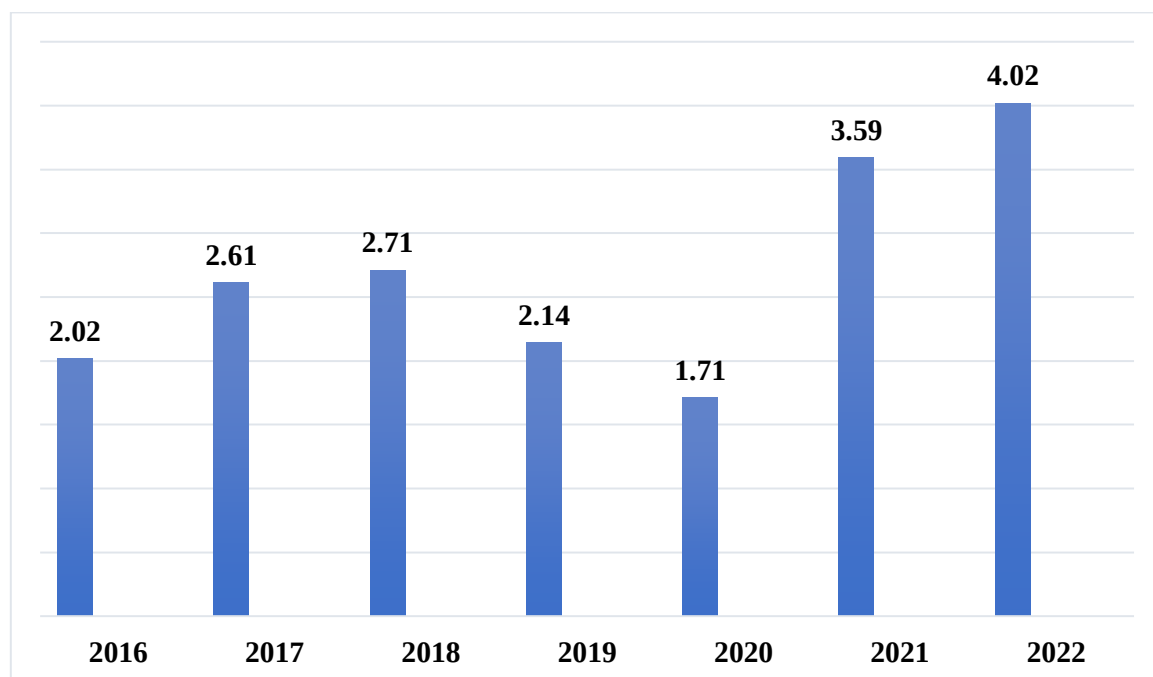
Z odvetvia hutníckeho priemyslu sme si na analýzu vývoja tržieb vybrali 3 spoločnosti. Týmito podnikmi sú U.S. Steel Košice, s.r.o., Slovalco, a.s., Bekaert Slovakia, s.r.o.. Tržby týchto spoločností sú tvorené prevažne spracovaním a výrobou ocele.

Prvým podnikom, ktorý budeme analyzovať je U. S. Steel Košice, ktorý je najväčším výrobcom ocele v strednej Európe a najvýznamnejším prvkom slovenskej ekonomiky. Tabuľka 11 nám priblíži vývoj tržieb daného podniku v rozmedzí rokov 2016 – 2022 v mld. EUR. Priemerná hodnota tržieb v danom sledovanom období je 2,69 mld. EUR.

Tabuľka 11 Tržby spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	2,02 mld.	2,61 mld.	2,71 mld.	2,14 mld.	1,71 mld.	3,59 mld.	4,02 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 11 Tržby spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

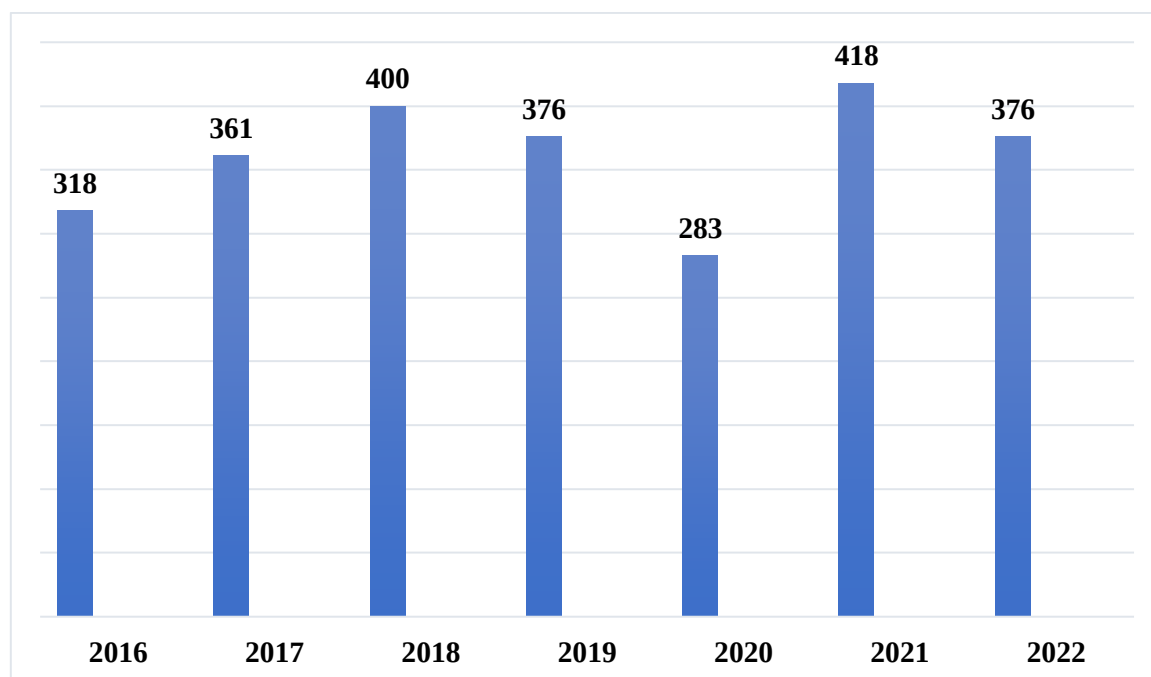
Na grafickom zobrazení 11 môžeme pozorovať, že v roku 2016 sa úroveň tržieb pohybovala na úrovni 2,02 mld. EUR. Od roku 2017 do roku 2018 môžeme pozorovať nárast z 2,61 mld. EUR na 2,71 mld. EUR, ale v roku 2019 tržby opäť klesli na úroveň 2,14 mld. EUR. Minimálnu hodnotu tržieb zaznamenávame v roku 2020, kedy tržby dosahovali hodnotu 1,71 mld. EUR. Od roku 2021 môžeme opäť pozorovať postupný rast tržieb. Maximálnu úroveň tržieb zaznamenávame v roku 2022, kedy sa výška tržieb vyšplhala na 4,02 mld. EUR.

Ďalšou spoločnosťou, ktorú sme si vybrali je Slovalco, a.s., ktorá je výnimočná svojou výrobou hliníka a hliníkových výrobkov. V tabuľke 12 môžeme pozorovať aké tržby mala spoločnosť v rozmedzí rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v danom podniku dosahuje výšku 361,71 mil. EUR

Tabuľka 12 Tržby spoločnosti Slovalco, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	318 mil.	361 mil.	400 mil.	376 mil.	283 mil.	418 mil.	376 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 12 Tržby spoločnosti Slovalco, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 12 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 po rok 2018, kedy tržby dosiahli hodnotu 400 mil. EUR v roku 2018. Následne od roku 2019 začali tržby klesať. V roku 2020 môžeme pozorovať minimálnu hodnotu tržieb v našom časovom

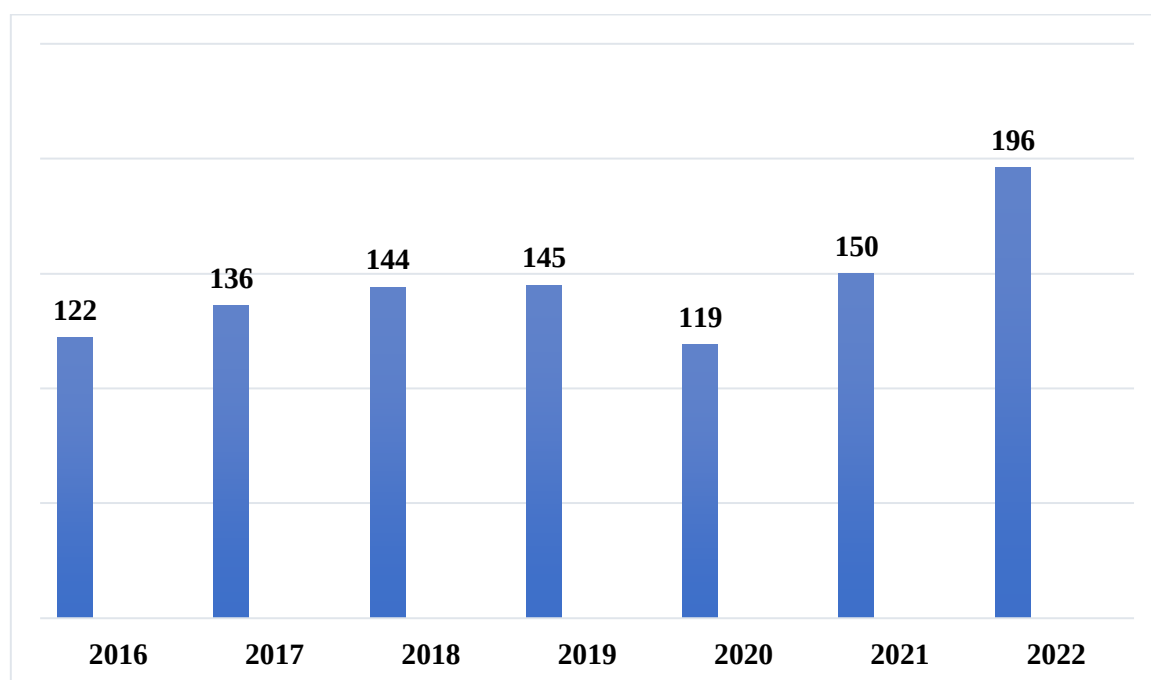
rozmedzí, ktorou je 283 mil. EUR. V roku 2021 môžeme pozorovať maximálnu hodnotu tržieb vo výške 418 mil. EUR. V roku 2022 tržby opäť klesajú na úroveň 376 mil. EUR.

Poslednou spoločnosťou, ktorý sme si vybrali z odvetvia hutníckeho priemyslu je Bekaert Slovakia, s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou oceľových drôtov, zväzkov, lán a káblov. V tabuľke 13 môžeme pozorovať vývoj tržieb danej firmy v rozmedzí rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v spoločnosti Bekaert Slovakia, s.r.o. je mil. EUR.

Tabuľka 13 Tržby podniku Bekaert Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	122 mil.	136 mil.	144 mil.	145 mil.	119 mil.	150 mil.	196 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 13 Tržby podniku Bekaert Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafickom zobrazení 13 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 až po rok 2019. V tomto časovom rozmedzí narástli tržby z hodnoty 122 mil. EUR na 145 mil. EUR. V roku 2020 tržby prudko klesli na hodnotu 119 mil. EUR, čo je následkom zvýšením nákladov na výrobu a znížením kúpnej sily. V roku 2021 tržby opäť narástli do výšky 150 mil. EUR. Maximálnu dosiahnutú hodnotu tržieb môžeme pozorovať v roku 2022, kedy vzrástli tržby až na hodnotu 196 mil. EUR.

Chemický, plastikársky a sklársky priemysel

Toto odvetvie priemyslu v sebe zahŕňa podniky, ktoré sú zamerané na produkciu výrobkov z plastu a gummy. Taktiež podniky chemického priemyslu realizujú premenu organických a anorganických surových materiálov chemickým procesom. Pri tejto výrobe rozlišujeme proces výroby základných chemikálií, ktoré tvoria primárnu skupinu priemyselných výrobkov, od výroby medziproduktov a výsledných produktov, ktoré sú vyrobené ďalšou úpravou základných chemikálií. Do tohto odvetvia zaraďujeme aj spracovanie a výrobu skla a sklenených výrobkov.

Všetky tieto odvetvia majú bohatú históriu, ktorá siaha až do čias Rakúsko – Uhorska. Sklársky priemysel má však najdlhšiu históriu, pretože prvá skláraňa na našom území bola založená v 14. storočí. Dlhú tradíciu má aj chemický priemysel. Najstarším chemickým podnikom na našom území je Apollo, na ktorý nadväzuje dnešný Slovnaft, a.s..

Plastikársky priemysel vznikol na našom území v období po 2. svetovej vojne, kedy sa odčlenil od chemického priemyslu. Postupným vývojom sa toto odvetvie stalo strategickou súčasťou slovenského priemyslu.

Dnes je odvetvie plastikárskeho, chemického a sklárskeho priemyslu kľúčovou a stabilnou súčasťou slovenského priemyslu. Tieto odvetvia sú úzko prepojené s mnohými ďalšími kľúčovými odvetviami priemyslu ako napr.: automobilový, elektrotechnický. Taktiež zohrávajú dôležitú úlohu vo výrobe, inováciách a hospodárskom raste krajiny.

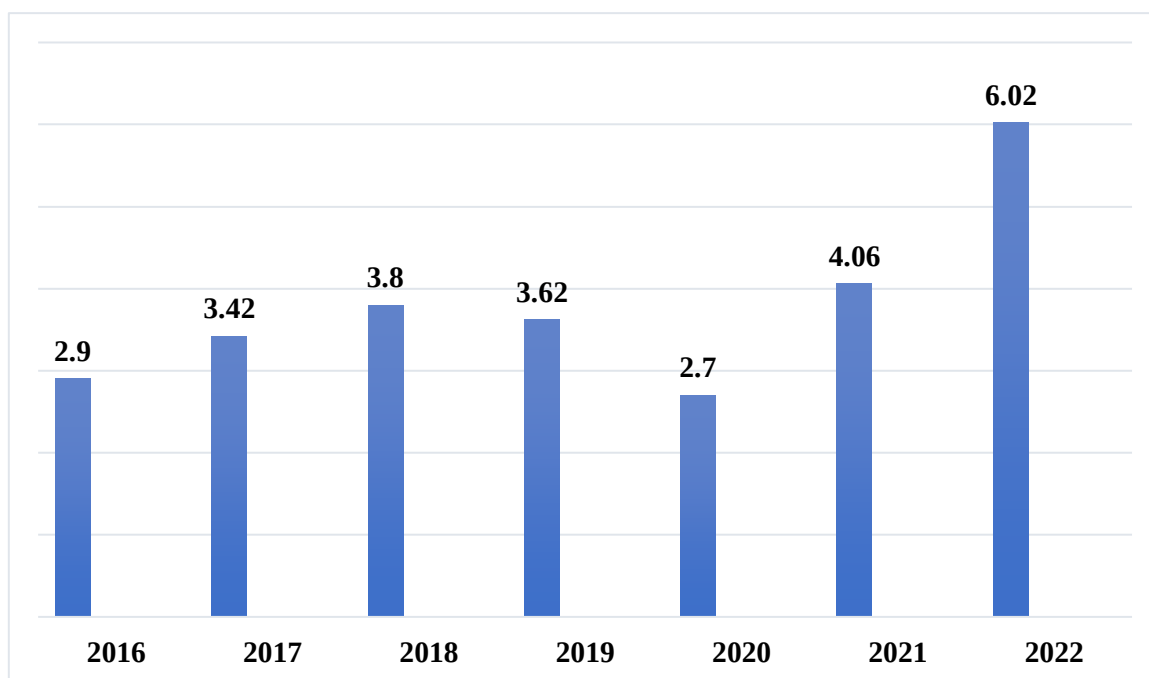
Z pomedzi vyššie uvedených odvetví sme si vybrali podniky ako SLOVNAFT a.s., APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. a RONA SK, s.r.o..

Podnik SLOVNAFT, a.s. je rafinérskou – petrochemickou spoločnosťou, ktorá sa zaoberá spracovaním ropy. Okrem výroby, skladovania a distribúcie podnik disponuje najväčšou maloobchodnou sieťou v rámci Slovenska, ktorá je zameraná na predaj palív a na poskytovanie veľkého množstva služieb motoristom. V tabuľke 14 môžeme pozorovať aké tržby mala daná firma v našom časovom rozmedzí od roku 2016 po rok 2022. Priemerná hodnota tržieb spoločnosti SLOVNAFT, a.s. je 3,80 mld. EUR.

Tabuľka 14 Tržby podniku SLOVNAFT, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	2,90 mld.	3,42 mld.	3,80 mld.	3,62 mld.	2,70 mld.	4,06 mld.	6,02 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 14 Tržby podniku SLOVNAFT, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

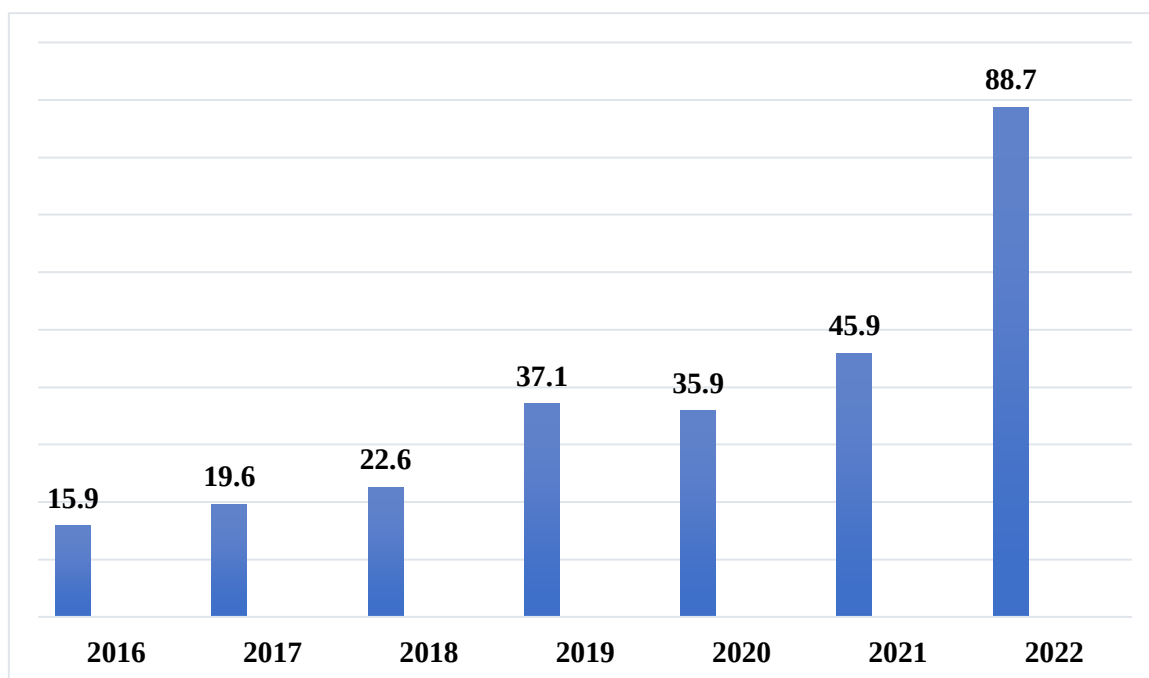
Na grafickom zobrazení 14 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 až po rok 2018. V tomto časovom rozmedzí narástli tržby z hodnoty 2,9 mld. EUR na 3,8 mld. EUR. V roku 2019 začali tržby klesať z hodnoty 3,62 mld. EUR na hodnotu 2,7 mld. EUR, ktorá bola v roku 2020. Zároveň hodnotu tržieb z roku 2020 môžeme z nášho zvoleného obdobia považovať za minimálnu. V roku 2021 tržby opäť narástli do výšky 4,06 mld. EUR. Maximálnu dosiahnutú hodnotu tržieb môžeme pozorovať v roku 2022, kedy vzrástli tržby až na hodnotu 6,02 mld. EUR.

Naším ďalším zvoleným podnikom je APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou produktov z plastom ako napr.: obaly z plastu, fólií, hadíc, výroba plastov pre stavebníctvo. Hlavným predmetom podnikania spoločnosti je výroba predmetov z plastov, ktoré sú použité v automobilovom priemysle. V tabuľkovom zobrazení 15 môžeme sledovať vývoj tržieb daného podniku v časovom rozmedzí od roku 2016 po rok 2022. Priemerná hodnota tržieb v podniku APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. je 37, 96 mil. EUR.

Tabuľka 15 Tržby podniku APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	15, 9 mil.	19,6 mil.	22,6 mil.	37, 1 mil.	35,9 mil.	45, 9 mil.	88,7 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 15 Tržby podniku APIS PLASTIC Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

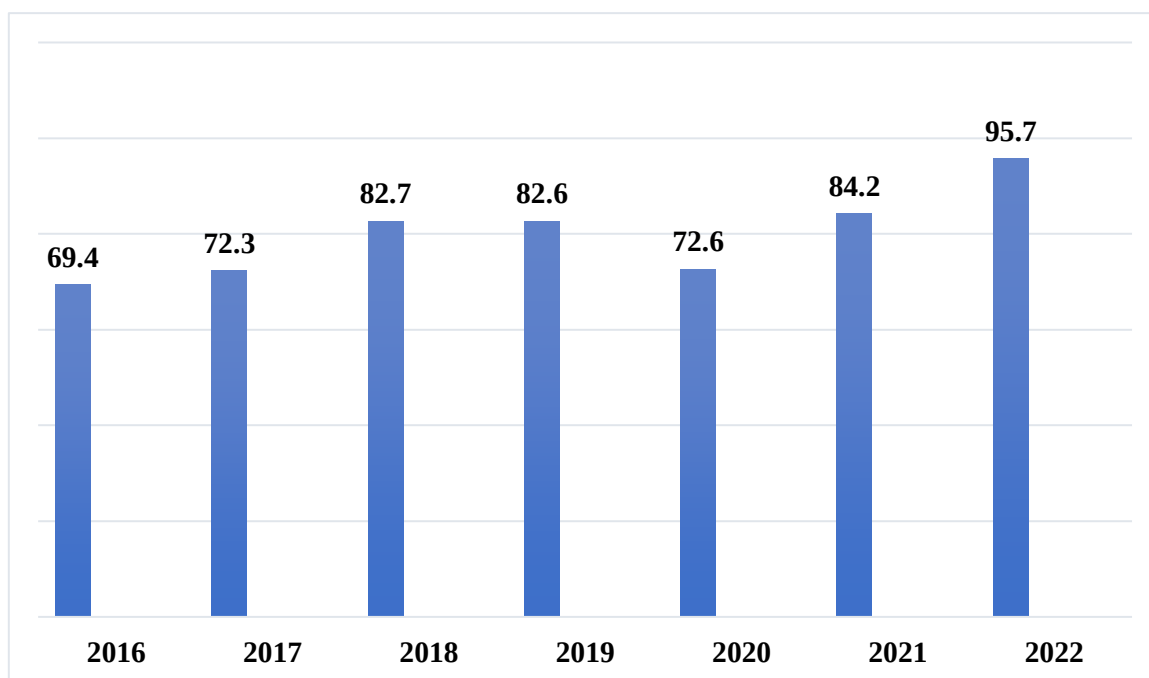
V grafe 15 môžeme sledovať postupné narastanie tržieb od roku 2016 po rok 2022. Minimálnu hodnotu tržieb spoločnosť dosiahla v roku 2016, kedy sa úroveň tržieb pohybovala na úrovni 15,9 mil. EUR. Maximálnu úroveň tržieb vo výške 88,7 mil. EUR dosiahla spoločnosť v roku 2022.

Posledným podnikom v tomto odvetví je spoločnosť RONA SK, s.r.o., ktorá je zameraná na výrobu bezolovnatého skla známeho ako krištálin. Obchoduje s výrobou a servisom skla pre domácnosti, hotely a reštaurácie. V tabuľkovom zobrazení 16 môžeme sledovať aké tržby mal podnik RONA SK, s.r.o. v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v danom podniku je 79,9 tis. EUR.

Tabuľka 16 Tržby podniku RONA SK, s.r.o. v tisícoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	69,4 tis.	72,3 tis.	82,7 tis.	82, 6 tis.	72, 6 tis.	84, 2 tis.	95,7 tis.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 16 Tržby podniku RONA SK, s.r.o. v tisícoch EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafickom zobrazení 16 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 až po rok 2018. V tomto časovom rozmedzí narástli tržby z hodnoty 69,4 tis. EUR na 82,7 tis. EUR. V roku 2019 začali tržby klesať z hodnoty 82,6 tis. EUR na hodnotu 72,6 tis. EUR, ktorá bola v roku 2020. Zároveň hodnotu tržieb z roku 2020 môžeme z nášho zvoleného obdobia považovať za minimálnu. V roku 2021 tržby opäť narástli do výšky 84,2 tis. EUR. Maximálnu dosiahnutú hodnotu tržieb môžeme pozorovať v roku 2022, kedy vzrástli tržby až na hodnotu 95,7 tis. EUR.

Textilný priemysel

Textilný priemysel tvorí dôležitú časť slovenskej ekonomiky a má bohatú históriu, ktorá siaha až k prvej svetovej vojne. Už v tom období vznikali prvé textilné fabriky, ktoré mali významný vplyv na rozvoj ekonomiky. Do tohto odvetvia zaraďujeme výrobu textilu, pradenie vlákien, výroba kobercov a rohoží, výrobe kožených alebo pracovných odevov. Do tohto odvetvia spadá aj výroba kože, kožených výrobkov, kufrov, kabeliek či obuvi.

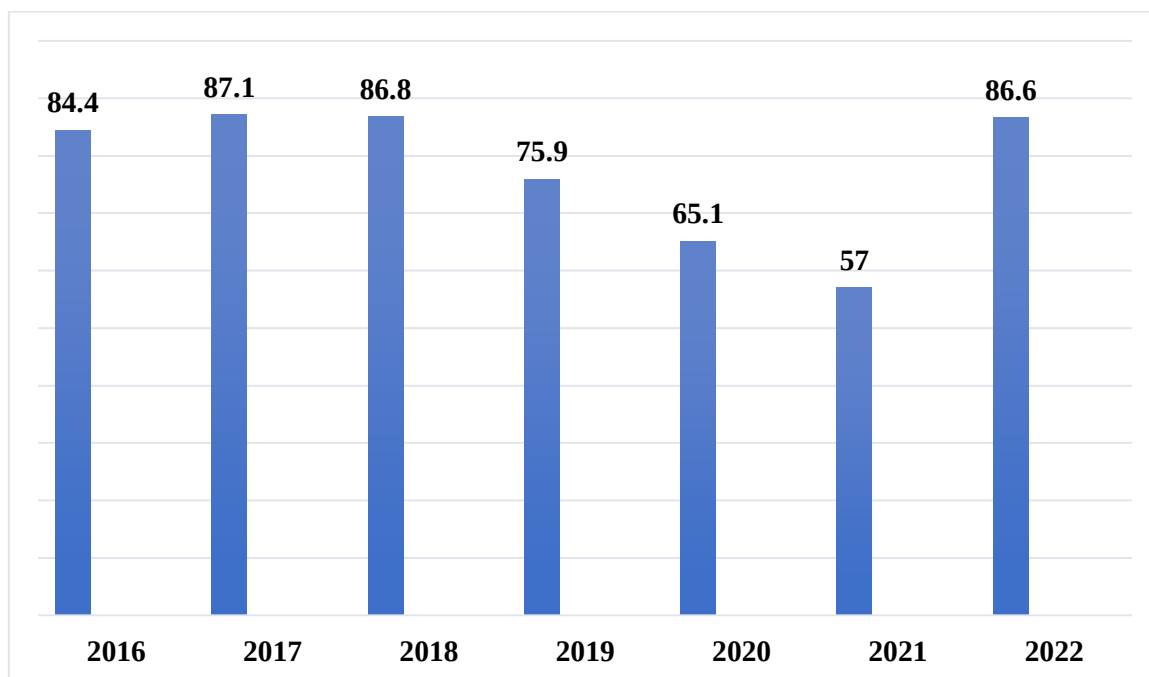
Z tohto odvetvia sme si vybrali podniky ako Gabor spol., s.r.o., TATRA TEXTIL, s.r.o. a RIEKER OBUV, s.r.o.

Podnik Gabor spol., s.r.o. má viac ako 100 rokov skúseností, preto je aj najznámejšou kvalitnou značkou pánskej a dámskej obuvi. V tabuľke 17 môžeme sledovať vývoj tržieb danej firmy v časovom rozmedzí od roku 2016 do roku 2022. Priemerná hodnota tržieb spoločnosti Gabor spol., s.r.o. je 77,56 mil. EUR.

Tabuľka 17 Tržby podniku Gabor spol., s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	83,4 mil.	87,1 mil.	86,8 mil.	75,9 mil.	65,1 mil.	57 mil.	86,6 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 17 Tržby podniku Gabor spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

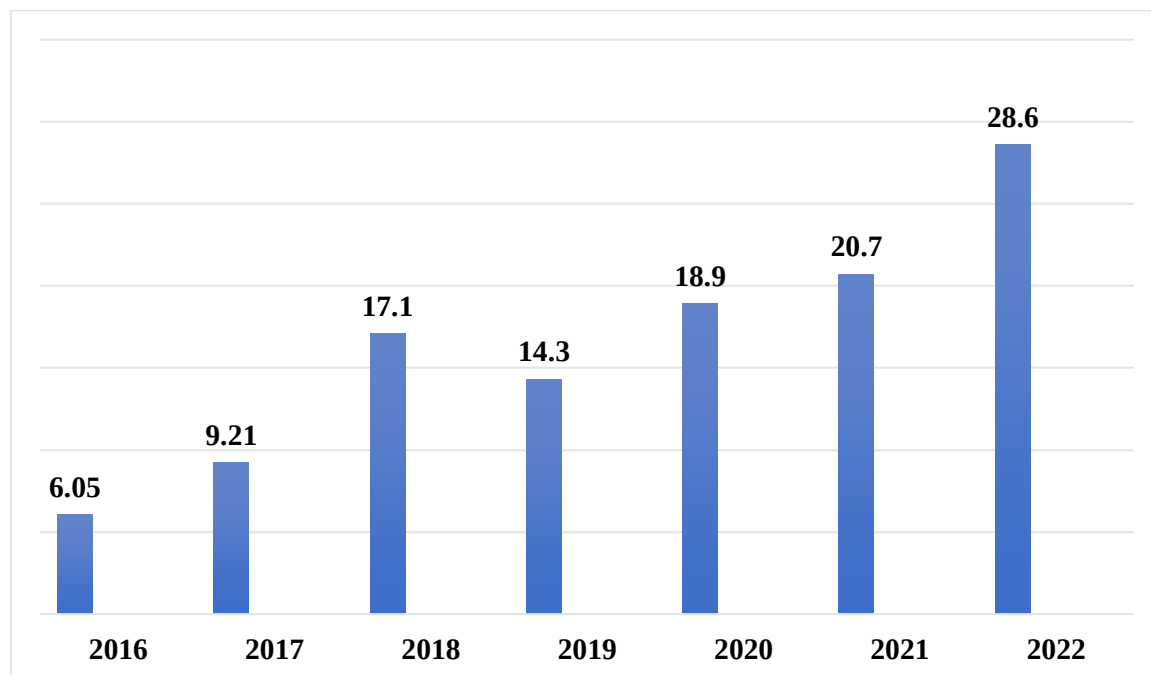
V roku 2016 dosahovali tržby hodnotu 84,4 mil. EUR. Následne v roku 2017 tržby stúpili do výšky 87,1 mil. EUR, čo môžeme považovať za maximálnu hodnotu tržieb v našom grafe. V rokoch 2018 -2021 tržby mierne poklesli, čo môže mať za následok zvýšenie nákladov na výrobu alebo zníženie kúpnej sily v dôsledku miery inflácie. Výslednú hodnotu pre rok 2021 môžeme z nášho grafu považovať za minimálnu, pretože dosiahnutá hodnota je 57. mil. EUR. V roku 2022 tržby opäť narástli do výšky 86,6 mil. EUR.

Ďalším zvoleným podnikom, ktorý budeme analyzovať je TATRA TEXTIL, s.r.o., ktorý je zameraný na výrobu posteľných výrobkov, syntetických spacích vakov, vojenského a outdoorového oblečenia. V tabuľke 18 môžeme sledovať aké tržby mal podnik od roku 2016 do roku 2022. Priemerné hodnota tržieb daného podniku v našom časovom rozmedzí je 16, 41 mil. EUR.

Tabuľka 18 Tržby podniku TATRA TEXTIL, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 – 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	6,05 mil.	9,21 mil.	17,1 mil.	14,3 mil.	18,9 mil.	20,7 mil.	28,6 mil.

Zdroj : Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 18 Tržby podniku TATRA TEXTIL, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2015 – 2022

Zdroj : Vlastné spracovanie

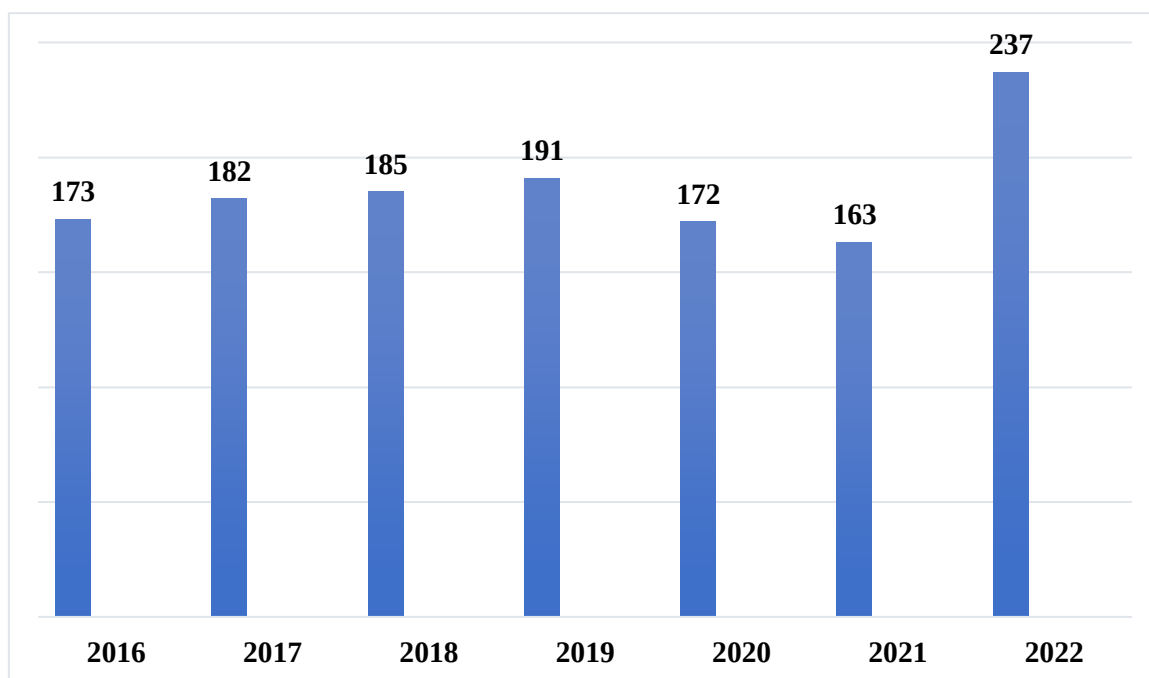
Na grafickom zobrazení 18 môžeme sledovať postupný rast tržieb od roku 2016 po rok 2018, avšak v roku 2019 poklesli na hodnotu 14,3 mil. EUR. V roku 2020 tržby opäť začali rásť a v roku 2022 sa dostali na maximálnu hodnotu 28,6 mil. EUR.

Posledným podnikom, ktorý sme si zvolili v tomto odvetví priemyslu je RIEKER OBUV, s.r.o., ktorý je prevažne zameraný na výrobu obuvi pre rôzne vekové kategórie. V tabuľke 19 môžeme pozorovať vývoj tržieb podniku RIEKER OBUV, s.r.o. v rozmedzí rokov 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v danom časovom rozmedzí sa pohybuje okolo hodnoty 186 mil. EUR.

Tabuľka 19 Tržby podniku RIEKER OBUV, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	173 mil.	182 mil.	185 mil.	191 mil.	172 mil.	163 mil.	237 mil.

Zdroj : Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 19 Tržby podniku RIEKER OBUV, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

V grafe 19 môžeme pozorovať postupný rast tržieb až po rok 2019, kde sa tržby dostali k hodnote 191 mil. EUR. V rokoch 2020 a 2021 tržby postupne klesali. Hodnotu tržieb v roku 2021 môžeme považovať za minimálnu v našom časovom rozmedzí, pretože tržby dosiahli úroveň 163 mil. EUR. Tržby v roku 2022 opäť vzrástli na maximálnu hodnotu a v 237 mil. EUR.

Potravinársky priemysel

Potravinársky priemysel zohráva kľúčovú úlohu v spracovateľskom priemysle, pretože úzko súvisí s poľnohospodárskou prvovýrobou. Jeho hlavný významný prvok spočíva nielen v zabezpečovaní potravinovej bezpečnosti obyvateľstva, ale aj v jeho socio – ekonomickom vplyve na rozvoj územia. Vytvára veľké množstvo pracovných príležitostí a prispieva k HDP.

Potravinársky priemysel má na Slovensku dlhoročnú tradíciu, aj keď v roku 1990 prešiel značnou reštrukturalizáciou. Významným bodom vo vývoji potravinárskeho priemyslu bol vstup Slovenska do EÚ, pretože tento krok si vyžadoval prispôbenie sa európskym trhom. Proces vstupu do EÚ priniesol na územie Slovenska technicko – technologické inovácie, distribúciu a zmeny v procese výroby.

V tomto odvetví sme si vybrali taktiež 3 podniky, pri ktorých budeme sledovať vývoj tržieb v časovom rozmedzí. Prvým podnikom, ktorý budeme analyzovať je Nestlé

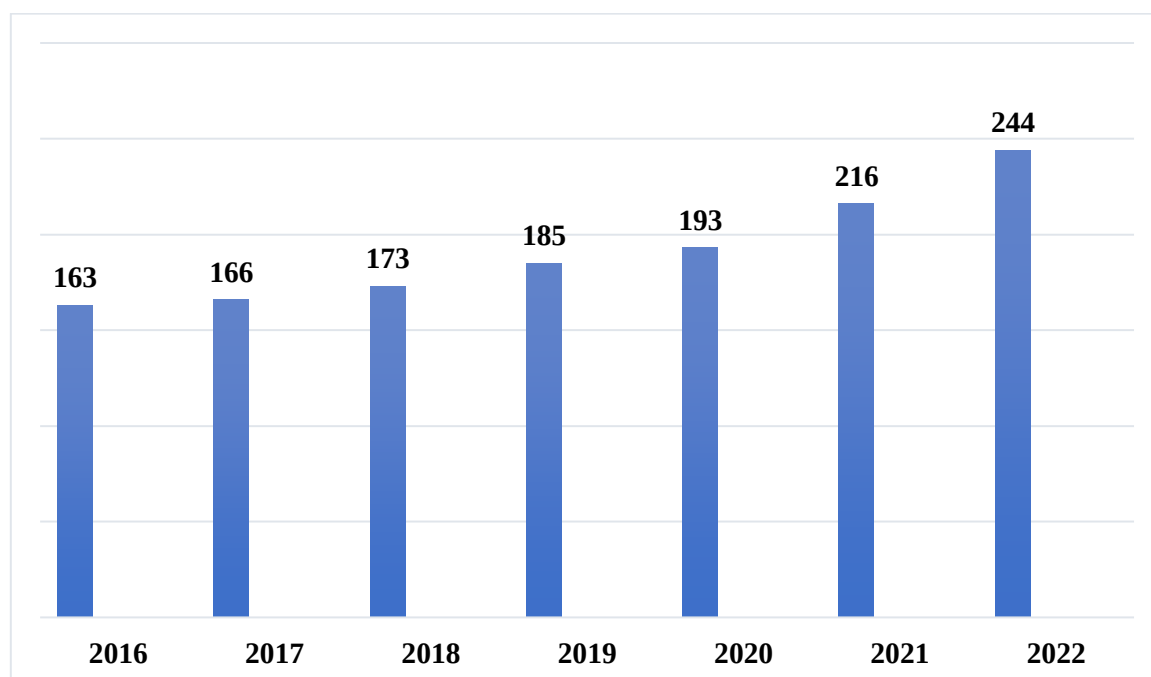
Slovensko, s.r.o.. Výroba daného podniku je orientovaná najmä na cereálie, cukríky, čokolády, dojčenskú výživu a nápoje. V tabuľke 20 môžeme sledovať vývoj tržieb danej firmy

v rokoch 2016 – 2022. Keďže tržby neustále rastú a v priemere sa pohybujú okolo hodnoty 191 mil. EUR.

Tabuľka 20 Tržby podniku Nestlé Slovensko, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	163 mil.	166 mil.	173 mil.	185 mil.	193 mil.	216 mil.	244 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 20 Tržby podniku Nestlé Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

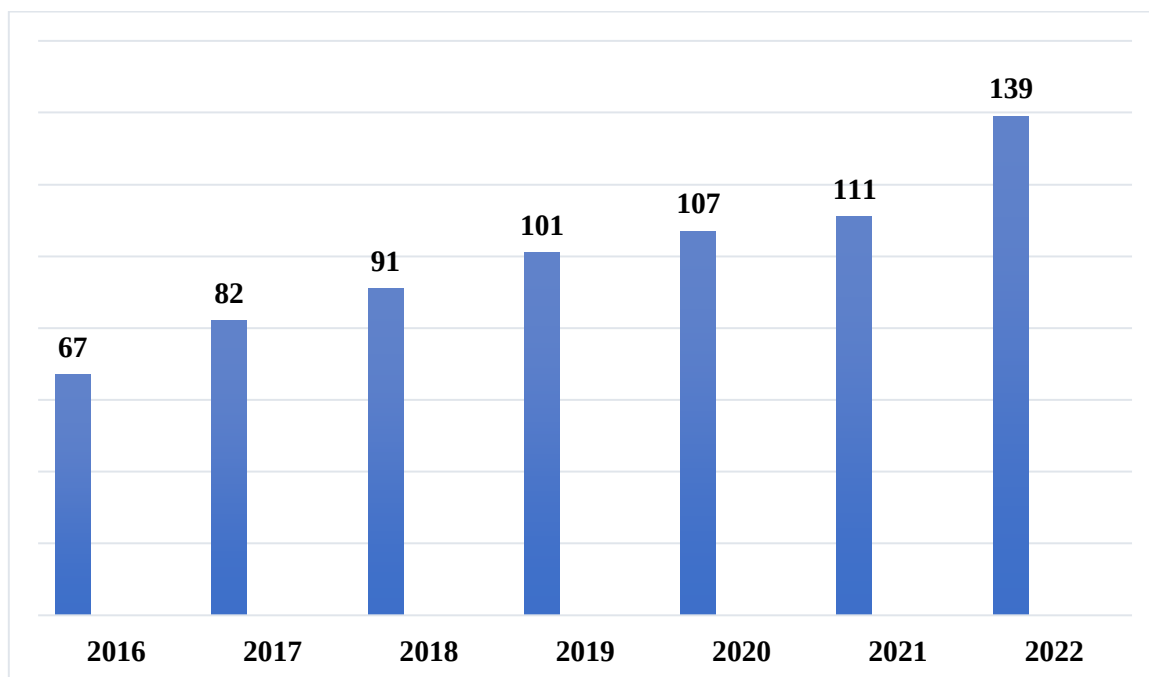
V grafe 20 môžeme pozorovať, že tržby neustále rastú. Minimálna hodnota tržieb dosahuje hodnotu 163 mil. EUR v roku 2016 a maximálna hodnota tržieb dosahuje hodnotu 244 mil. EUR v roku 2022.

Ďalšou spoločnosťou, ktorú sme si vybrali v odvetví potravinárskeho priemyslu je TAURIS, a.s., ktorej zameranie je hlavne na výrobu a distribúciu mäsových výrobkov a výsekového mäsa. V tabuľkovom zobrazení 21 môžeme sledovať aké tržby mala spoločnosť v časovom rozmedzí od roku 2016 do roku 2022. Priemerná hodnota tržieb v našom zvolenom časovom období je 99,71 mil. EUR.

Tabuľka 21 Tržby podniku TAURIS, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	67 mil.	82 mil.	91 mil.	101 mil.	107 mil.	111 mil.	139 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 21 Tržby podniku TAURIS, a.s v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

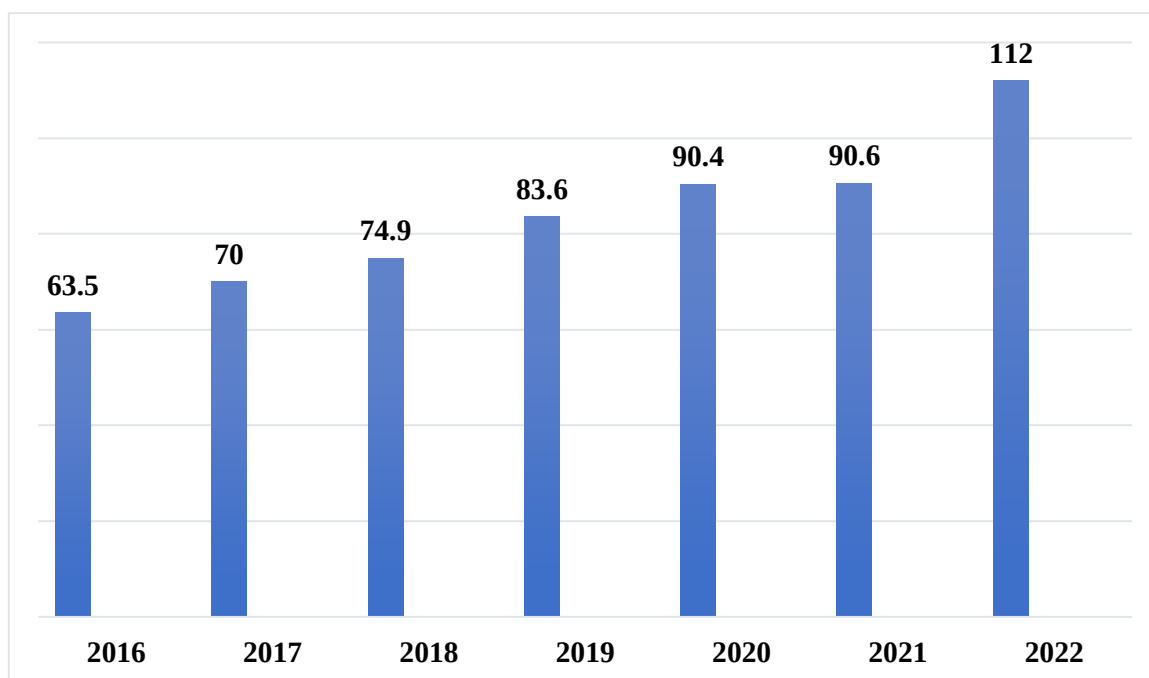
V grafickom zobrazení 21 môžeme pozorovať postupný rast tržieb. Minimálnu hodnotu evidujeme v roku 2016, kedy bola hodnota tržieb 67 mil. EUR. Maximálnu hodnotu tržieb pozorujeme v roku 2022, kedy hodnota tržieb bola 139 mil. EUR.

Poslednou spoločnosťou, ktorú sme si vybrali v tomto odvetví je Tatranská mliekareň, a.s., ktorej hlavnou činnosťou je spracovanie mlieka a výroba mliečnych výrobkov. V tabuľke 22 môžeme pozorovať aké tržby mala daná spoločnosť v rokoch 2016 – 2022. Keďže tržby neustále rastú a v priemere sa pohybujú okolo hodnoty 83,6 mil. EUR.

Tabuľka 22 Tržby spoločnosti Tatranský mliekareň, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	63,5 mil.	70 mil.	74,9 mil.	83,6 mil.	90,4 mil.	90,6 mil.	112 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 22 Tržby spoločnosti Tatranská mliekareň, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

V grafe 22 môžeme sledovať postupné narastanie tržieb od roku 2016 po rok 2022. Minimálnu hodnotu tržieb spoločnosť dosiahla v roku 2016, kedy sa úroveň tržieb pohybovala na úrovni 63,5 mil. EUR. Maximálnu úroveň tržieb vo výške 112 mil. EUR dosiahla spoločnosť v roku 2022.

Farmaceutický priemysel

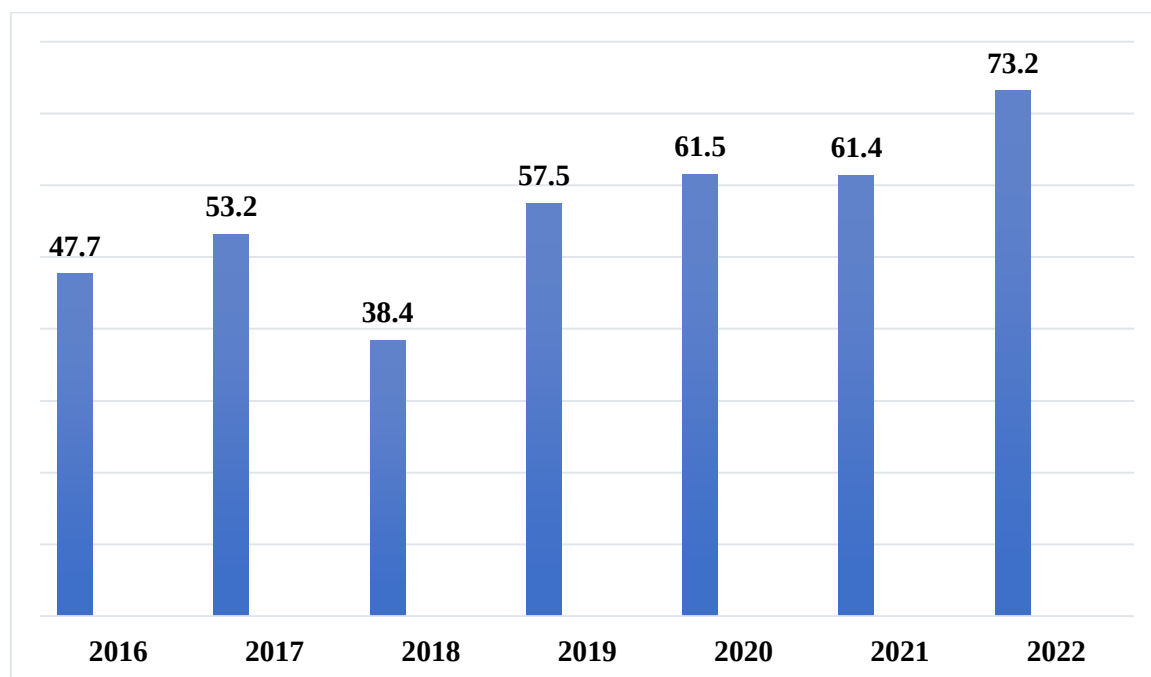
Do tohto odvetvia patrí výroba medicínskych látok, ktoré sa používajú pri výrobe liekov, ako napr.: antibiotiká alebo vitamíny. Okrem toho sa sem radí aj sterilizácia krvi výroba chemicky čistých cukrov, ktoré sa používajú na medicínske účely. Zaraďujeme sem výrobu gázy, obväzy, rôzne zdravotnícke pomôcky ako napr.: lekárske prístroje, zariadenie so špecifickou funkciou.

Vybrali sme si 3 podniky, ktoré budeme v tomto odvetví analyzovať. Prvou spoločnosťou je Saneca Pharmaceuticals, a.s., ktorá sa zaoberá hlavne farmaceutickou výrobou a technológiou vo farmácii. V tabuľke 23 môžeme pozorovať aké tržby má spoločnosť v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v danej spoločnosti je 56,12 mil. EUR.

Tabuľka 23 Tržby spoločnosti Saneca Pharmaceuticals, a.s. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	47,7 mil.	53,2 mil.	34,8 mil.	57,5 mil.	61,5 mil.	61,4 mil.	73,2 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 23 Tržby spoločnosti Saneca Pharmaceuticals, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

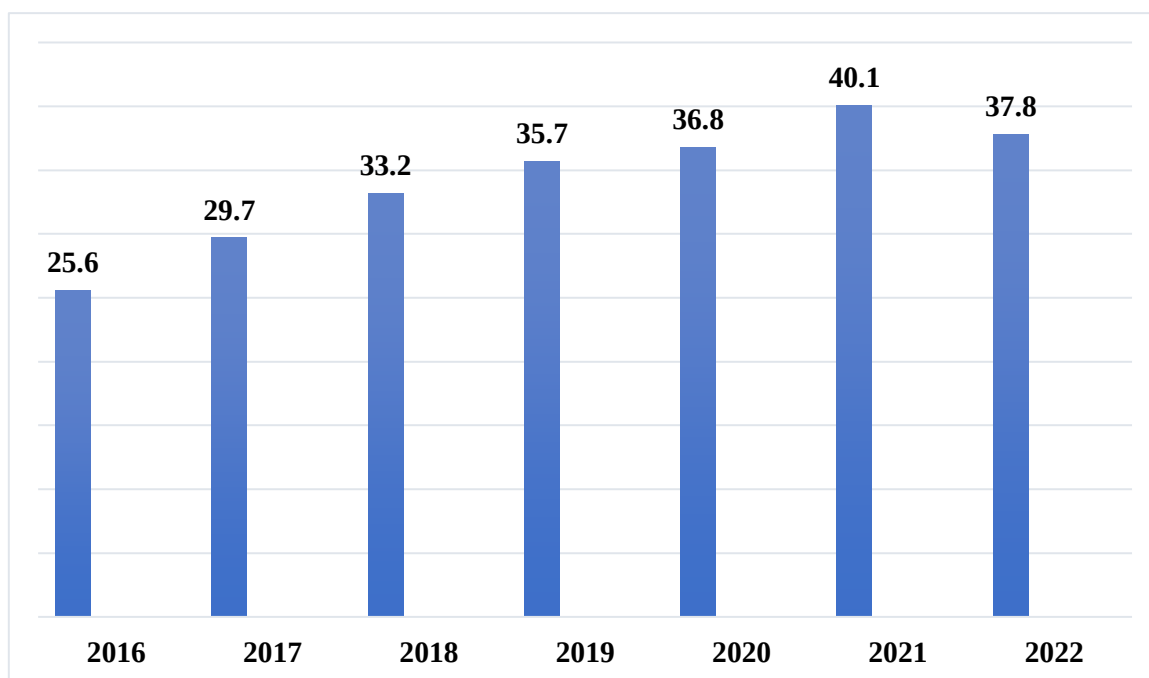
V grafickom zobrazení 23 môžeme pozorovať nárast tržieb z roku 2016 na rok 2017, kedy tržby dosiahli výšku 53,2 mil. EUR. V roku 2018 tržby klesli na 38,4 mil. EUR, alebo v ďalšom sledovanom období tržby rástli do roku 2020. V roku 2021 tržby poklesli len minimálne a opäť narástli do výšky 73,2 mil. EUR v roku 2022.

Ďalším podnikom, ktorý sme si vybrali v tomto odvetví je HBM Pharma, s.r.o.. Tento podnik je zameraný na výrobu injekčných roztokov v ampuliach a výrobou a balením tabliet. V tabuľke 24 môžeme sledovať vývoj tržieb daného podniku v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb tohto podniku v našom sledovanom období je 34,13 mil. EUR.

Tabuľka 24 Tržby podniku HBM Pharma, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	25,6 mil.	29,7 mil.	33,2 mil.	35,7 mil.	36,8 mil.	40,1 mil.	37,8 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 24 Tržby podniku HBM Pharma, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

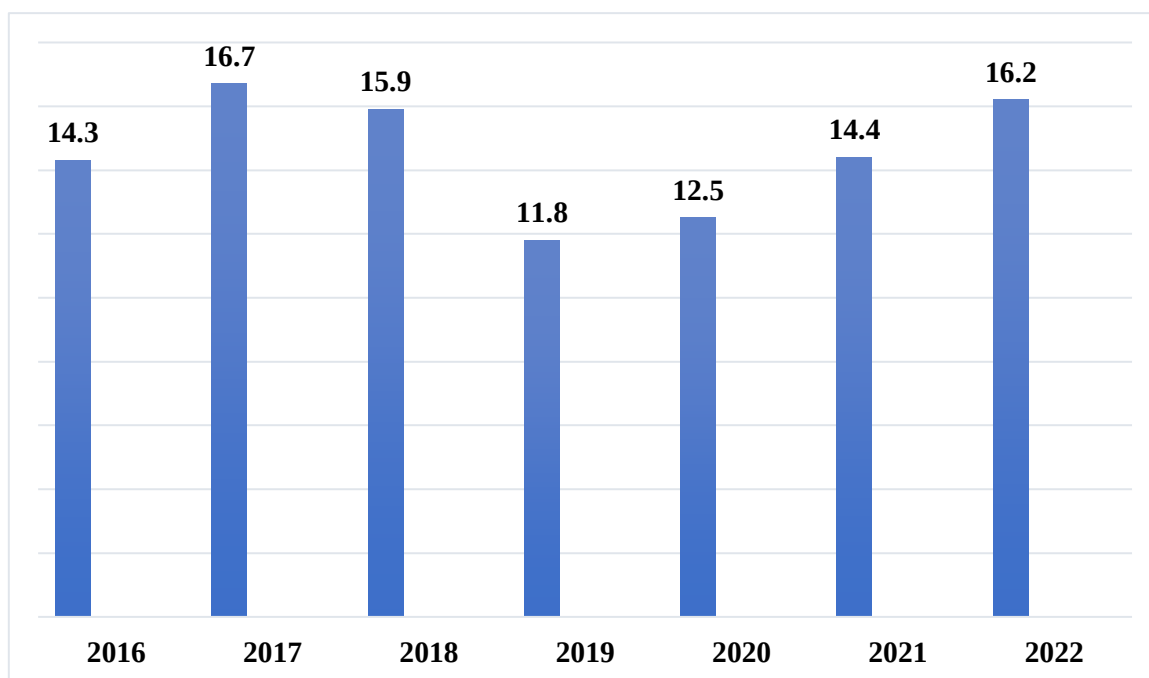
V grafe 24 môžeme sledovať postupné narastanie tržieb od roku 2016 po rok 2022. Minimálnu hodnotu tržieb spoločnosť dosiahla v roku 2016, kedy sa úroveň tržieb pohybovala na úrovni 25,6 mil. EUR. Maximálnu úroveň tržieb vo výške 40,1 mil. EUR dosiahla spoločnosť v roku 2021. V roku 2022 tržby opäť poklesli na hodnotu 37,8 mil. EUR.

Posledným podnikom, ktorý sme si vybrali vo farmaceutickom priemysle je UNIMED PHARMA, spol. s.r.o.. Zameranie výroby podniku je hlavne na oftalmologické produkty, ako sú napr.: očné lieky a očné roztoky. V tabuľkovom zobrazení 25 môžeme pozorovať aké tržby mal daný podnik v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v podniku v našom sledovanom období je 14,54 mil. EUR.

Tabuľka 25 Tržby podniku UNIMED PHARMA, spol. s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 -2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	14,3 mil.	16,7 mil.	15,9 mil.	11,8 mil.	12,5 mil.	14,4 mil.	16,2 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 25 Tržby podniku UNIMED PHARMA, spol. s r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 25 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb od roku 2016 po rok 2017, kedy tržby dosiahli hodnotu 16,7 mil. EUR v roku 2017, túto výšku tržieb považujeme aj za maximálne dosiahnutú hodnotu v našom časovom rozmedzí. Následne od roku 2018 začali tržby klesať. V roku 2019 môžeme pozorovať minimálnu hodnotu tržieb, ktorej výška je 11,8 mil. EUR. Od roku 2020 môžeme pozorovať postupný nárast tržieb až do roku 2022, kedy tržby dosiahli hodnotu 16, 2 mil. EUR.

Drevársky a papierenský priemysel

Drevospracujúci priemysel zahŕňa výrobu rôznych druhov výrobkov ako rezivo, aglomerované materiály a drevené stavebné materiály. Veľké množstvo dreva sa využíva hlavne v stavebníctve a pri výrobe nábytku. Toto odvetvie priemyslu je úzko prepojené s lesným hospodárstvom, pričom obe využívajú obnoviteľnú surovinu, ktorou je drevo. Vzhľadom na rôznorodosť sektorov drevospracujúceho priemyslu, každý z nich má významný vplyv na výkonnosť ekonomiky.

Papierenský priemysel je odvetvie, ktoré vyžaduje vysoké množstvo energie a surovín, pričom má vysoké kapitálové náklady a dlhé investičné cykly. Toto odvetvie má potenciál dosiahnuť nadpriemerné výsledky v oblasti efektívnosti zdrojov a inovácií.

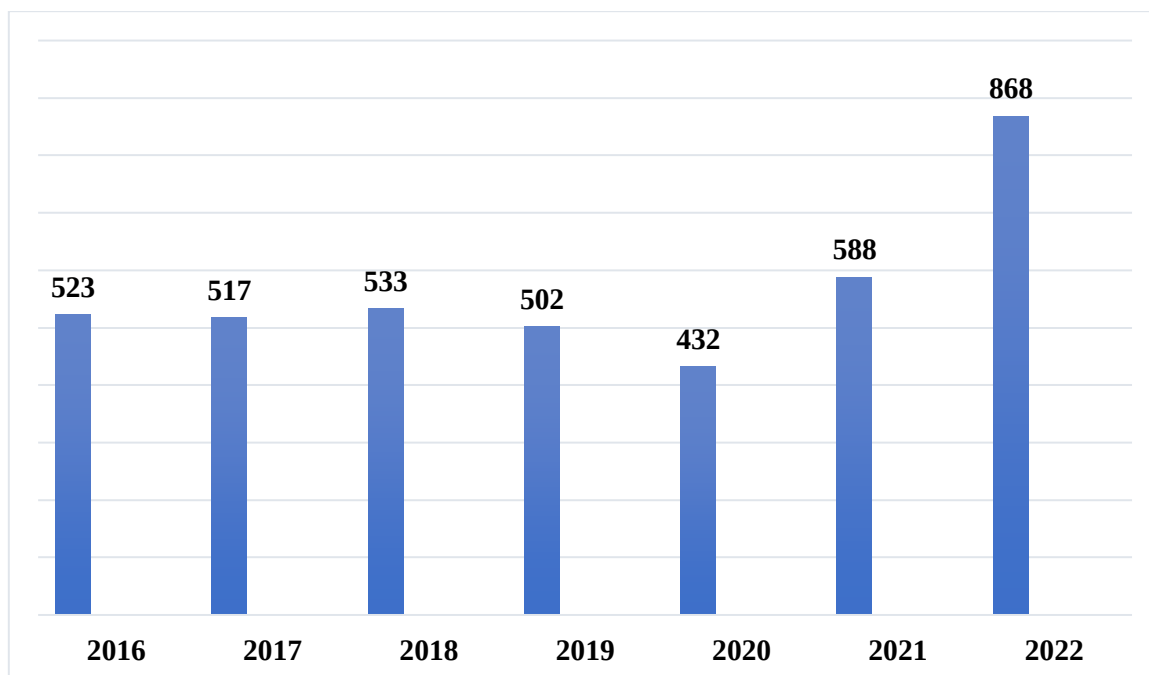
Z odvetvia drevárskeho a papierenského priemyslu sme si vybrali niekoľko podnikov. Prvou spoločnosťou je Mondi SCP, a.s., ktorá je najväčším integrovaným

závodom na výrobu papiera a buničiny. V tabuľke 26 môžeme pozorovať aké tržby mala spoločnosť v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v našom sledovanom období je 566 mil. EUR.

Tabuľka 26 Tržby spoločnosti Mondi SCP, a.s. v miliónoch. EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	523 mil.	517 mil.	533 mil.	502 mil.	432 mil.	588 mil.	868 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 26 Tržby spoločnosti Mondi SCP, a.s. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

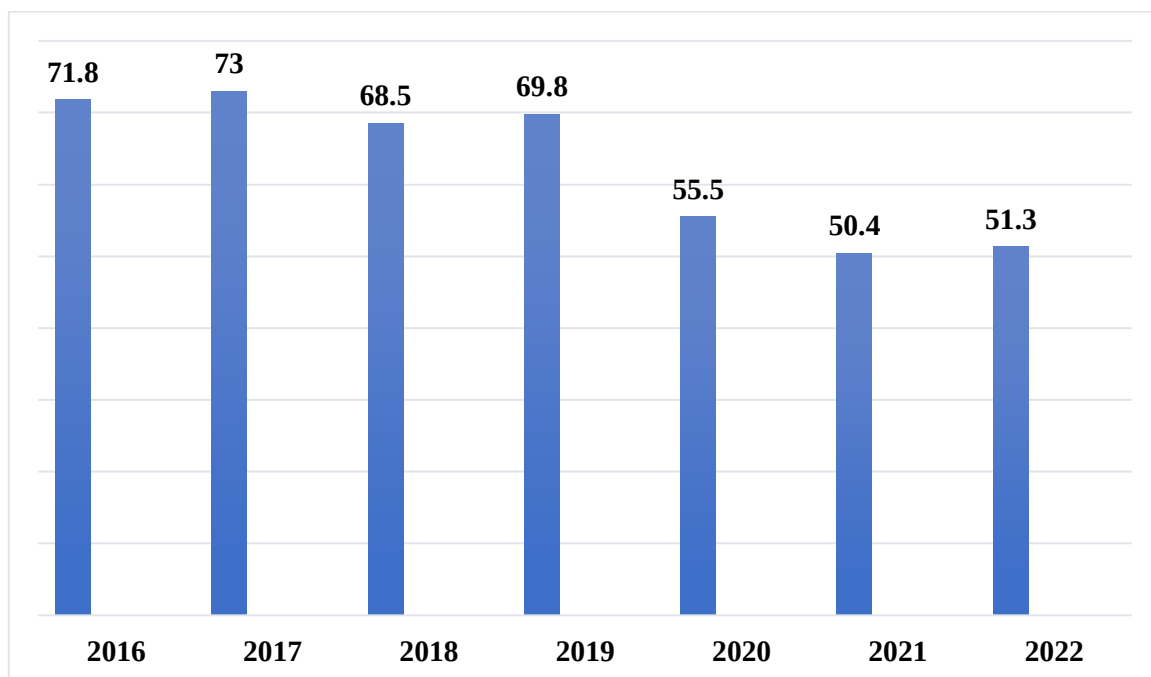
V grafe 26 môžeme sledovať cyklický vývoj tržieb, pretože tržby klesajú a následne rastú. V roku 2020 je hodnota tržieb na minimálnej výške, čo predstavuje 432 mil. EUR. V roku 2021 tržby opäť vzrástli a v rok 2022 môžeme považovať za maximum dosiahnutých tržieb, pretože narástli až do výšky 868 mil. EUR

Ďalším podnikom, ktorý sa radí do drevárskeho priemyslu je DECODOM, spol. s.r.o.. Výroba tohto podniku je zameraná hlavne na výrobu a predaj nábytku. V tabuľke 27 môžeme sledovať aké tržby mal podnik v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb daného podniku v našom sledovanom období je 62,9 mil. EUR.

Tabuľka 27 Tržby podniku DECODOM, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	71,8 mil.	73 mil.	68,5 mil.	69,8 mil.	55,5 mil.	50,4 mil.	51,3 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 27 Tržby podniku DECODOM, spol. s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

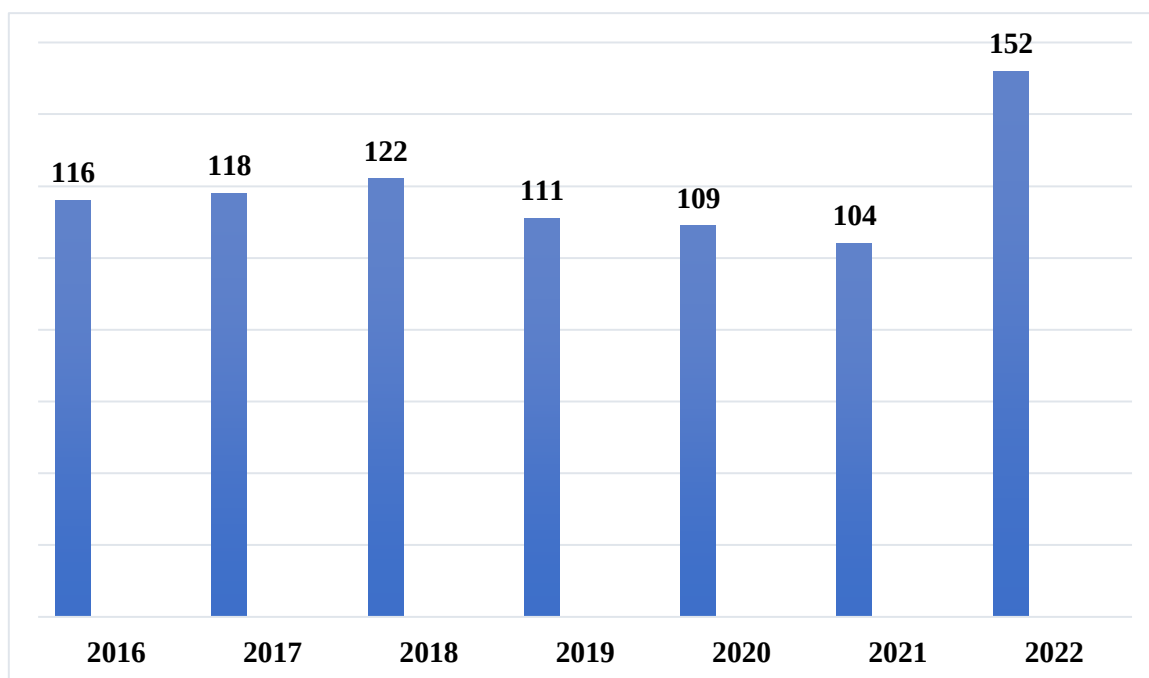
V grafe 27 môžeme pozorovať nárast tržieb od roku 2016 po rok 2017, kedy rok 2017 môžeme označiť aj ako maximálne dosiahnutú hodnotu tržieb vo výške 73 mil. EUR. v tomto podniku. Od roku 2019 tržby začali postupne klesať do roku 2021. V roku 2022 opäť vzrástli na hodnotu 51,3 mil. EUR.

Posledným podnikom, ktorý sme si vybrali je Metsa Tissue Slovakia, s.r.o., ktorého výroba je zameraná najmä na toaletný papier, kuchynské utierky a hygienické vreckovky. V tabuľke 28 môžeme pozorovať aké tržby mal podnik v rokoch 2016 – 2022. Keďže tržby neustále rastú a v priemere sa pohybujú okolo hodnoty 118,8 mil. EUR.

Tabuľka 28 Tržby podniku Metsa Tissue Slovakia, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	116 mil.	118 mil.	122 mil.	111 mil.	109 mil.	104 mil.	152 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 28 Tržby podniku Metsa Tissue Slovakia, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

V grafickom zobrazení 28 môžeme pozorovať rast tržieb od roku 2016 do roku 2018. Od roku 2019 po rok 2021 tržby klesli. V roku 2022 tržby vzrástli do výšky 152 mil. EUR. Túto hodnotu môžeme považovať aj za maximálnu v našom sledovanom období. Minimálnu hodnotu tržieb dosiahol podnik vo výške 104 mil. EUR v roku 2021.

Priemysel energetiky

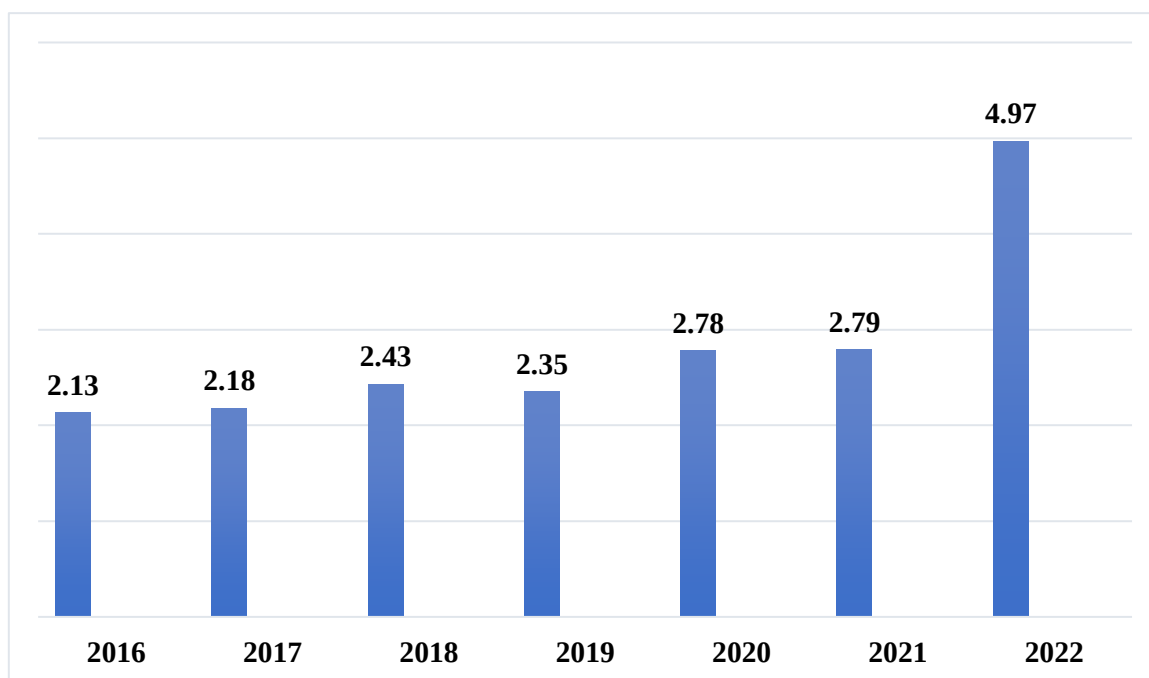
Energetika je kľúčovým odvetvím národného hospodárstva, zameraného na výrobu, získavanie, premenu a využívanie jednotlivých foriem energie vrátane ťažby, výroby, rafinácie a distribúcie.

Energetika je súčasťou infraštruktúry na Slovensku a na náš výskum sme si vybrali 3 podniky, ktorým opíšeme vývoj tržieb v určitom čase. Našou prvou spoločnosťou sú Slovenské elektrárne, a.s. ktorá je zameraná najmä na distribúciu elektriny a zemného plynu. V tabuľke 29 môžeme pozorovať aké tržby mala spoločnosť v rokoch 2016 – 2022. Priemerný hodnota tržieb spoločnosti sa pohybuje okolo 2,80 mld. EUR.

Tabuľka 29 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	2,13 mld.	2,18 mld.	2,43 mld.	2,35 mld.	2,78 mld.	2,79 mld.	4,97 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 29 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

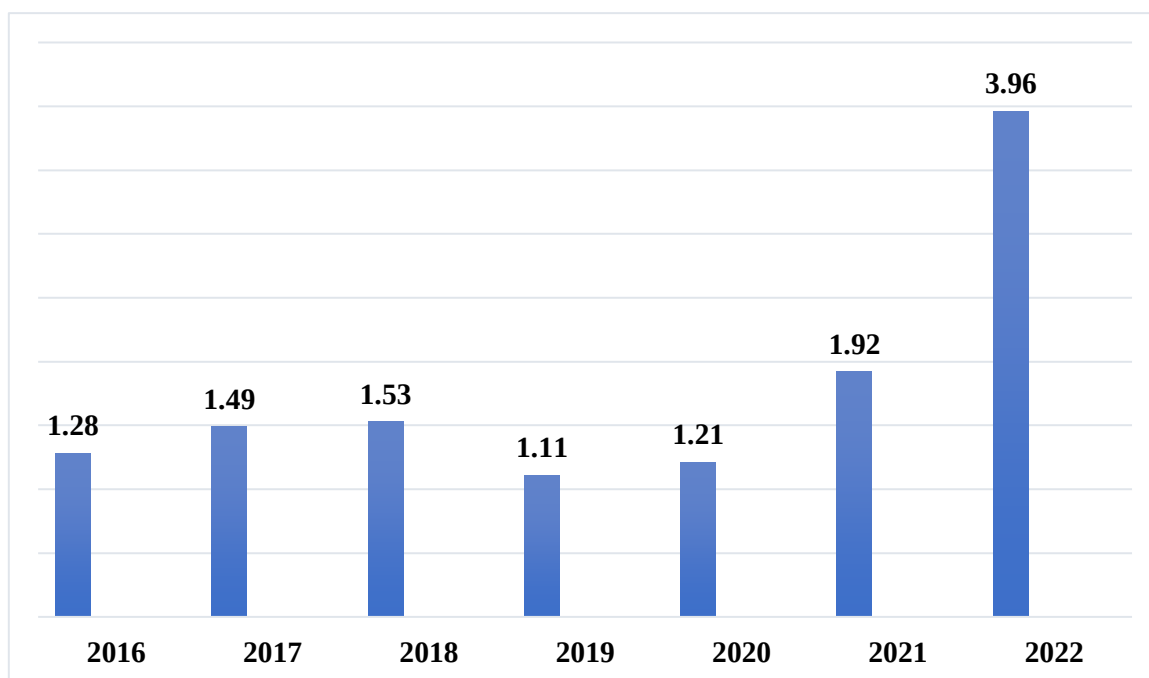
V grafe 29 môžeme sledovať postupné narastanie tržieb od roku 2016 do roku 2019, kedy tržby poklesli na úroveň 2,35 mld. EUR. Tržby v roku 2020 vzrástli, ale v roku 2021 opäť poklesli na výšku 2,79 mld. EUR. V roku 2022 tržby dosiahli maximálnu úroveň a to v hodnote 4,97 mld. EUR.

Ďalšou spoločnosťou, ktorú budeme v tomto odvetví skúmať je Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ktorý je taktiež zameraný na distribúciu plynu a elektriny. V tabuľke 30 budeme sledovať aké tržby dosiahla spoločnosť v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb v našom sledovanom období je 1,79 mld. EUR.

Tabuľka 30 Tržby spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. v miliardách EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	1,28 mld.	1,49 mld.	1,53 mld.	1,11 mld.	1,21 mld.	1,92 mld.	3,96 mld.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 30 Tržby spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. v mld. EUR v rokoch 2016 – 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

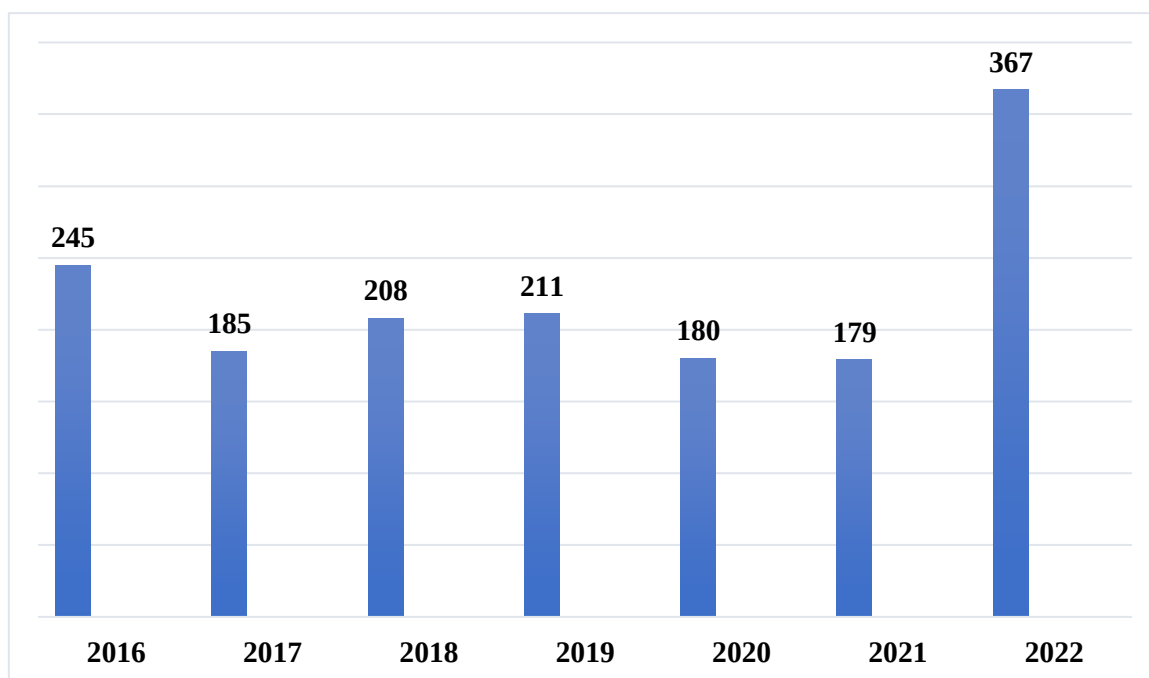
V grafickom zobrazení 30 môžeme pozorovať vývoj tržieb danej spoločnosti. Od roku 2016 tržby postupne vzrástli na hodnotu 1,52 mld. EUR, ktorá bola v roku 2018. V roku 2019 klesli tržby na 1,11 mld. EUR, ale od roku 2020 opäť vzrástli. V roku 2022 dosiahli tržby maximálnu výšku v našom sledovanom časovom období a to 3,96 mld. EUR.

Posledným podnikom, ktorý sme si zvolili je Slovenské elektrárne – energetické služby, s.r.o., ktorého služby sú zamerané na dodávanie elektriny, plynu, tepla a osvetlenia. V tabuľke 31 pozorujeme aké tržby dosiahol podnik v rokoch 2016 – 2022. Priemerná hodnota tržieb daného podniku v našom časovom rozmedzí je 225 mil. EUR.

Tabuľka 31 Tržby spoločnosti Slovenské elektrárne – energetické služby, s.r.o. v miliónoch EUR v rokoch 2016 - 2022

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	245 mil.	185 mil.	208 mil.	211 mil.	180 mil.	179 mil.	367 mil.

Zdroj: Vlastné spracovanie (podľa Finstat, 2024)

Graf 31 Tržby podniku Slovenské elektrárne – energetické služby, s.r.o. v mil. EUR v rokoch 2016 - 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z grafu 31 je nám zrejmé, že tržby podniku mali kolísavý trend. Minimálnu hodnotu tržieb zaznamenávame v roku 2021, kedy ich výška bola 179 mil. EUR. Maximálna dosiahnutá hodnota tržieb vo výške 367 mil. EUR bola v roku 2022.

4.2 Regresný model pre infláciu a tržby

Pre zistenie vzťahu medzi infláciou a tržbami sme ako závislú premennú použili tržby od roku 2012 po rok 2023 a ako nezávislú premennú sme si zvolili infláciu taktiež v rozmedzí rokov 2012 – 2023. Pri označení štatistickej významnosti modelu sme vychádzali z týchto hypotéz:

- H_0 – model je štatistický významný,
- H_1 – model nie je štatistický významný.

Rovnica bude mať v našom prípade nasledovný tvar:

$$y_{(tržby)} = \beta_0 + \beta_1 * x_{(inflacia)} + u$$

Pri výpočte závislosti medzi infláciou a tržbami vychádzame z rovnice uvedenej vyššie. Výsledky modelu môžeme zapísať ako:

$$tržby = 80,6 + 3,6 * inflacia$$

Výsledky odhadnutého lineárneho modelu môžeme vidieť na obrázku č. 4. Koeficient inflácie nám hovorí, že ak úroveň tržieb v krajine vzrastie o 1 jednotku, tak úroveň inflácie vzrastie o 3,6 jednotiek.

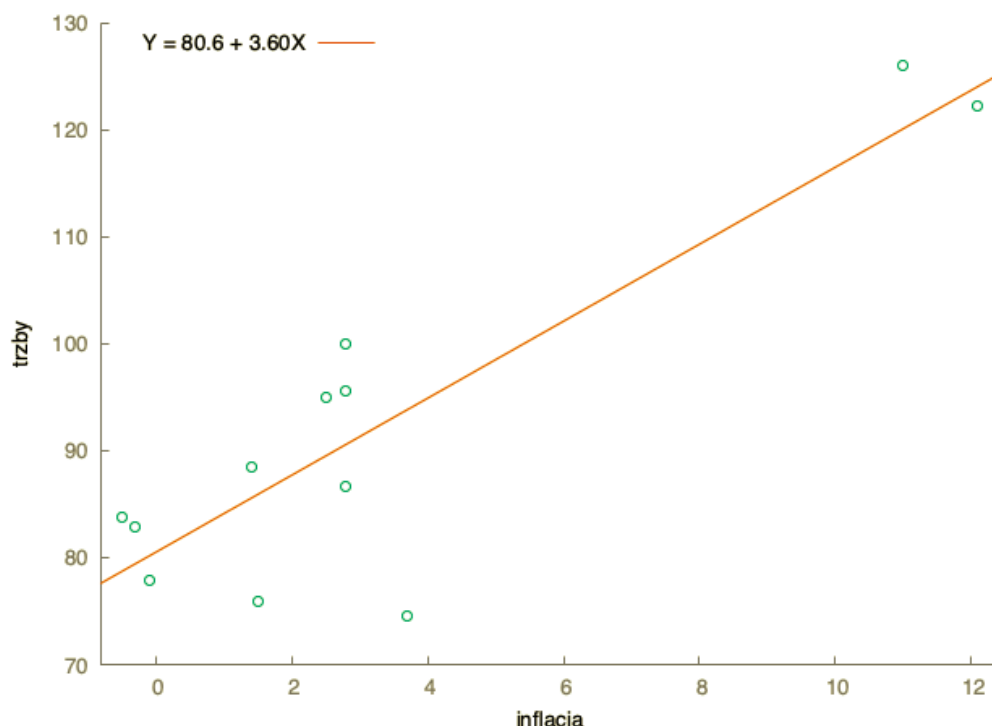
Model 1: OLS, using observations 1-12					
Dependent variable: trzby					
	coefficient	std. error	t-ratio	p-value	
const	80.5743	3.20351	25.15	2.26e-10	***
inflacia	3.59718	0.624835	5.757	0.0002	***
Mean dependent var	92.47500	S.D. dependent var	16.78956		
Sum squared resid	718.7186	S.E. of regression	8.477728		
R-squared	0.768214	Adjusted R-squared	0.745035		
F(1, 10)	33.14320	P-value(F)	0.000183		
Log-likelihood	-41.58264	Akaike criterion	87.16528		
Schwarz criterion	88.13510	Hannan-Quinn	86.80622		

Obrázok 4 Model OLS - závislosť medzi infláciou a tržbami

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výstup regresie nám udáva množstvo štatistických ukazovateľov, s ktorými môžeme pracovať a rozhodnúť o významnosti modelu. Z obrázku 4 môžeme určiť, že hodnota koeficientu determinácie (ďalej len R^2) je 0,77, čo znamená, že pomocou premennej inflácia vieme vysvetliť 77 % variability modelu. Pre overenie štatistickej významnosti modelu sme si určili kritickú tabuľkovú hodnotu pre F – štatistiku. Kritická hodnota (ďalej len KH) pre F – štatistiku nám vyšla 4,96 a vypočítaná (ďalej len VH) 33,14, čo znamená, že náš model je štatisticky významný, pretože $KH < VH$. V našom prípade zamietame hypotézu H_1 o štatistickej významnosti a prijímame hypotézu H_0 .

Tvrdenie, že medzi infláciou a tržbami existuje vzťah, sme sa rozhodli potvrdiť výpočtom Paersonovho koeficienta korelácie, ktorý vyjadruje lineárnu korelačnú závislosť medzi premennými. Čím je hodnota daného koeficientu bližšie k hodnote 1, tým bude lineárna závislosť silnejšia. Náš koeficient mal hodnotu 0,88, čo znamená, že medzi infláciou a tržbami existuje vzájomná závislosť.

Obrázok 5 Grafické zobrazenie závislosti inflácie a tržieb

Zdroj : Vlastné spracovanie

Na obrázku č. 5 môžeme vidieť grafické zobrazenie závislosti inflácie a tržieb. Os x predstavuje infláciu a os y tržby. Jednotlivé pozorovania sú zobrazené zelenými bodmi a červená priamka nám zobrazuje odhad hodnôt najmenších štvorcov. Táto priamka má rastúci tvar, čo môžeme charakterizovať tak, že ak rastie inflácia, rastie aj úroveň tržieb.

Rozhodli sme sa do nášho modelu pridať ešte jednu premennú, aby sme upevnili vzájomný vzťah medzi infláciou a tržbami. Ďalšou nezávislou premennou v našom modeli bude HDP na obyvateľa. Naša rovnica bude vyzeráť nasledovne:

$$y_{tržby} = \beta_0 + \beta_1 * x_{1inflácia} + \beta_2 * x_{2HDPnaobyvateľa} + u$$

Pri výpočte závislosti vychádzame z vyššie uvedenej rovnice. Výsledky odhadnutého modelu môžeme zapísať:

$$tržby = 76,05 + 3,93 * inflacia + 1,77 * HDPnaobyvateľa$$

Ako môžeme vidieť v obrázku č. 6 koeficient determinácie nám vzrástol na hodnotu 0,82. Môžeme povedať, že infláciou a úrovňou HDP na obyvateľa vieme vysvetliť náš model na 82 %, čo znamená, že aj po pridaní ďalšej premennej HDP na obyvateľa do modelu nám tržby ovplyvňujú ešte ďalšie premenné, ktoré v našej práci už ďalej skúmať nebudeme. Hodnota koeficientu determinácie, ktorá sa zvýšila z 0,77 na 0,82 nám pomôže pri zlepšení vysvetľovacej sily modelu. Pre určenie štatistickej

významnosti modelu sme si určili tabuľkovú kritickú hodnotu pre F – štatistiku, ktorá má hodnotu 4,26, pričom vypočítaná F – štatistika je na úrovni 21,07. Môžeme prijať hypotézu H_0 o štatistickej významnosti modelu a zamietnuť hypotézu H_1 .

Model 1: OLS, using observations 1-12					
Dependent variable: trzby					
	coefficient	std. error	t-ratio	p-value	
const	76.0506	3.97886	19.11	1.35e-08	***
inflacia	3.92554	0.605954	6.478	0.0001	***
HDPnaobyvatela	1.77033	1.04813	1.689	0.1255	
Mean dependent var	92.47500	S.D. dependent var	16.78956		
Sum squared resid	545.7306	S.E. of regression	7.786960		
R-squared	0.824002	Adjusted R-squared	0.784892		
F(2, 9)	21.06851	P-value(F)	0.000403		
Log-likelihood	-39.93058	Akaike criterion	85.86115		
Schwarz criterion	87.31587	Hannan-Quinn	85.32256		

Obrázok 6 Model OLS – závislosť medzi infláciou, HDP na obyvateľa a tržbami

Zdroj: Vlastné spracovanie

Koeficient inflácie z obrázku 6 nám hovorí, že ak sa úroveň tržieb zvýši o 1 jednotku, inflácia vzrastie o 3,93 jednotiek. Dôležitým výsledkom je, že pridaná hodnota HDP na obyvateľa je vysoko štatisticky kladná a významná pre tržby. Pre overenie korelácie medzi danými premennými sme taktiež vypočítali Paersonov koeficient korelácie. Hodnota tohto koeficientu je 0,57, čo znamená závislosť medzi premennými v modeli.

Na základe výsledkov z regresie môžeme povedať, že medzi tržbami a infláciou existuje vzťah, ktorý ovplyvňuje aj výkonnosť meranú v premennej HDP na obyvateľa. Tento štatistický vzťah môžeme považovať za podstatný.

4.3 Diskusia

Inflácia je jedným z makroekonomických javov, ktorý výrazne oplýva ekonomickú situáciu v krajinách a vzniká, keď nastáva všeobecný rast cien tovarov a služieb. Inflácia často spôsobuje rast nákladov na výrobu, vrátane cien surovín, energie a pracovnej sily, čo má priamy dopad na ziskovosť a tržby priemyselných podnikov.

Tak ako fyzická osoba, podnikateľ, tak aj priemysel musia udržať fungovanie aj napriek prekážkam, ktoré vznikajú vplyvom inflácie. Na to, aby bolo fungovanie

priemyslu zabezpečené je potrebné nastavenie efektívneho hospodárenia a prispôsobenia sa, čo pre priemysel predstavuje základ hlavne pre ekonomický rozvoj. Tieto podniky sú často nútené zvyšovať ceny svojich výrobkov, aby pokryli náklady, čo môže viesť k poklesu dopytu a následne aj k poklesu tržieb.

Stanovenie cien je kľúčovým faktorom, ktorý ovplyvňuje tržby podnikov. Zvyšovanie cien môže byť nevyhnutné na pokrytie rastúcich nákladov, čo môže ovplyvniť konkurencieschopnosť podniku na trhu, preto podniky často hľadajú rovnováhu medzi udržaním ziskovosti a udržaním si svojej pozície na trhu.

Diplomovou prácou chceme bližšie špecifikovať problematiku v oblasti podnikateľského sektora, a to ako inflácia vplýva na vývoj tržieb jednotlivých odvetví priemyslu. Na základe výsledkov analýzy môžeme konštatovať, že v sledovanom období rokov 2016 – 2022 sme zistili, že inflácia má individuálny dopad na vývoj tržieb podnikov v jednotlivých odvetviach priemyslu. V grafickom spracovaní s pomocou údajov z databázy Finstat sme predstavili vývoj tržieb v jednotlivých odvetviach priemyslu, či už ide o priemysel energetiky, strojársky priemysel, automobilový priemysel, elektrotechnický priemysel, hutnícky a zlievarenský priemysel, chemický, plastikársky a sklársky priemysel, textilný priemysel, potravinársky priemysel, farmaceutický priemysel alebo drevársky a papierenský priemysel, a vyvodili záver individuálneho vývoja tržieb v jednotlivých priemyselných odvetví.

Na základe skúmania inflácie a jej vplyvu na podnikateľský sektor sme zistili, že inflácia má významný vplyv na tržby mnohých odvetví priemyslu. Skúmaním zmien tržieb v súvislosti s infláciou v rokoch 2016 až 2022 sme boli schopní identifikovať a potvrdiť ich súvislosť prostredníctvom matematickej a štatistickej analýzy spracovanej pomocou databázy Finstat.

Naším hlavným cieľom bolo zistiť vzájomný vzťah medzi infláciou a tržbami, čo sa nám potvrdilo pomocou výpočtu Paersonovho koeficientu korelácie, ktorý vyjadruje lineárnu korelačnú závislosť medzi danými premennými. Tento vzťah sme utvrdili aj pridaním ďalšej premennej HDP na obyvateľa, čím sa nám vzťah vzájomnosti medzi infláciou a tržbami potvrdil a môžeme tvrdiť, že tržby môžu byť ovplyvňované aj ďalšími premennými.

Praktická časť diplomovej práce predstavuje dôležitý prínos k poznaniu dynamiky tržieb v kontexte inflácie a môže slúžiť ako základ pre ďalšie štúdie v oblasti ekonomiky a podnikateľskej sféry.

Inflácia ovplyvňuje podniky mnohými spôsobmi, preto sú nútené nastaviť alebo prehodnotiť svoje podnikanie. Každé odvetvie priemyslu je jedinečné a môže si vyžadovať individuálne prístupy v rámci inflácie. Zo strany podniku je dôležité sledovať situáciu na trhu a prispôbiť svoje stratégie podľa aktuálnych podmienok.

Obdobie vysokej inflácie je dôležitým obdobím na prehodnotenie cenovej stratégie a rozhodnutie, či ceny zvýšiť na takú úroveň, aby zodpovedali aktuálnej miere inflácie. Zároveň ak sa zvýšia náklady na dodanie tovarov a služieb, tak by sa mala zvýšiť aj cena, aby sa ochránili tržby podniku a prispôbiť sa najnovším ekonomickým zmenám. Ďalej je potrebné komunikovať aj so zákazníkmi a informovať ich o zmenách cien, a tým si zabezpečiť u zákazníka lojalitu.

Je dôležité zabezpečiť, aby podnik disponoval viacerými dodávateľmi alebo predajcami, najmä ak väčšina príjmov pochádza z predaja fyzických produktov. Ak by sa vyskytli problémy s cenami alebo dodávkami tovaru, príliš veľká závislosť od jedného dodávateľa môže podnik dostať do neistej pozície. Rozmanitosť možností zaručuje väčšiu flexibilitu a uľahčuje podniku reagovať na nepredvídané okolnosti alebo zmeny na trhu.

Každý podnik by sa mal zamyslieť nad tým, či je v období ekonomickej expanzie lepšie investovať alebo odložiť finančné prostriedky. Je dôležité, aby podnikatelia zvážili prípadné stratégie riadenia zásob, ako napríklad hromadný nákup tovarov, ktorý zaisťuje pokračovanie vo výrobnom procese bez akýchkoľvek problémov, čo môže pomôcť pri konkurenčných podnikoch.

Situácia na trhu práce by mala byť sledovaná podnikmi, pretože by si mali vytvoriť dlhodobú stratégiu a včasné plánovanie výrobných procesov s ohľadom na možné inflačné tlaky a zmeny na trhu práce.

Z makroekonomického pohľadu je včasná intervencia zo strany vlády kľúčová na zníženie narastajúcej inflácie. Centrálna banka by mohla znížiť infláciu zvýšením úrokových sadzieb, čo má za následok zníženie dostupnosti úverov a podporuje spomalenie rastu spotreby a investícií.

Vláda taktiež môže znížiť verejné výdavky alebo zvyšovať dane, čím obmedzí rast dopytu v hospodárstve, a tým infláciu znižuje.

Informácia o finančnej gramotnosti môže pomôcť spotrebiteľom lepšie hospodáriť so svojimi financiami a minimalizovať nepriaznivé dopady inflácie na ich životné náklady. Zo strany vlády by mala byť podpora formou rôznych programov a iniciatív na zvyšovanie finančnej gramotnosti vo verejnosti.

Ak je rast inflácie spôsobený zvýšením cien energií je dôležitá zo strany vlády podpora vývoja a využívanie alternatívnych zdrojov energií, ktoré by mohli znížiť energetickú závislosť a ceny energií.

Záver

Inflácia sa považuje za najsledovanejší a najdôležitejší ukazovateľ v ekonomike. Rast inflácie ovplyvňuje mikroúroveň aj makroúroveň v krajine. Je dôležité, aby ekonomické politiky a rozhodnutia boli navrhnuté na potenciálne dôsledky inflácie, a aby mali podniky flexibilné stratégie na riadenie jej vplyvu na ich tržby a výkonnosť.

Významné informácie pre našu diplomovú prácu sme získali pri skúmaní inflácie a jej vplyvu na podnikateľský sektor. Poskytli sme teoretickú definíciu inflácie jej štruktúry a dôsledky s osobitným dôrazom na to, ako ovplyvňuje podnikateľský sektor. V teoretickej časti sme sa zaoberali významom podnikateľského sektora a jeho štruktúrou.

V praktickej časti sme preskúmali a porovnali údaje o tržbách niektorých podnikov v niekoľkých odvetviach priemyslu v rokoch 2016 - 2022. Týmto spôsobom sme vyhodnotili, ako inflácia ovplyvnila rast tržieb a celkový stav ekonomiky v jednotlivých odvetviach priemyslu v hodnotenom období.

V druhej kapitole sme si stanovili hlavný cieľ a od neho odvodené parciálne ciele.

Tretia kapitola obsahovala metódy skúmania aké sme použili pre danú problematiku. Opísali sme spôsoby získania údajov, použité metódy hodnotenia a interpretácie.

Štvrtú kapitolu práce sme venovali analýze vývoja tržieb podnikov v rôznych odvetviach priemyslu, ktoré sme si priblížili grafickým zobrazením.

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo zistiť, či existuje vzťah medzi infláciou a tržbami. V práci sme analyzovali závislosť tržieb od inflácie na území Slovenska od roku 2012 po rok 2023. Z daných výpočtom môžeme povedať, že vzťah medzi týmito dvoma premennými existuje, a že inflácia vo veľkej miere ovplyvňuje tržby. Po pridaní premennej HDP na obyvateľa do nášho modelu sme mohli vidieť, že tieto dve premenné nám ovplyvňovali tržby.

Ciele práce považujeme za splnené. Zistený vzťah medzi infláciou a tržbami spolu s detailnými výsledkami modelov môžu byť použité ako východisko napríklad aj pri tvorbe podnikateľského prostredia na Slovensku.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

1. ČAPLÁNOVÁ, Anetta - MARTINCOVÁ, Marta. Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál z makroekonomického pohľadu, 1. vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2013, 132 s. ISBN 978-80-8168-024-3.
2. ČEJKOVÁ, Viktória a kol. Základy financií a meny, 1. vydanie. Bratislava : VŠEMSva, 2012, 316 s. ISBN 978-80-89600-06-9.
3. IŽOVÁ, Katarína. Vybraná problematika podnikania malých a stredných podnikov. Prvé elektronické vydanie. Praha : Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom, 2017, 85 s. ISBN 978-80-7512-778-5.
4. JUREČKA, Václav a kol. Makroekonomia, 3. vydanie, Praha : Grada Publishing, a.s. 2017, 368 s, ISBN 978-80-271-9265-6
5. LISÝ, Ján a kol. Ekonomía, 2. vydanie, Bratislava : Wolters Kluwer, 2016, 624 s. ISBN 978-80-7552-275-7.
6. LORKO, Michal. Podnikanie, prvé vydanie, Dubnica nad Váhom : Dubnický technologický inštitút, 2007, 130 s. ISBN 978-80-969815-0-2,
7. SIVÁK, Rudolf a kol. Financie podnikateľskej sféry, 2. vydanie. Bratislava : Spritz 2 s.r.o., 2018, 344 s. ISBN 978-80-89710-42-3
8. TÁNCOŠOVÁ, Judita. Inflácia, 1. vydanie. Bratislava : Iura Edition, 2000, 119 s. ISBN 80-88715-69-5,
9. VLADOVÁ, Anna a kol. Analýza kľúčových odvetví hospodárstva SR za roky 2019 a 2020, 1. vydanie, Bratislava : Centire, s.r.o., 2022, 396 s. ISBN 978-80-570-3809-2

Internetové zdroje

1. ČERNAJ, Tomáš. Inflácia, deflácia, dezinflácia, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/ekonomika/vseobecna-ekonomicka-teoria/inflacia/>.
2. ECB. Čo je inflácia?, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://www.ecb.europa.eu/ecb-and-you/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.sk.html.
3. ECB. Makroekonomické projekcie, 2023, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202312_eurosystemstaff~9a39ab5088.sk.html

4. EUROSTAT, HICP – inflation rate, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118__custom_10921520/default/table?lang=en
5. EUROSTAT, Real GDP per capita, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_10__custom_10930489/default/table?lang=en
6. EUROSTAT, Turnover in industry, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sts_intv_a__custom_10921513/default/table?lang=en
7. FINSTAT, 2024, [elektronické zdroje]. Dostupné na: <https://finstat.sk/>
8. LAGARDOVÁ, Christine. Stručný pohľad na minulý rok, 2022, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.ecb.europa.eu/press/annual-reports-financial-statements/annual/html/ecb.ar2021~14d7439b2d.sk.html>
9. MFSR. Inštitút finančnej politiky, 2023, [elektronický zdroj]. Dostupné na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/50/Komentar_MV_sep2023.pdf
10. MIGROVÁ, Jana. Inflácia a rast plátov: ako ovplyvnila mzdy a čo mali robiť firmy, 2023, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/zamestnanci-a-hr/inflacia-a-rast-platov>
11. NBS. Inflácia, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://nbs.sk/inflacia/>
12. REMOVČÍKOVÁ, Libuša. Inflácia na Slovensku : zvyšovanie cien a dopad na firmy, 2022, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/financny-manazment/inflacia-na-slovensku-zvyšovanie-cien-dopad-na-firmy>
13. SARIO, Electronics a Electrical Components Industry in Slovakia, 2024, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.sario.sk/sites/default/files/sario-electrical-engineering-industry-in-slovakia-2024-02-20.pdf>
14. SARIO, Elektrotechnický priemysel, 2007, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/download2/ekonomika-sr/Sektorova-analyza-Elektrotechnicky-priemysel.pdf>
15. STRAPÁČ, Martin. Hutnícky priemysel na Slovensku, 2018, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://podnikatelskecentrum.sk/wp-content/uploads/2018/11/Anal%C3%BDza-Hutn%C3%ADcky-priemysel.pdf>

16. VLADOVÁ, Anna. Firmy doteraz z inflácie benefitovali. Prečo sa situácia zmenila? 2023, [elektronický zdroj]. Dostupné na: <https://sita.sk/firmy-doteraz-z-inflacie-benefitovali-preco-sa-situacia-zmenila/>